

NÁLEZOVÁ ZPRÁVA O PROVEDENÍ ZJIŠŤOVACÍHO ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU

**na parcele parc. č. 708/4 na rohu ulic Komunardů a U Uranie
v katastrálním území Holešovice v Praze 7**

**Vojtěch Kašpar a kol.
Praha 2019**

Evidenční list k Nálezové zprávě

Katastrální území : Praha – Holešovice (730122)

Administrativní název obce : Holešovice

Okres : Praha 7

Trať /ulice/ č. o., č.p. : roh ulic Komunardů a U Uranie

Parcela (ly) č. : 708/4

Kultura : NO.2 (18.–20. století)

Areál : negativní; pole

Doba výzkumu : 28. 1. 2019 – 11. 2. 2019 (terén);
12. 2. 2016 – 18. 3. 2019 (zpracování)

Č. akce : P001/2019

Vedoucí výzkumu : Vojtěch Kašpar

Uložení terén. dokumentace : ARCHAIA Praha z.ú., Vratislavova
22/20, Praha 2, PSČ 128 00

Uložení nálezů : ARCHAIA Praha z.ú., Vratislavova
22/20, Praha 2, PSČ 128 00

Zprávu podává : Vojtěch Kašpar a Jan Poledne

V Praze dne 25. března 2019

ARCHAIA Praha z.ú.
Vratislavova 20, 128 00 Praha 2
tel.: 224 317 913, IČ 26701227
e-mail: praha@archaia.cz
www.archaiapraha.cz

2

Vojtěch Kašpar
vedoucí výzkumu
ředitel ústavu ARCHAIA Praha z.ú.

NÁLEZOVÁ ZPRÁVA O PROVEDENÍ ZJIŠŤOVACÍHO ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU

**na parcele parc. č. 708/4 na rohu ulic Komunardů a U Uranie
v katastrálním území Holešovice v Praze 7**

Obsah:

1. Geomorfologický popis (Vojtěch Kašpar)	2
2. Podloží a půdní pokryv (Jan Zavřel)	3
3. Historie naleziště (Vojtěch Kašpar)	12
4. Okolnosti a cíl výzkumu (Vojtěch Kašpar)	29
5. Metoda výzkumu (Vojtěch Kašpar)	30
6. Zaměření výzkumu (Vojtěch Kašpar)	31
7. Popis terénní situace (Vojtěch Kašpar – Jan Poledne)	31
8. Zhodnocení výsledků výzkumu (Vojtěch Kašpar – Jan Zavřel)	39
9. Seznam nálezů (Vojtěch Kašpar)	42
10. Terénní a obrazová dokumentace (Vojtěch Kašpar)	43

**Vojtěch Kašpar a kol.
Praha 2019**

1. Geomorfologický popis

Předložená zpráva shrnuje výsledky předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu provedeného na nezastavěné ploše parcely parc. č. 708/4, která se nachází na rohu ulic Komunardů a U Uranie v katastrálním území Holešovice (730122; Praha 7; okr. Hlavní město Praha; **obr. na titulním listě zprávy a obr. 1 a 18**). Rozsáhlá plocha o rozloze 7.216 m² s delší osou přibližně ve směru sever – jih o délce cca 125 m a šířce cca 90 m je situována v doposud nezastavěné severozápadní části areálu holešovického pivovaru mezi ulicemi Komunardů, U Uranie, Na Maninách a U Průhonu (GPS: 1. Y: 740470,68, X: 1041096,53; 2. Y: 740464,86, X: 1041094,15; 3. Y: 740387,14, X: 1041154,67; 4. Y: 740391,83, X: 1041195,75; 5. Y: 740448,45, X: 1041189,27; 6. Y: 740452,22, X: 1041222,74; 7. Y: 740484,64, X: 1041219,03). Plocha je na severu vymezena ohradní zdí od ulice U Uranie (parc. č. 2296), podobně jako od západu od ulice Komunardů (parc. č. 2306). Na jihu sousedí plocha s areálem revitalizovaného holešovického pivovaru čp. 1584 v ulici Komunardů č. or. 42, respektive s obslužnými komunikacemi na parcele parc. č. 708/1 a obytným komplexem výškové budovy čp. 1583 (U Uranie č. or. 27 a 29) s plochami přilehlých zahrad parc. č. 708/2 a 708/13. Na východě plochu výzkumu vymezuje přístupová komunikace na parcelách parc. č. 708/12 k souboru bytových domů čp. 1583 situovaných při jižní frontě ulice U Uranie (č. or. 21, 23 a 25). Plocha byla v době výzkumu nezastavěna a má na ní vzniknout novostavba sídla Nejvyššího kontrolního úřadu, v němž se bude nacházet rovněž knihovna a archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Na výše popsané ploše zřejmě původně nestála žádná starší historická zástavba, což dokládají i starší historické plány a mapy z 18. a 19. století (**obr. 2:2 až 11**). Až s výstavbou areálu holešovického pivovaru v samotném závěru 19. století vznikly na ploše čtyři utilitární účelové objekty související s pivovarskou výrobou, které jsou nejlépe zachyceny na plánech i leteckých snímcích ze závěru 19. a průběhu 20. století (**obr. 12 až 18**). Rozsáhlá parcela byla v době výzkumu uvolněna a částečně využívána jako příležitostné parkoviště (zpevněné asfaltové plochy podél ulice Komunardů). Na ploše situované podél ulice U Uranie se nacházela nepevněná travnatá plocha, přičemž přibližně uprostřed mezi asfaltovou a travnatou plochou je umístěn monumentální základní kámen připravované novostavby.

Parcela se nachází v místech, kde nelze spolehlivě vyloučit možnou přítomnost archeologických nálezů a situací především z období zemědělského pravěku. V nevelké vzdálenosti odtud se nacházejí dvě významné pravěké pohřební lokality. Především při vlastní výstavbě holešovického pivovaru byl nalezen klasický „skrčenec“, tedy kostrový hrob kultury zvoncovitých pohárů z mladšího eneolitu (pozdní doby kamenné) a v bezprostřední blízkosti pivovarského areálu se rovněž nacházel známý písečník (místo pro těžbu kvalitního vltavského písku) Na Klíně, který byl nevelkým návrším poblíž holešovického přístavu v úhlu ulic U Průhonu a U Uranie (dříve Štítného). Odtud pochází ojedinělý nález měděného žebra typu München-Luitpoldpark se střešovitým hřebenem ze starší doby bronzové (okolo 2000 až 1800 př. Kr.) a především zde mezi lety 1911 až 1915 prozkoumal známý spisovatel a archeolog Eduard Štorch patnáct žárových hrobů knovízské kultury z mladší doby bronzové (okolo 1300 až 1000). Sídlištní situace z období zemědělského pravěku či raného, vrcholného či pozdního středověku v této části Holešovic doposud zjištěny nebyly a pravděpodobnost mladších středověkých či novověkých situací, včetně zaniklé zástavby, byla taktéž velmi málo pravděpodobná, jelikož plocha ohrožená stavební aktivitou se nachází v dostatečné vzdálenosti jihovýchodně od historického jádra obce (**obr. 3 až 11**). Na základě našich dosavadních znalostí a vyhodnocení geologicko-inženýrských průzkumů i archeologických výzkumů z nejbližšího okolí bylo zřejmé, že zvrstvení historického nadloží o mocnosti cca 0,5 až 1 m bude tvořeno novověkými navážkami, které by mohly překrývat pozůstatky sídlištních či spíše pohřebištních aktivit z období zemědělského pravěku. Ty by se bezpochyby nacházely v kontaktu s geologickým podložím, které je v tomto případě tvořeno pleistocenními vltavskými náplavy a zahliněným holocenním půdním horizontem vytvořeným na jejich povrchu. Výzkum měl ověřit existenci a podobu či absenci archeologických památek a situací ohrožených připravovanou stavební aktivitou a zároveň mohl přinést významné doklady o členitěm a velmi komplikovaném hydrologickém režimu, geomorfologické situaci i geologické skladbě zdejšího území situovaného do bezprostřední blízkosti často se měnícího vltavského břehu. Ten se dnes nachází cca 600 m severně i východně od zkoumané plochy.

Zkoumaná plocha byla v době výzkumu zcela uvolněna a na parcele bylo položeno deset bagrovaných a ručně dokopávaných sond, které pravidelně pokryly plochu připravovaného stavebního zásahu. Povrch stávajícího terénu se nacházel víceméně v rovině v niveletách okolo 188,0 až 188,8 m n. m. (Balt; Bpv) s velmi mírným sklonem k severu a severovýchodu k vltavskému břehu. Terénní část zjišťovacího výzkumu probíhala od 28. ledna do 11. února roku 2019. Následně probíhalo zpracování výzkumu do náleзовé zprávy od 14. února do 25. března roku 2019. Výzkum byl vyvolán plánovanou výstavbou nového sídla Nejvyššího kontrolního úřadu s rozsáhlými podzemními prostory v obou křídlech objektu situovaných podél ulice Komunardů i U Uranie. Zjišťovací výzkum byl prováděn v místech bezprostředně ohrožených plánovanou stavební činností a především za účelem ověření předpokladu existence archeologických nálezů a situací. Zároveň měl posloužit k určení charakteru, rozsahu a důležitosti archeologických památek ohrožených výstavbou projektovaných nových podzemních prostor. V rámci komplexnosti výzkumu byla provedena archivní rešerše se zřetelem k aspektům geologickým, archeologickým, historickým a stavebně historickým.

V.K.

2. Podloží a půdní pokryv

2.1. Úvod

V rámci předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu společnosti ARCHAIA Praha z.ú., který proběhl v severozápadní části areálu bývalého pivovaru Holešovice v lednu a únoru roku 2019, bylo v bagrovaných průzkumných rýhách provedeno i terénní vyhodnocení geologické situace (**obr. na titulním listě zprávy**). Následně došlo ke studiu archivních geologických údajů a jejich porovnání se zjištěnými fakty. Lokalita se nachází v severní části pražské kotliny – u křižení ulic Komunardů a U Uranie. Vyhodnocením geologických poměrů pověřil autora zprávy vedoucí předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu Vojtěch Kašpar.

2.2. Morfologické poměry

Z hlediska geomorfologického členění reliéfu České republiky (Czudek a kol. 1972) leží sledované místo v severní části geomorfologického okrsku *I-1d Pražská kotlina* (geomorfologická provincie Česká vysočina; Poberounská subprovincie: Brdská oblast; geomorfologický celek *I Pražská plošina*, podcelek *I-1 Říčanská plošina*), který zaujímá nižší části údolí Vltavy (Balatka 1985, 2001, 15; **obr. I** – šedě; mapy, obrázky, fotografie a plány v této kapitole jsou označeny římskými číslicemi) údolní nivu a její nejnižší terasy mezi Velkou Chuchlí a Podbabou s výběžky do údolí dolních toků Botiče (po Vršovice) a Rokytky (po Vysočany a Hloubětín). Lokalita leží na vnitřní straně velkého zákrutu Vltavy, který je označován jako holešovický nebo maninský meandr. Současný levý břeh řeky, která obtéká místo z jižní, východní i severní strany, se nachází nejbližše severním a východním směrem ve vzdálenosti cca 600 m od zkoumané plochy.

Původní povrch terénu se velmi mírně skláněl směrem k řece, tj. k severu i východu. Přibližně středem areálu holešovického nádraží prochází hrana dvou říčních teras, přičemž plocha výzkumu se nachází již zcela na nižším, východněji situovaném a častěji zaplavovaném terasovitém stupni *újezdském IVb* (dříve *VIIb*). Nižší terasa se nachází již v prostoru Argentinské ulice a tento řez je patrný na geologickém řezu A – A' (**obr. II**). Výzkum sledovaného prostoru zároveň vyloučil výraznější zemní a stavební zásahy, které by dramaticky změnilly morfologické poměry lokality, což dokládá nevelká mocnost novověkých či recentních navážek i částečné dochování půdního horizontu na povrchu vltavských náplavů téměř ve všech zjišťovacích sondách.

2.3. Skalní podklad

Na celém sledovaném území je skalní podklad skryt pod mocným souvrstvím kvartérních pokryvů. O jeho charakteru vypovídají pouze průzkumné vrty. Skálu zde reprezentují paleozoické mořské sedimenty zastoupené *letenským souvrstvím* (ordovik – stratigrafické oddělení *beroun*). Jedná se o komplex nepravidelně se střídajících jílovitých břidlic, drob, pískovců a křemenců (Král 1998, A – mapa geologických poměrů – **obr. III**).

V místě výzkumu probíhají dle Klečka (1998, B – mapa mocností pokryvných útvarů) čáry stejných nadmořských výšekází bázi pokryvných útvarů (povrchu skalního podkladu) o kótách 178 a 179 m n. m. (ČSJNS/J). Vrtný průzkum (Polák 2017, 6 n.) upřesnil tento předpoklad a ověřil povrch skály ve formě zvětralých střípkovitě rozpadavých břidlic na úrovni 177,0 až 177,6 m n. m. (JTSK/Bpv). Na základě uvedených údajů lze mírně k východu či severovýchodu se sklánějící povrch skály očekávat v hloubce cca 11,1 až 11,5 m pod současným povrchem území. Na dnešní úroveň byl skalní podklad během starších čtvrtohor snížen erozní činností Vltavy.

2.4. Kvartérní pokryv

V dalším kvartérním vývoji (*wűrm*) řeka mohutně agražovala celé své údolí, které postupně zanesla písčitémi štěrky až na úroveň *údolní (maninské) terasy IVa* (ve smyslu Záruby 1948, 26 n.). Při dalších klimatických změnách Vltava opět prohlubovala své koryto ve vlastních náplavech a vznikaly tak mladší, do maninské terasy vložené terasy *IVb* a *IVc*, jejichž úrovně jsou v daném prostoru naznačeny přítomností povodňových hlín (Němeček 1970, 24).

Vrty provedené v rámci inženýrsko-geologického průzkumu ověřily mocnost a charakter náplavů překrývajících skalní podklad. Na bazální polohu kamenitých a balvanitých štěrků (mocnost 2 až 4 m) zde nasedají štěrkopísky opět s proměnlivou mocností od 2 do 4 m a výše pak středně až hrubě zrnité písky s jílovitou příměsí (tloušťka 1 až 5 m). Nejmladší a nejvyšší poloha sedimentů ve formě jemnozrnných jílovitých písků s ojedinělými valounky (mocnost 2 až 3 m) byla při tomto průzkumu vyhodnocena jako holocenní. Celková mocnost terasové akumulace Vltavy má na parcele č. 708/4 dosahovat 8 až 10 metrů (Polák 2017, 7).

Z dokumentace jádrových vrtů vyplývá, že svrchní hranice terasových štěrkopísků (bez nejmladší polohy „holocenních“ jemných písků) se zde pohybuje okolo výšky 186 m n. m. Tato úroveň odpovídá vltavskému terasovému stupni *IVb (újezdskému)* jehož povrch se v této části Prahy nejčastěji pohybuje okolo výšky 185,1 až 186,0 m n. m.

Zjišťovací archeologické rýhy zasáhly pouze do stratigraficky nejmladších horizontů kvartérního pokryvu. Ty měly charakter bělavých, nažloutlých a světle okrových jemných písků, které směrem k povrchu přecházely

do jemných hlinitých písků až siltů (např. sonda 3 – vrstva číslo stratigrafické jednotky – dále jen č.s.j. 3019, sonda 5 – vrstva č.s.j. 5008, sonda 6 – vrstva č.s.j. 6008, sonda 7 – vrstva č.s.j. 7013). V nižších partiích souvrství písků (většinou ve spodních částech terénních profilů u hlubších výkopů) se projeví tenké nepravidelné rezavé proužky i výraznější narezlé a načervenalé horizontální pruhy železitého podzolu, vypovídající o častém kolísání hladiny spodní vody.

Na substrátu jemných hlinitých písků a siltů se v mladších čtvrtohorách vyvinula světle hnědá slabě humózní holocenní půda. V plné mocnosti jí bylo možné pozorovat jen na omezeném počtu míst. Patrně nejlépe se půda dochovala v částech archeologických sond 3 (vrstva č.s.j. 3020 – **obr. IV a V**), 4 (vrstva č.s.j. 4015 – **obr. VI a VII**), 5 (vrstva č.s.j. 5011 – **obr. VIII**), 6 (vrstva č.s.j. 6012 – **obr. IX a X**) a 7 (vrstva č.s.j. 7015 – **obr. XI**). Celková mocnost holocenní půdy se v uměle nesnížených místech pohybovala okolo 35 cm (severní části sond 3 a 6), přičemž místy bylo možné na bázi rozlišit i přechodný postupně k bázi světlající půdní horizont B (sonda 6 – vrstva č.s.j. 6009 – **obr. IX a X**). Nízký obsah humusu v půdě patrně souvisí s řídkým vegetačním krytem ploché pláně v postglaciálním období.

Na povrch humózního půdního horizontu A někde nasedala vrstva kontaminované půdy o mocnosti kolem 10 cm obsahující nehojné antropogenní příměsi – zrnka škváry a uhlíků, drobné fragmenty novověké glazované keramiky apod. (např. sonda 4 – vrstva č.s.j. 4014 – **obr. VI**). V rámci zpracování výzkumu byly vyneseny do situačního plánu kóty nejvyšší úrovně povrchu holocenních půd v jednotlivých sondách odečtené z archeologické dokumentace (**obr. XII**). Ty dokládají, že terén nenarušený lidskými zásahy se velmi mírně skláněl směrem k severu a severovýchodu. Území bylo většinou mimo dosah velkých vod. Mimořádná povodeň z roku 2002 zaplavila místo jen okrajově.

2.5. Závěr

Přímý geologický podklad sledované parcely v severní části areálu bývalého holešovického pivovaru je tvořeno souvrstvím písků a jemných hlinitých písků až siltů překrývající pleistocenní *újezdskou* terasovou akumulaci Vltavy úrovně *IVb* (ve smyslu Q. Záruby). Na substrátu náplavů se zde během holocénu vytvořila slabě humózní půda o mocnosti kolem 30 cm. Přítomnost této půdy na větší části zkoumané plochy dokládá značnou intaktnost původní geologické stratigrafie a nižší stupeň narušení terénu novověkými antropogenními zásahy než bylo předpokládáno na základě dříve dokumentované situace v centrální části bývalého pivovaru (Zavřel 2003).

Přestože zjišťovacími sondami nebyly zachyceny pravěké či středověké archeologické objekty, nelze jejich přítomnost v prostoru staveniště vyloučit (viz nálezy z eneolitu a doby bronzové při stavbě pivovaru koncem 19. století). Geologické podmínky zkoumaného území nelze pro existenci osídlení považovat za omezující faktor. Úroveň povrchu holocenní půdy, dokumentovaná většinou zjišťovacích archeologických sond (viz **obr. XII**) lze označit za přibližné nivó, na které je možné v předstihu před stavebními pracemi provést odtěžení novověkých navážek. Po odborném začistění povrchu půdy by se v ploše měly projevit případné zahloubené archeologické objekty.

2.6. Prameny a literatura

Balatka, B. 1985: Geomorfologické členění pražského území – doplnit resumé. Staletá Praha 15, 45–56.

Balatka, B. 2001: Geomorfologické poměry a členění reliéfu. In: Jiří Kovanda a spol., Neživá příroda Prahy a jejího okolí. Praha, 11–17.

Czudek, T. a kol. 1972: Geomorfologické členění ČSR. Brno.

Kovanda, J. a spol. 2001: Neživá příroda Prahy a jejího okolí. Praha.

Kleček, M. 1998: Podrobná inženýrsko-geologická mapa 1 : 5 000, list Praha 6–0 , B – mapa mocností pokryvných útvarů. Praha.

Král, J. 1998: Podrobná inženýrsko-geologická mapa 1 : 5 000, list Praha 6–0 , A – mapa geologických poměrů. Praha.

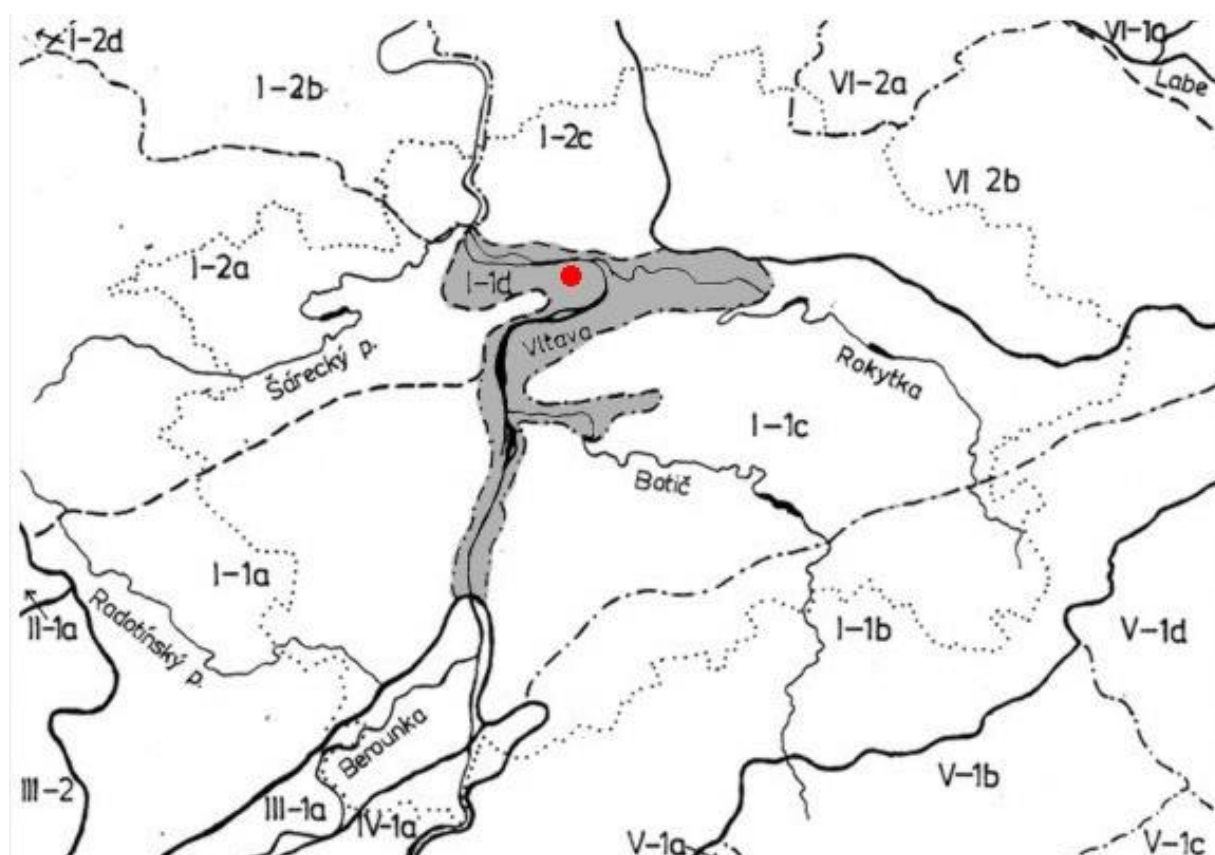
Němeček, K. 1970: Vysvětlivky k podrobné inženýrsko-geologické mapě v měřítku 1:5 000, list Praha 6-0. Praha.

Polák, Z. 2017: Nové sídlo NKÚ. Podrobný inženýrsko-geologický průzkum. Chemcomex. Praha.

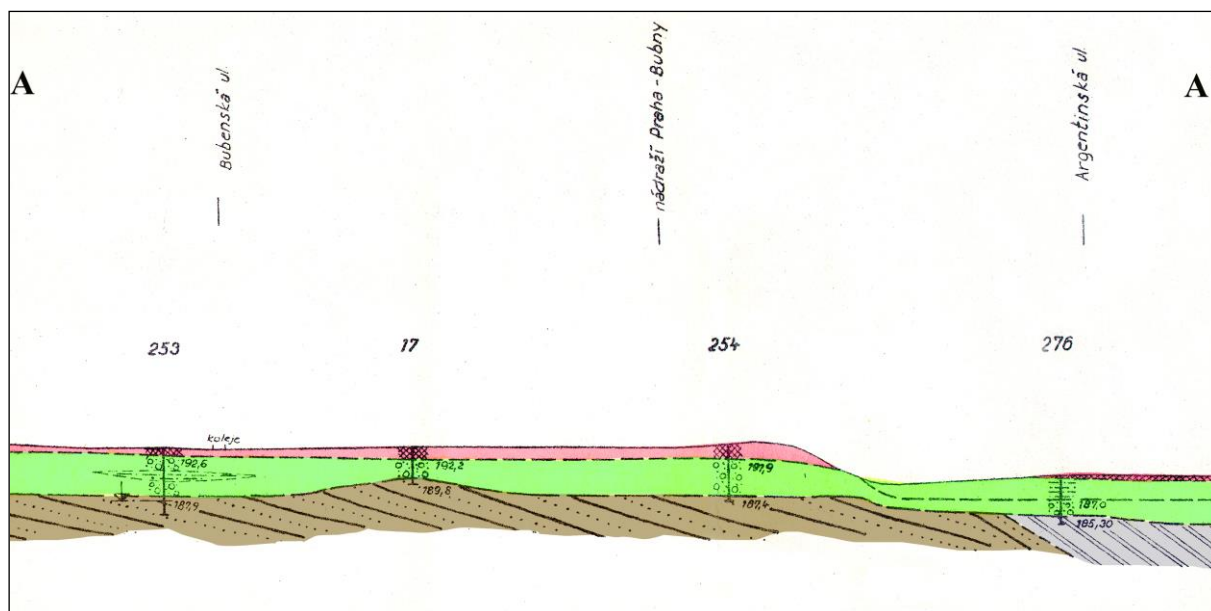
Zavřel, J. 2003: Podloží a půdní pokryv. In: Vojtěch Kašpar, Nálezová zpráva o provedení zjišťovacího archeologického výzkumu provedeného před výstavbou souboru bytových a administrativních budov i související infrastrukturou v prostoru severovýchodní části areálu železničního nádraží Praha – Bubny (etapa A) při Argentinské ulici na části parcely parc. č. 2415, katastrální území Praha – Holešovice, nepublikovaná nálezová zpráva v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 13279/08, Praha, 3–8.

Záruba, Q. 1948: Geologický podklad a základové poměry vnitřní Prahy. Geotechnika 5, 1–83.

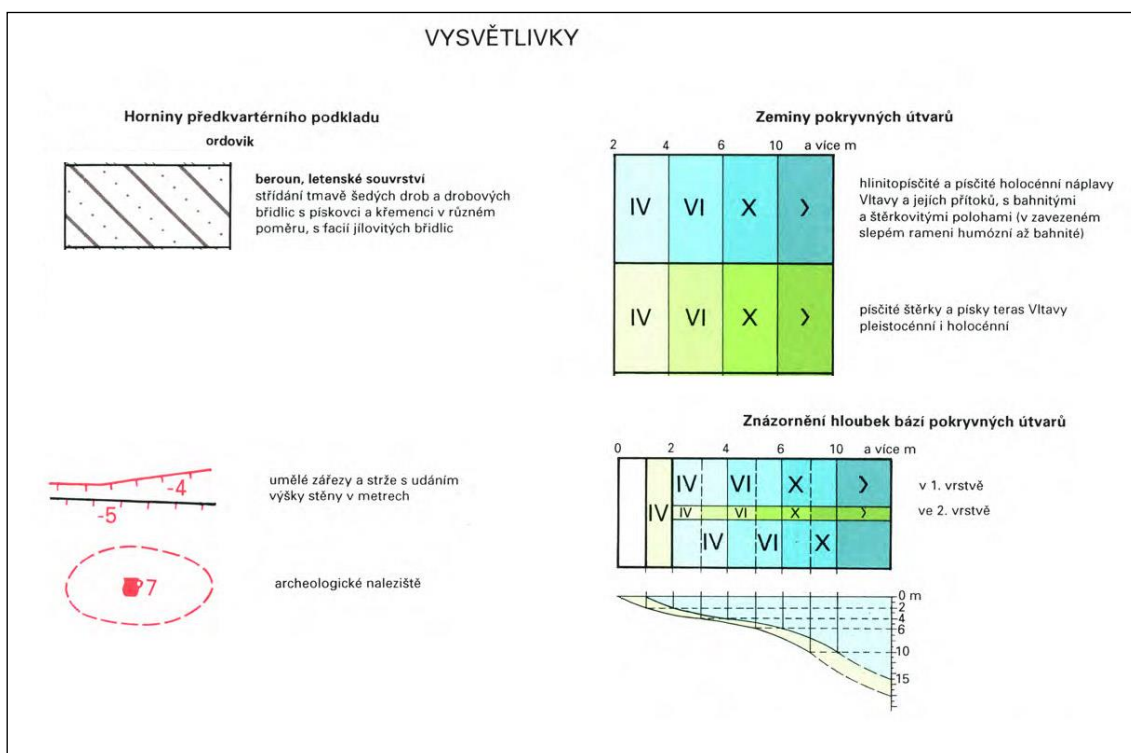
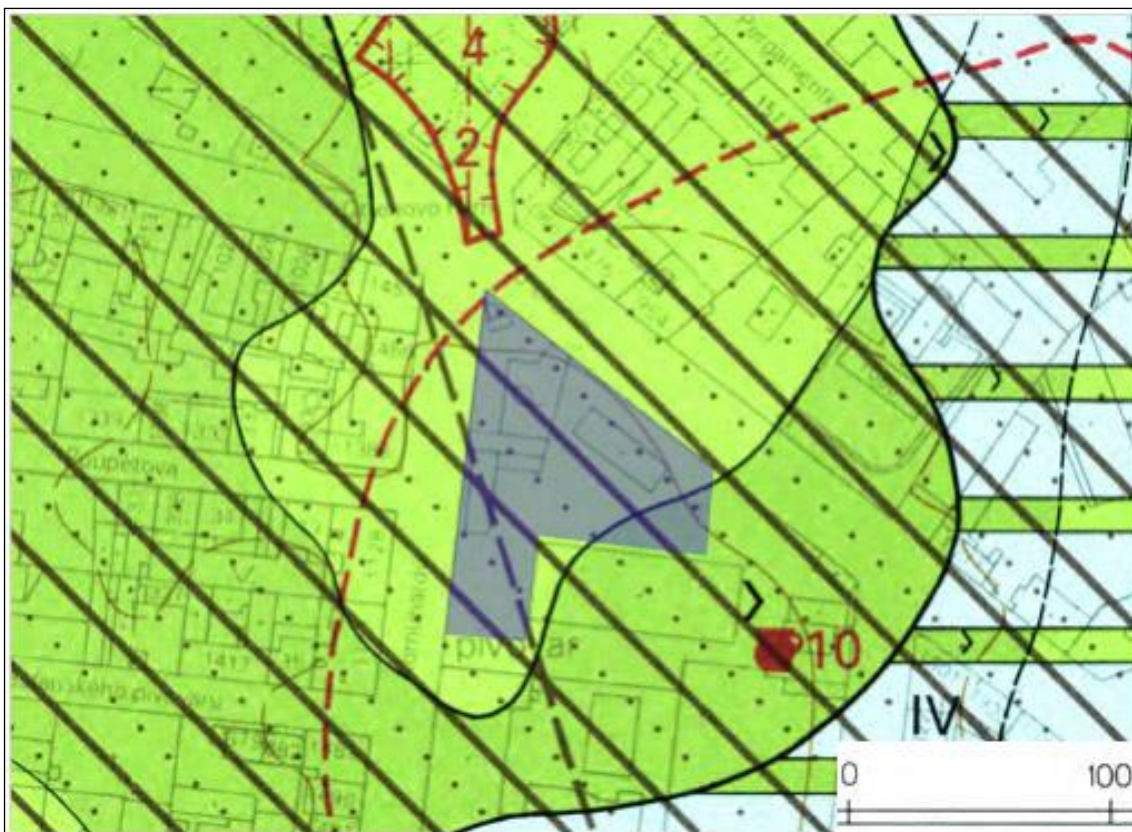
2.7. Obrazová příloha

Obr. I. Poloha lokality (červeně) v rámci geomorfologického okrsku *I-1d* *Pražská kotlina* (šedě; podle Balatka 2001, 15, upraveno).

Obr. II. Výřez z geologického řezu A – A' (Němeček 1970), upraveno: hnědě – letenské drobové břidlice a křemence, šedě – vinické břidlice, zeleně – písčité štěrky a písky maninské terasy (vlevo) a újezdské terasy (vpravo), červeně – novověké navážky.

Obr. III. Výřez inženýrsko-geologické mapy 1 : 5 000, list Praha 6-0 (Král 1998) s přibližným rozsahem zkoumané plochy (šedě).

Obr. IV. Sonda 3. Prohloubení na severním konci sondy, severovýchodní roh: č.s.j. 3019 – písky s železitým podzolem přecházející k povrchu do jemných hlinitých písků; č.s.j. 3020 – holocénní půda. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

Obr. V. Sonda 3. Celkový pohled na východní stěnu prohloubeného úseku na severním konci sondy. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

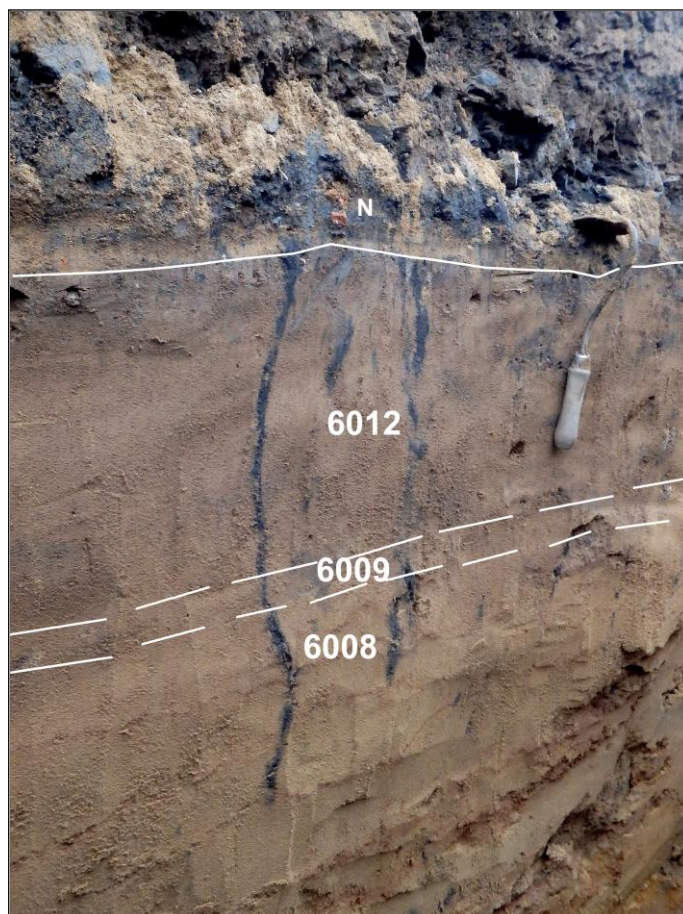
Obr. VI. Sonda 4. Jižní nedokumentovaný vertikální řez: č.s.j. 4015 – holocénní půda s výraznými negativy po kořenech vegetace vyplněnými šedočernou zeminou; č.s.j. 4014 – půda kontaminovaná antropogenním materiálem. Dole hlinité písky silty. Pohled od severu. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

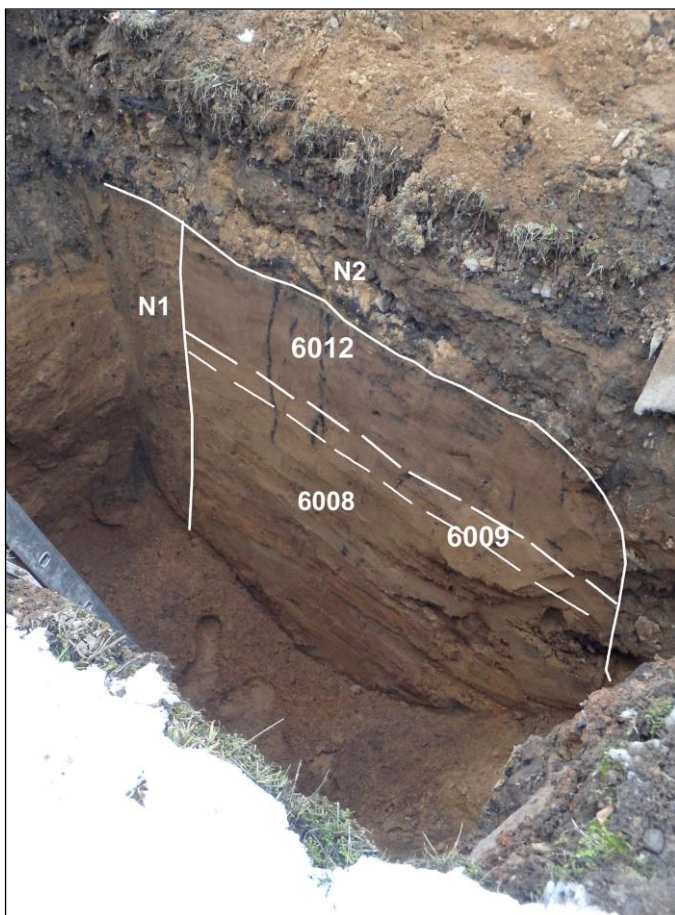
Obr. VII. Sonda 4. Západní nedokumentovaný vertikální řez: č.s.j. 4015 – holocénní půda; č.s.j. 4014 – půda kontaminovaná antropogenním materiálem. Pohled od jihovýchodu. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

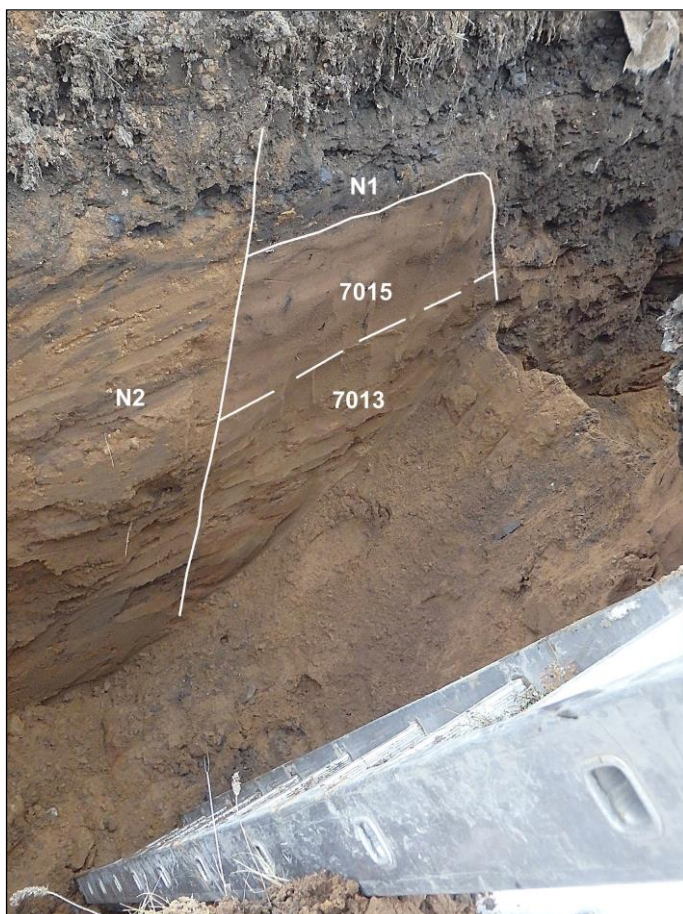
Obr. VIII. Sondy 5. Část východního nedokumentovaného vertikálního řezu: č.s.j. 5008 – jemný hlinitý písek; č.s.j. 5011 – holocenní půda; N – navážky. Pohled od západu. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

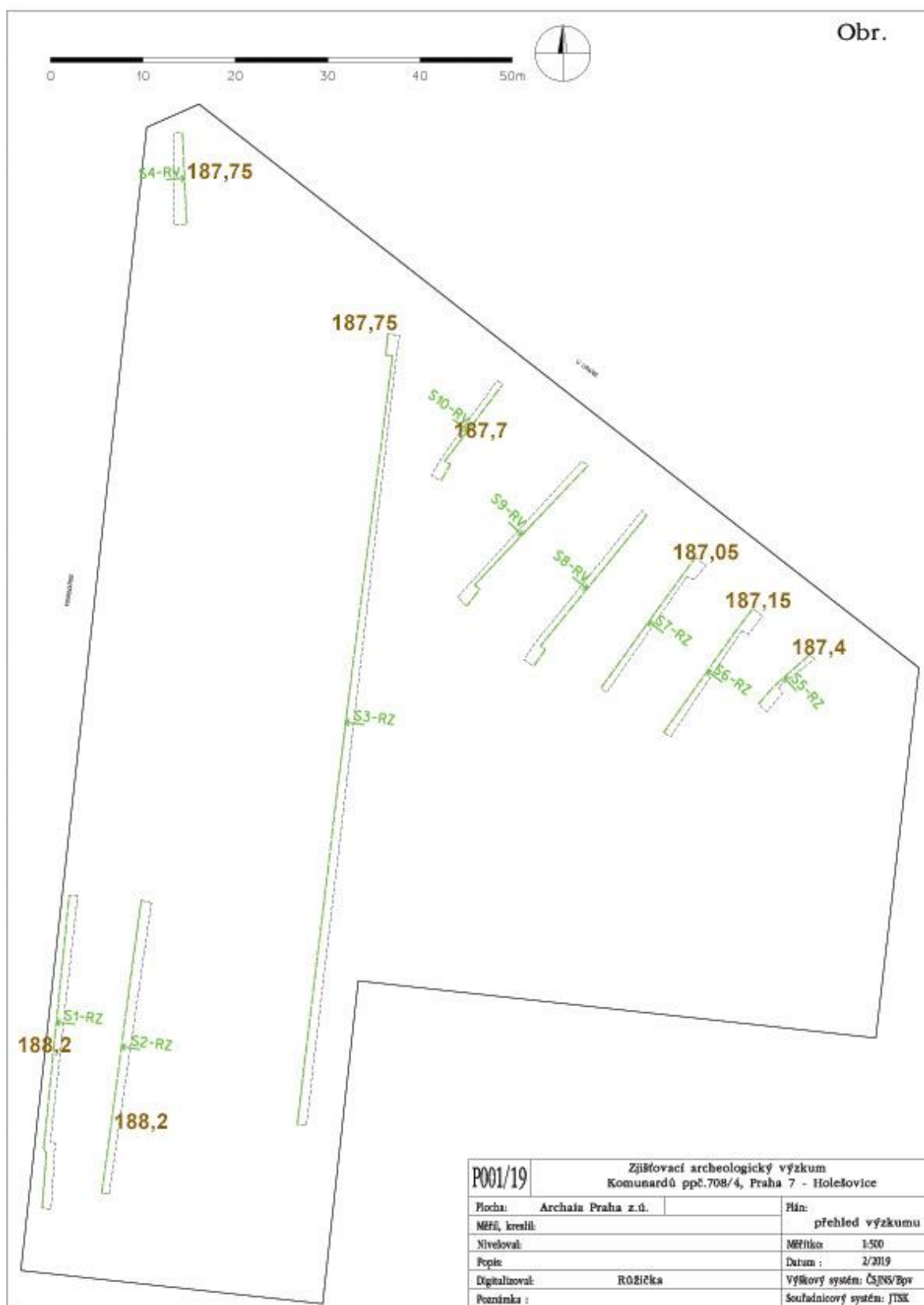
Obr. IX. Sondy 6. Část východního nedokumentovaného vertikálního řezu v místě prohloubení sondy na jejím severním konci: č.s.j. 6008 – souvrství písků s železitým podzolem; č.s.j. 6009 – přechodný půdní horizont B; č.s.j. 6012 – holocenní půda – humózní horizont A s výraznými negativy po kořenech vegetace; N – navážky. Pohled od severu. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

Obr. X. Sondy 6. Část východního nedokumentovaného vertikálního řezu v místě prohloubení na severním okraji sondy: č.s.j. 6008 – souvrství písků s železitým podzolem; 6009 – přechodný půdní horizont B; 6012 – holocenní půda – humózní horizont A; N 1 – starší navážky (výkop), N2 – mladší navážky. Pohled od západu. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

Obr. XI. Sondy 7. Část východního nedokumentovaného vertikálního řezu v místě prohloubení na severním okraji sondy: č.s.j. 7013 – souvrství jemných hlinitých písků a písků s železitým podzolem; č.s.j. 7015 – holocenní půda; N1 – starší navážky, N2 – mladší navážky (výkop). Pohled od západu. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

Obr. XII. Poloha sond předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu dle zaměření (viz kapitola 6) doplněná o kóty nejvyšší úrovně povrchu holocenních půd v jednotlivých sondách (hnědě – odečteno z dokumentace archeologického výzkumu).

J.Z.

3. Historie naleziště (k. ú. Holešovice)

3.1. Prameny a základní literatura

K vypracování kapitoly věnované historii a nástinu osídlení holešovického katastru byla použita dosavadní odborná archeologická literatura. K soupisu archeologických lokalit byly kromě této literatury využity nálezné zprávy uložené v archivech Archeologického ústavu AV ČR, Praha v.v.i., Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště v Praze a společnosti ARCHAIA Praha z.ú. a ARCHAIA o.p.s. Dále bylo využito informačního systému Státní archeologický seznam Národního památkového ústavu a Archeologická mapa České republiky Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. a další odborné literatury, s jejichž pomocí byl vypracován soupis všech doposud známých archeologických nálezů a situací, které byly učiněny přímo v bezprostředním okolí plánované stavby, či mají nějaký vztah ke sledovanému prostoru. Pozornost nebyla věnována negativním archeologickým zjištěním. Poloha jednotlivých archeologických nálezů a situací (nalezišť) v bezprostředním okolí sledované plochy byla zakreslena do ortofotomapy (**obr. 2:1**).

3.2. Úvod

Rozsáhlý katastr Holešovic s rozlohou katastru 4,69 km² leží v prostoru záplavové oblasti vltavského meandru, přičemž většina plochy byla využívána až do 19. století k zemědělským aktivitám. První písemná zmínka o Holešovicích pochází z roku 1228 a vztahuje se nejspíše k nevelké zemědělské a rybářské osadě situované do prostoru dnešního nádraží Holešovice. Historické jádro této vsi lemovalo vltavský břeh. Paralelně s vodním tokem vedla hlavní komunikace podél břehu lemovaná po obou stranách zástavbou jednotlivých usedlostí i drobné domkářské zástavby. Na západním okraji se nacházela vidlice cest, spojující Holešovice s Malou Stranou (cesta na jihozápad přes Letnou) a přilehlými polnostmi ve vltavském meandru (cesta na jihovýchod v trase dnešní Jankovcovi ulice). Druhou historickou a významnou obcí na holešovickém katastru byly Bubny (Malé Bubny) situované při vyústění nejvýznamnějšího pražského brodu – štvanického či bubenského. Z tohoto důvodu pochází nejstarší zmínka o obci již z let 1088 a 1105. Jádro obce tvořil gotický kostel sv. Klimenta a především vrchnostenský dvůr situovaný západně od kostela v prostoru dnešního Strossmayerova náměstí. Nevelkou ves ležící na vltavském břehu doplňovala drobnější zástavba. Komunikace probíhající jižně od dvora spojovaly Bubny s Letnou (na severozápad), podél řeky s Malou Stranou a polnostmi ve vltavském meandru směrem k Holešovicím (na severovýchod). Z katastru Holešovic pocházejí ojedinělé nálezy prehistorických sídelních aktivit nalezených převážně v období industrializace této městské části. Četností nálezů a jejich koncentrací náleží Holešovice k pražským katastrům s menší intenzitou osídlení (k tomu soupisy např. Farkač 1976; Fridrichová a kol. 1995; novější soupisy Juřina 2000; Bureš 2001; Lutovský – Smejtek a kol. 2005 a Kašpar 2008 a). Pravěká sídlištní či pohřební aktivita byla situována na návěje, které mírně převyšovaly zaniklé drobné vodoteče směřující do vltavského koryta a chránily zdejší osídlení před pravidelnými záplavami.

3.3. Soupis pravěkých a raně středověkých lokalit

1 – „U Studánky“ a „pískovna za továrnou Umrath“ (k. ú. Holešovice; obr. 2:1 – lokalita 1).

Lokalizace: Původní poloha U Studánky se nacházela v místě mezi Strojnickou ulicí a Veletržní ulicí čp. 200, zhruba v místech dnešního Parkhotelu. Bývalá pískovna za továrnou Umrath se nacházela zhruba v prostoru Parkhotelu na rohu ulic Dukelských hrdinů a Veletržní. Sad U Studánky býval v prostoru dnešního čp. 200 ve Veletržní 24. Tento místní název přešel na současnou ulici U Studánky. Továrna pana Umratha se nacházela na konci 19. století v prostoru dnešního Parkhotelu.

Nálezy: Dva hroby (pohřebiště) kultury se šňůrovou keramikou (mladší eneolit – pozdní doba kamenná). Jeden kostrový hrob kultury se zvoncovitými poháry (mladší eneolit – pozdní doba kamenná). Dva zdobené zvoncovité poháry této kultury, pocházející nejspíše také z hrobů, byly objeveny před rokem 1905 v bývalé pískovně za továrnou Umrath. Před rokem 1916 byly vykopány v sadě U Studánky čtyři rozbité nádoby knovízské kultury (mladší doba bronzová), dva bronzové kruhy, rýhovaný náramek, zlomek bronzového drátěného prstýnku a zlatý závitek z drátu. K tomuto nálezu by mohly patřit čtyři zlaté spirály, uložené bez nálezových okolností s označením Praha-Holešovice v Národním muzeu v Praze. Při stavbě továrny pana Umratha na rohu dnešní Veletržní ulice a ulice Dukelských hrdinů bylo narušeno žárové pohřebiště bylanské kultury (Ha C – starší doba železná). Zdejší nálezy údajně dokládají také sídlištní aktivity. Západně odtud byl zachycen na křižovatce ulic Dukelských hrdinů a Heřmanovy kostrový hrob bylanské kultury, související zřejmě s tímto rozsáhlým birituálním pohřebištěm ze starší doby železné. Uvažováno je dokonce o existenci pohřbů uložených pod mohylami.

Literatura: Pič 1899, 183; 1905, 292; Prokop 1905; 47; Štorch 1916, 62–63; 1921, 134; Filip 1949, 93; Hájek 1968, 91; Farkač 1976, 10, 111–112, 114; Fridrichová – Koutecký 1981, 144; Fridrichová 1987, 91; Fridrichová – Koutecký – Slabina 1997, 42, 54 – 33, Abb. 27; Buchvaldek – Havel – Kovářík 1991, 162; Lehrberger –

Fridrich – Gebhard – Hrala (eds.) 1997, Bd. II, 270, 279, Taf. 20:620; 21:618–619; 35:618–620; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 329, 341, 551, 678.

Uložení: Jedna amfóra kultury se šňůrovou keramikou se nachází v Muzeu hlavního města Prahy a sekeromlat (spíše jde o ojedinělý nález) českého typu se dostal do sbírek Národního muzea. Nezdobený pohár s uchem kultury zvoncovitých pohárů je uložen v Muzeu hlavního města Prahy. Dva zvoncovité poháry z bývalé pískovny za továrnou Umrath jsou uloženy také v Muzeu hlavního města Prahy. Nálezy knovízské kultury se měly dostat do Muzea hlavního města Prahy. V Národním muzeu v Praze jsou uloženy čtyři zlaté spirálky bez náleзовých okolností s označením Praha-Holešovice (snad mohou patřit k nálezům ze sadu U Studánky. Nálezy bylanské kultury ze starší doby železné byly předány Ing. H. Čermákem do Národního muzea v Praze.

2 – „Pod Čertouškem“ a „Na Čertoušku“ (k. ú. Holešovice; obr. 2:1 – lokalita 2).

Lokalizace: V Bubnech, snad poblíž Heřmanovy ulice, která se dříve jmenovala Na Čertoušku. Bývalá ulice Na Čertoušku je dnes západní částí Heřmanovy ulice mezi ulicemi Dukelských hrdinů a Kamenickou. Kostrový hrob z doby stěhování národů byl nalezen na křižovatce Dukelských hrdinů a Heřmanovy ulice (dříve Bělského třída a ulice Na Čertoušku).

Nálezy: Džbánek kultury zvoncovitých pohárů (mladší eneolit – pozdní doba kamenná) pocházející zřejmě z hrobu. V roce 1893 byla v ulici Na Čertoušku nalezena velká popelnice knovízské kultury (mladší doba bronzová). Na konci 19. či počátku 20. století byl na křižovatce ulice Dukelských hrdinů a Heřmanovy ulice nalezen kostrový hrob z pozdního stupně doby stěhování národů.

Literatura: Prokop 1905, 47; Pič 1909, 69; Štorch 1916, 62; Štorch 1921, 134; Svoboda 1965, 259; Hájek 1968, 89; Farkač 1976, 134, 138; Zeman 1994, 61–62, tab. IV:1; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341, 549, 827.

Uložení: Národní muzeum.

3 – „holešovický pivovar“ (k. ú. Holešovice; obr. 2:1 – lokalita 3).

Lokalizace: V bloku ulic U Průhonu, Na Maninách, U Uranie a Komunardů. Prostor bez archeologických nálezů byl evidován při rozsáhlých úpravách areálu holešovického pivovaru na počátku třetího milénia.

Nálezy: Kostrový hrob kultury zvoncovitých pohárů (mladší eneolit – pozdní doba kamenná).

Literatura: Stocký 1926, 183; Hájek 1968, 91; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341; Kašpar 2003.

Uložení: Džbán a mísa kultury zvoncovitých pohárů jsou uloženy v Muzeu hlavního města Prahy.

4 – „holešovická plynárna“ (k. ú. Holešovice; obr. 2:1 – lokalita 4).

Lokalizace: V prostoru mezi sportovním stadionem a dnešními ulicemi U Staré plynárny, Plynární a Argentinská. Prostor bez archeologických nálezů byl evidován při výstavbě administrativní budovy na rohu Argentinské a Plynární ulice i na severovýchodním okraji rozsáhlého areálu bubenského nádraží.

Nálezy: Kostrové pohřebiště starší únětické kultury (starší doba bronzová).

Literatura: Prokop 1905, 47; Štorch 1921, 80; Stocký 1925, 28; Farkač 1976, 87; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 433; Kašpar 2008 b; Kašpar – Poledne 2016.

Uložení: Nádoby z kostrových únětických hrobů získal J. A. Jíra do své sbírky.

5 – „Na Maninách“ či „písečník Na Klíně“ (k. ú. Holešovice; obr. 2:1 – lokalita 5).

Lokalizace: Původně nevelké návrší v místech bývalého písečníku Na Klíně poblíž holešovického přístavu v úhlu ulic U Průhonu a U Uranie (dříve Štítného).

Nálezy: Ojedinělý nález měděného žebra typu München-Luitpoldpark se střeovitým hřebenem, které je na spodní straně uprostřed rozšířené a zvrásněné (starší doba bronzová). Mezi lety 1911 až 1915 zde prozkoumal Eduard Štorch 15 žárových hrobů knovízské kultury (mladší doba bronzová). Další (16. hrob) byl získán v roce 1922. Prostor bez archeologických nálezů byl evidován při rozsáhlých úpravách areálu holešovického parního mlýna.

Literatura: Štorch 1916, 59–61, obr. 20; 1921, 125–132, obr. 50–54; Schráníl 1928, Taf. XXIX:13; Stocký 1931, 21, tab. III–IV; Böhm 1937, 109; Filip 1936–37, 21, 23; Filip 1949, 88–89; Hájek 1954, 146; Hartl 1971–72, 66; Hrala 1973, 31–37, tab. XII–XV; Bartelheim 1998, 264; Moucha 2000, 27, tab. X:10; Kašpar 2002; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 433, 551; Jeřáb 2011.

Uložení: Měděné žebro se dostalo se sbírkou pana Javůrka do Národního muzea v Praze. V Národním muzeu jsou také předměty získané E. Štorchem a je zde uložen také inventář z 16. hrobu, který se původně nacházel ve sbírce F. C. Friedricha.

6 – „Šlaferův dům“, „Schlafferův dům“ či Štapferův dům“ (k. ú. Holešovice; obr. 2:1 – lokalita 6).

Lokalizace: Letná poblíž Stromovky, východně (na východní straně) od severního konce Ověnecké ulice. Nálezy při stavbě svého domu.

Nálezy: Při stavbě domu nalezeny dvě nádoby (z hrobu?) přechodného (Prokop 1905, 47) či „předúnětického“ horizontu. Jedna z nádob (džbánek se stlačeným tělem) náleží podle vyobrazení spíše kultuře mohylové střední

doby bronzové. Při stavbě zdejších domů na východní straně severního konce Ovinecké ulice byly nalezeny 3 až 4 žárové hroby knovízské kultury (mladší doba bronzová).

Literatura: Pič 1893–95, 424–425; 1899, 206, tab. XXXVI:4, XXXVII:5; 1905, 285, obr. 11; Prokop 1905, 47, 75; Štorch 1916, 62; 1921, 134; Stocký 1925, 28; Schráníl 1928, Taf. XXX:9; Böhm 1937, 104, 126; Filip 1949, 89; Hartl 1971–72, 66; Farkač 1976, 104; Jiráň 2002, 42, Taf. 12:122; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 463, 550.

Uložení: Džbáněk se stlačeným tělem, vysokým mírně rozevřeným hrdlem a páskovým uchem vytaženým z okraje i druhá nádoba je snad v Národním muzeu v Praze. Nálezy z mladobronzového žárového pohřebiště jsou uloženy v Národním muzeu v Praze.

7 – „Bubenská ulice“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 7**).

Lokalizace: Proti dnešní budově Dopravních podniků.

Nálezy: Kostrový hrob bylanské kultury starší doby železné. Prostor bez archeologických nálezů byl evidován při výstavbě administrativního centra v nároží Bubenského nábřeží a ulice Za Viaduktem.

Literatura: Pič 1905, 292; Farkač 1976, 124; Fridrichová – Koutecký 1981, 144; Fridrichová 1987, 91; Jeřáb – Kašpar 2004; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 678.

Uložení: Národní muzeum v Praze.

8 – „Stromovka“ či „vozovna v Královské oboře“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 8**).

Lokalizace: Nálezy byly získány při stavbě elektrické dráhy a vozovny v Královské oboře v roce 1901.

Nálezy: Vedle skrčených koster starších pravěkých epoch byly nalezeny také kostry v natažené poloze, přičemž u jedné z nich byl údajně nalezen laténský náramek.

Literatura: Pič 1902, 169; Prokop 1905, 81; Filip 1956, 374; Bureš 1987, 92; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 762.

Uložení: ?

9 – „továrna Maxmiliána Dormitzera“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 9**).

Lokalizace: Nálezy byly získány v roce 1832 při stavbě továrny Maxmiliána Dormitzera ve Starých Holešovicích v prostoru mezi ulicemi Argentinskou, Plynární a Partyzánskou. Prostor bez archeologických nálezů byl evidován při výstavbě administrativní budovy na rohu Argentinské a Plynární ulice i na severovýchodním okraji rozsáhlého areálu bubenského nádraží.

Nálezy: Údajný kostrový raně středověký hrob se ztracenou keramickou nádobou a keramická nádoba z dalšího mladohradištního hrobu (nalezen 1839).

Literatura: Kalina von Jäthenstein 1836, 125–126; Sláma 1977, 101; Sklenář 1992, 182; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 910; Kašpar 2008 b; Kašpar – Poledne 2016.

Uložení: Nálezy z roku 1832 jsou ztraceny, keramická nádoba z roku 1839 je uložena v Národním muzeu.

10 – „kostel sv. Klimenta“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 10**).

Lokalizace: Okolí kostela sv. Klimenta. V roce 1893 při úpravách spojených s výstavbou komunikace v Kostelní ulici v sousedství zrušeného hřbitova objevil Břetislav Jelínek tři raně středověké nádoby a zbytky kostrového hrobu.

Nálezy: Zdejší nálezy indikují raně středověké kostrové pohřebiště z mladší doby hradištní. Při výzkumu severní části novověkého hřbitova u kostela byly v zásypu novověkého hrobu nalezeny dva zlomky keramiky 9., či snad počátku 10. století. Nálezy nejspíše souvisejí s existencí mladohradištního kostrového pohřebiště.

Literatura: Jelínek 1894, 28; Pič 1909, 333; Sláma 1977, 101; Kostka 1998, 147; Kostka – Šmolíková 1998, 832; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 910.

Uložení: Čtyři keramické nádoby a lebka se stopami zeleného zbarvení indikující přítomnost bronzové ozdoby (patrně ze záchranné akce v roce 1893) jsou uloženy v Muzeu hlavního města Prahy, podobně jako nálezy z výzkumu Michala Kostky a Miroslavy Šmolíkové.

3.4. Neznámé a nelokalizované nálezy na k. ú. Holešovice

1) Sídlištní nálezy **kultury s lineární keramikou** (neolit – mladší doba kamenná) bez bližších nálezových okolností pocházejí z **Buben**. **Lit.:** Hlášení Archeologickému ústavu AV ČR Praha v.v.i. čj. 5883/41; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 212.

2) Opět bez bližší lokalizace uvádí Albín Stocký z **Buben** nález nádoby hruškovitého tvaru zdobené vypíchaným motivem krokvic a plastickými výčnělky ve tvaru rohu (**kultura s vypíchanou keramikou** – neolit – mladší doba kamenná). **Lit.:** Stocký 1926, 168; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 225.

3) Z **Buben** pochází také blíže nelokalizovaný nález džbánkovitého hrnku **kultury se šňůrovou keramikou** (mladší eneolit – pozdní doba kamenná), který byl nalezen před rokem 1899 na staveništi pana Schlaffera „blíže u el. dráhy“. Tento dodnes přesněji nelokalizovaný nález, pocházející pravděpodobně z hrobu, je dnes uložený

v Národním muzeu. **Lit.:** Píč 1899; Buchvaldek – Havel – Kovářík 1991, 162; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 329.

4) Z neznámého místa v **osadě Bubny** předal 28. června 1871 O. Bondy do Národního muzea džbán, malou nádobku a fragmenty další nádoby, pocházející nejspíše z narušeného hrobu **kultury zvoncovitých pohárů** (mladší eneolit – pozdní doba kamenná). **Lit.:** Prokop 1905, 47; Hájek 1968, 89; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341.

5) Ve sbírkách Národního muzea se nachází dvojchá amfory s kónickým hrdlem a bronzový předmět, pocházející snad z žárového hrobu **knovízské kultury** (mladší doba železná) z **prostoru Buben**. **Lit.:** Hlášení Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 2766/49, 2488/50; Hartl 1971–1972, 66; Hrala 1973, tab. XXI:10; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 551.

6) Ve sbírkách Národního muzea je uložena keramika **knovízské kultury** (mladší doba bronzová) a čtyři zlaté spirály bez bližších nálezových okolností z neznámé polohy. Vyloučeno není, že jde o nálezy z prostoru sadu „U Studánky“ – viz **obr. 2:1 – lokalita 1**. **Lit.:** Hlášení Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 3476/41, Hartl 1971–1972, 66; Lehrberger – Fridrich – Gebhard – Hrala (eds.) 1997, Bd. II, 270, 279, Taf. 20:620; 21:618–619; 35:618–620; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 551.

7) Na neznámém místě v **Bubnech** byla před rokem 1876 nalezena nepopsaná **antická (římská?)** stříbrná mince, kterou daroval P. Moravec z Karlína do Národního muzea. Mince je dnes neidentifikovatelná. **Lit.:** Anonym 1876, 390; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 827.

8) Před rokem 1910 byla kdesi v **Holešovicích** náhodně nalezena **raně byzantská mince** – zlatý tremissis o váze 1,485 g, ražený v letech 492–518 Anastasiem I. (491–518) v mincovně Constantinopolis. Mince je uložena v Národním muzeu v Praze. **Lit.:** Anonym 1911, 26; Štorch 1921, 163; Pochitonov 1955, 190; Militký 2000, 131–132, č. C 23; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 827.

3.5. Paleolit a mezolit – starší a střední doba kamenná

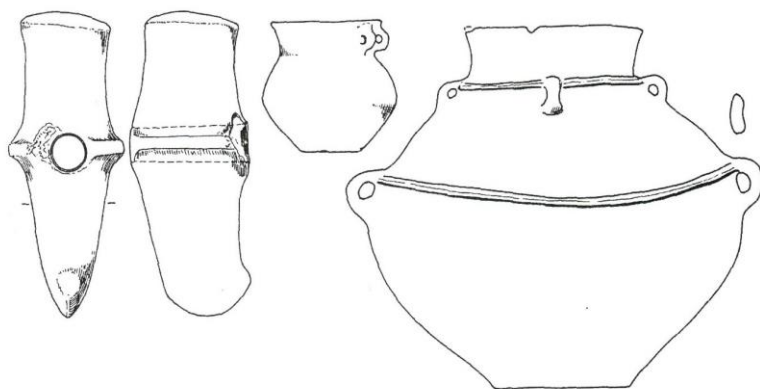
Z katastru Holešovic neznáme doposud archeologické nálezy tohoto stáří.

3.6. Neolit – mladší doba kamenná

Ojedinelé a bohužel blíže nelokalizované nálezy dokládají osídlení Buben v neolitu. Bez bližších nálezových okolností jsou z Buben evidovány sídlištní nálezy **kultury s lineární keramikou** (neolit – mladší doba kamenná; hlášení Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 5883/41; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 212). Z mladšího období neolitu uvádí z prostoru Buben Albín Stocký blíže nelokalizovanou sídlištní polohu, ze které pochází nádoba hruškovitého tvaru zdobená vypíchaným motivem krokvic a plastickými výčnělky ve tvaru rohu (Stocký 1926, 168; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 225).

3.7. Eneolit – pozdní doba kamenná

Pozdní doba kamenná je na katastru Holešovic doložena nálezy kostrových pohřebišť z mladšího eneolitu. Jedná se především o **hroby kultury se šňůrovou keramikou**. Jedno pohřebiště se nacházelo v prostoru okolí

U STUDÁNKY, ŠLAFERŮV DŮM
kamenný sekeromlat a keramické milodary
pohřebiště kultury se šňůrovou keramikou
(podle M. Buchvaldka a kol.)

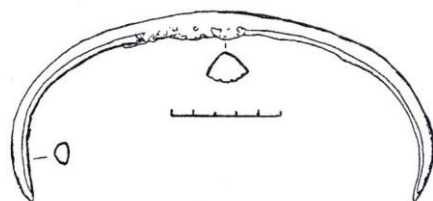
dnešního Parkhotelu v Bubnech. V letech 1903 a 1910 zde byly v poloze „**U Studánky**“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 1**) nalezeny dva kostrové hroby (Štorch 1916; Buchvaldek – Havel – Kovářík 1991, 162), z nichž jeden obsahoval amforu a druhý sekeromlat českého typu (jedná se nejspíše o ojedinelý nález). Další nález džbánkovitěho hrnku této kultury byl nejspíše součástí kostrového hrobu objeveného před rokem 1899 na staveništi pana Schlaffera v Bubnech, „blíže u el. dráhy“. Poloha dodnes

není přesně lokalizovaná (Píč 1899; Buchvaldek – Havel – Kovářik 1991, 162; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 329).

Ze závěru mladšího eneolitu (pozdní doby kamenné) pochází několik nálezů kostrových **hrobů kultury se zvoncovitými poháry**. Pohřebiště se rozkládalo v prostoru mezi dnešním Parkhotelem (polohy „*U Studánky*“ a „*pískovna za továrnou Umrath*“) a Heřmanovou ulicí (polohy „*Pod Čertouškem*“ a „*Na Čertoušku*“). Zda se jedná o jedno rozsáhlejší pohřebiště či dvě menší pohřebiště nelze spolehlivě zjistit. V roce 1871 (28. dubna) věnoval J. Želnický do Národního muzea v Praze džbánek této kultury, pocházející nejspíše z kostrového hrobu objeveného v poloze „*Pod Čertouškem*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 2**; Prokop 1905, 47; Hájek 1968, 89; Farkač 1976, 138; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341). Další nález kostrového hrobu této kultury byl objeven v poloze „*U Studánky*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 1**) mezi léty 1903 až 1910 a hrob obsahoval nezdobený pohár (Hájek 1968, 91; Farkač 1976, 111–112). V prostoru „*pískovny za továrnou Umrath*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 1**) byl objeven před rokem 1905 další kostrový hrob obsahující dva zdobené zvoncovité poháry (Prokop 1905, 47; Hájek 1968, 91; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341). S těmito hrobovými nálezy nejspíše souvisí také džbán, malá nádoba a fragment další nádoby, které předal 28. června 1871 O. Bondy do Národního muzea a které pocházely odněkud z prostoru Buben (Prokop 1905, 47; Hájek 1968, 89; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341).

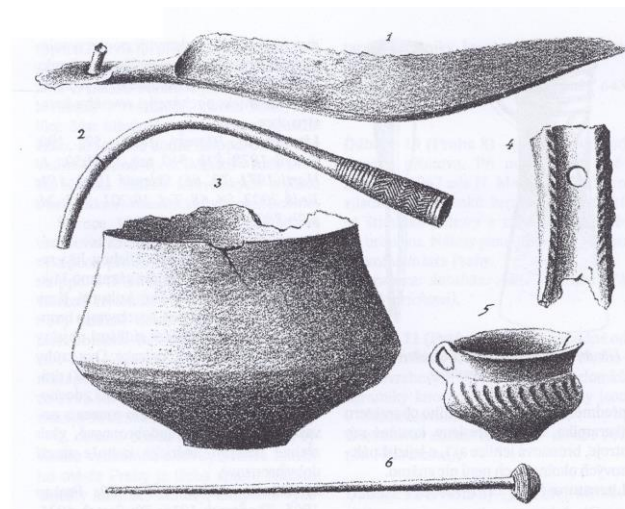
Zřejmě další pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů z mladšího eneolitu (pozdní doba kamenná) bylo situováno do blízkosti dnešního areálu „*holešovického pivovaru*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 3**). Svědčí o tom nález jednoho kostrového hrobu v roce 1902 při výstavbě pivovaru. Hrob obsahoval džbán a mísu na nožkách (Stocký 1926, 183; Hájek 1968, 91; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 341).

3.8. Doba bronzová

NA MANINÁCH
měděné žebro typu
Munchen-Luitpoldpark
únětická kultura
(podle V. Mouchy)

Ojedinělé doklady sídlištních aktivit starší doby bronzové pocházejí z Holešovic. Jedná se především o pohřebiště **únětické kultury** z prostoru „*holešovické plynárny*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 4**). Odtud získal Josef Antonín Jíra na počátku 20. století několik keramických nádob objevených při výkopech v areálu plynárny v několika kostrových hrobech starší **únětické kultury** (Prokop 1905, 47; Štorch 1921, 80; Stocký 1925, 28; Farkač 1976, 87; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 433). Ojedinělým nálezem tohoto období je měděné žebro typu München-Luitpoldpark se střechovitým hřbetem, které je na spodní straně uprostřed rozšířené a zvrásněné. Žebro bylo nalezeno před rokem 1940 někde v prostoru „*Na Maninách*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 5**) a dostalo se přes sbírku pana Javůrka do Národního muzea (Hájek 1954, 146; Bartelheim 1998, 264; Moucha 2000, 27, tab. X:10; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 433).

ŠLAFERŮV DŮM
keramika a bronzové předměty ze žárových hrobů
knovízské kultury (podle J.L.Píče)

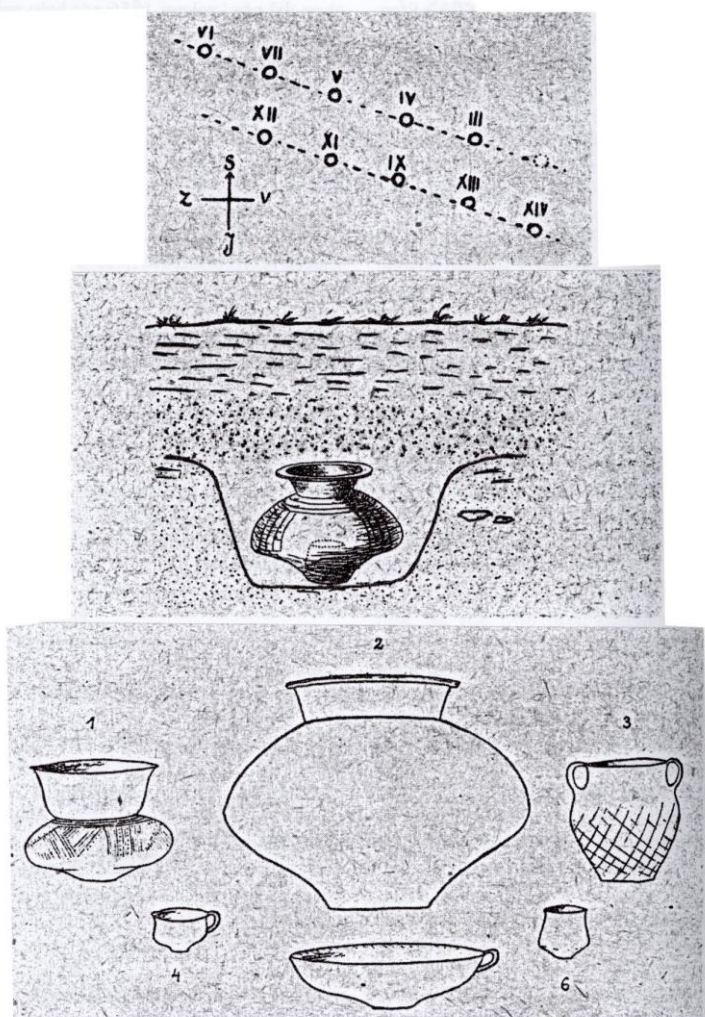
Střední dobu bronzovou zastupuje nález dvou nádob pocházejících nejspíše z hrobového kontextu na staveništi „*Šlaferova domu*“, „*Schlafferova domu*“ či „*Štapferova domu*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 6**) na Letné. Starší literatura datuje nádoby do „přechodného“ či „předúnětického“ období, ale jedna z nádob (džbánek se stlačeným tělem, vysokým mírně rozevřeným hrdlem a páskovým uchem vytaženým z okraje) podle vyobrazení nejspíše náleží **mohylové kultuře** střední doby bronzové (Píč 1899, 206, tab. XXXVI:4, XXXVII:5; Prokop 1905, 47; Stocký 1925, 28; Farkač 1976, 104; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 463).

Nejpočetnějšími nálezy na holešovickém katastru jsou doklady sídlištních i pohřebištních aktivit z mladší a pozdní doby bronzové. V poloze „*Na Čertoušku*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 2**) v Bubnech byla v roce 1893 nalezena část velké zásobnice **knovízské kultury** mladší doby bronzové (Štorch 1916, 62; Štorch 1921, 134;

Farkač 1976, 134; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 549). Tři až čtyři žárové hroby byly narušeny při stavbě „Šlaferova domu“ (uváděno také „Schlafferova domu“ či „Štapferova domu“ – k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 6**) na Letné. Při výstavbě zdejší skupiny domů na východní straně severního konce Ovinecké ulice byly v 1. polovině 19. století objeveny hroby **knovízské kultury** mladší doby bronzové mělce zapuštěné do šterkovitého podloží. Hroby obsahovaly bronzы v nádobách, které se až na dvě všechny rozpadly a nebyly vyzvednuty. V jednom z hrobů byl keramický okřín, obsahující nedopálené lidské kůstky a bronzový nůž s trnem typu Jevíčko, který nejspíše doprovázela část jehlice se zdobenou kyjovitou hlavicí a řapí srpu. Ve výbavě dalších hrobů se nacházel koflík a bronzová jehlice s kulovitou po obvodu rýhovanou hlavicí (Pič 1893–95, 424–425; 1905, 285, obr. 11; Prokop 1905, 75; Štorch 1916, 62; 1921, 134; Schráníl 1928, Taf. XXX:9; Böhm 1937, 104, 126; Filip 1949, 89; Hartl 1971–72, 66; Farkač 1976, 104; Jiráň 2002, 42, Taf. 12:122; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 550).

Nejrozsáhlejší žárové pohřebiště **knovízské kultury** mladší doby bronzové bylo odkryto na původně nevelkém návrší v prostoru „písečnicku Na Klíně“ v poloze „Na Manínách“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 5**). V letech 1911 až 1915 odkryl v úhlu ulic U Průhonu a U Uranie Eduard Štorch celkem 15 hrobů vzdálených od sebe cca 3 m a uložených v rovnoběžných řadách (dvě řady po pěti hrobech), orientovaných ve směru severozápad – jihovýchod (Štorch 1916, 59–61, obr. 20; 1921, 125–132, obr. 50–54; Schráníl 1928, Taf. XXIX:13; Stocký 1931, 21, tab. III–IV; Böhm 1937, 109; Filip 1936–37, 21, 23; Filip 1949, 88–89; Hartl 1971–72, 66; Hrala 1973, 31–37, tab. XII–XV; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 433, 551). Hrob č. 1 obsahoval dvě velké nádoby přiklopené na sebe a obsahující velké množství spálených lidských kůstek a několik kostí zvířecích. Okolo se nacházely zlomky okřínku, misky a kamenná drobná sekerka. Z inventáře hrobu č. 2 jsou

dnes známy pouze bronzové předměty a to tři zlomky tordovaného nákrčníku, zlomek oblé tyčinky, plochý kroužek a tři části podélně žebrovaného náramku. Hrob č. 3 obsahoval amforovitou zásobničku překrytou střepem, do níž byl zapuštěn drobný okříněk, přičemž obě nádoby obsahovaly spálené lidské kůstky (snad dětské). Ve hrobě č. 4 byla etážovitá nádoba obsahující bronzový náramek a dva kroužky na dně. Na bronzové předměty byly nasypány spálené lidské kůstky a popel. Hrdlo popelnice bylo překryto střepem z misky, na němž byl nalezen oblázek a dětský zub. Etážovitou nádobu zatíženou velkým oblázkem obsahoval také hrob č. 5. Z hrobu č. 6 se dochoval pouze mísovitý spodek keramické nádoby, jejíž horní část byla narušena orbou. Dno nádoby obsahovalo spálené lidské kůstky a popel. V okolí nádoby byly nalezeny zlomky mazanic a fragmenty dalších keramických nádob. Pouze spodní část menší nádoby se dochovala také z hrobu č. 7. Z hrobu č. 8 se dochovala pouze nízká polokulovitá miska. Hrob č. 9 obsahoval amforovitou zásobnici a okříněk s ostrým lomem, hrob č. 10 vejčitý džbán a hrnek. V hrobě č. 11 byla nalezena amforovitá zásobnice, podložená velkými otlučenými oblázky, v níž se nacházely spálené lidské kůstky, popel a fragmenty dalších keramických nádob. V okolí nálezu se nacházely další zlomky koflíků a misek, přičemž některé

NA MANÍNÁCH
plánek části žárového pohřebiště, nákres hrobu č. III
a ukázka keramických nálezů z hrobů
(podle E. Štorcha)

z nich nesly stopy vysokého žáru. V hrobě č. 12 se nacházela dvojchá vejčitá nádoba s proraženým kruhovým otvorem ve dně. Popelnice v hrobu č. 13 byla široká a dvojkónická nádoba, obsahující uvnitř bronzovou jehlici s plochou vroubkovanou hlavici. Hrob č. 14 byl uložen ve velké amforovité zásobnici, podložené otlučenými kameny. V okolí se nacházely další rozbité nádoby (dvě misky a koflík). Hrob č. 15 byl těžce narušen a dochována byla pouze spodní část popelnice s malým množstvím spálených lidských kůstek a se zlomky keramických nádob. Další hrob byl z prostoru Manin získán nejspíše v roce 1922. Tento šestnáctý žárový hrob (označován tak Jířím Hralou) pocházel původně ze sbírky F. C. Friedricha a obsahoval amforovitou zásobnici, mísy a fragmenty dvou koflíků.

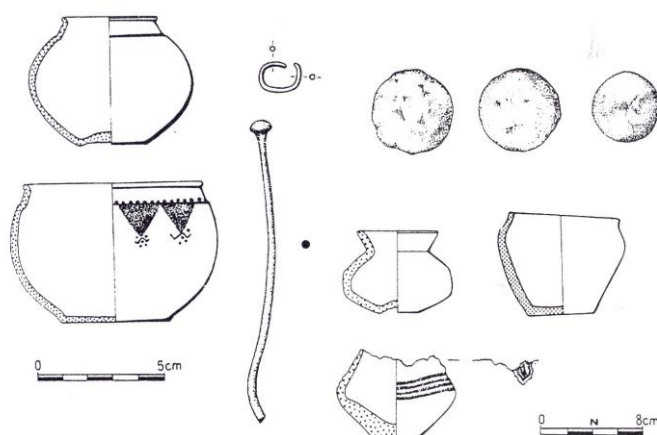
Další nálezy **knovízské kultury** pocházejí z prostoru okolí dnešního Parkhotelu v Bubnech. V poloze „**U Studánky**“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 1**) byly před rokem 1916 nalezeny čtyři rozbité keramické nádoby, dva bronzové kruhy, rýhovaný náramek, zlomek bronzového drátěného prstýnku a zlatý závitek z drátu. Nálezy se měly dostat do Muzea hlavního města Prahy, avšak v Národním muzeu se nacházejí další čtyři zlaté spirálky s označením Praha – Holešovice. Jedna z nich by mohla původně patřit k tomuto nálezu (Štorch 1916, 62–63; 1921, 134; Lehrberger – Fridrich – Gebhard – Hrala (eds.) 1997, Bd. II, 270, 279, Taf. 20:620; 21:618–619; 35:618–620; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 551). Ve sbírkách Národního muzea je uložena keramika **knovízské kultury** (mladší doba bronzová) a právě již výše zmíněné čtyři zlaté spirálky bez bližších nálezových okolností z neznámé polohy. Vyloučeno není, že jde o nálezy z prostoru sadu „**U Studánky**“ (viz **obr. 2:1 – lokalita 1** – hlášení Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 3476/41, Hartl 1971–1972, 66; Lehrberger – Fridrich – Gebhard – Hrala (eds.) 1997, Bd. II, 270, 279, Taf. 20:620; 21:618–619; 35:618–620; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 551). Z Buben (bez bližší lokalizace) pochází zřejmě obsah žárového hrobu (?) **knovízské kultury** uložený v Národním muzeu v Praze tvořený ojedinělým nálezem dvojchuté amfory s kónickým hrdlem a dalšího bronzového předmětu (hlášení Archeologickému ústavu AV ČR Praha v.v.i. čj. 2766/49, 2488/50; Hartl 1971–1972, 66; Hrala 1973, tab. XXI:10; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 551).

3.9. Doba železná

Žárové pohřebiště **bylanské kultury** starší doby železné (stupeň Ha C) bylo postupně odkrýváno v prostoru okolí dnešního Parkhotelu v Bubnech. Při stavbě „**továrny Umrat**“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 1**) na konci 19. století bylo zničeno celé pohřebiště, přičemž některé předměty předal Ing. H. Čermák do Národního muzea. Jde především o zajímavý nález třech hrubě modelovaných hliněných chraštítek kulovitěho tvaru. Ze stejného místa jsou v literatuře uváděny také doklady sídlištních aktivit (Píč 1899, 183; 1905, 292; Farkač 1976, 114; Fridrichová – Koutecký 1981, 144; Fridrichová 1987, 91; Fridrichová – Koutecký – Slabina 1997, 42, 54 – 33, Abb. 27; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 678). Západně odtud byl zachycen na křižovatce ulic Dukelských hrdinů a Heřmanovy kostrový hrob **bylanské kultury**, související zřejmě s tímto rozsáhlým birituálním pohřebištem ze starší doby železné. Uvažováno je dokonce o existenci pohřbů uložených pod mohylami (Filip 1949, 93; Farkač 1976, 10; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 678). Rozsáhlé pohřebiště ještě zřejmě pokračovalo západním směrem (může se jednat i o další menší pohřebiště), jelikož další kostrový hrob **bylanské kultury** byl

zničen za neznámých okolností v „**Bubenské ulici**“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 7**) naproti budově Dopravních podniků (Píč 1905, 292; Farkač 1976, 124; Fridrichová – Koutecký 1981, 144; Fridrichová 1987, 91; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 678).

Mladší doba železná (**latén**) je zastoupena ojedinělým nálezem kostrového hrobu ve „**Stromovce**“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 8**) při stavbě elektrické dráhy a „**vozovny v Královské oboře**“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 8**) v roce 1901. Vedle skrčených koster starších pravěkých epoch byly nalezeny také kostry v natažené poloze, přičemž u jedné z nich byl údajně nalezen laténský náramek (Píč 1902, 169; Prokop 1905, 81; Filip 1956, 374; Bureš 1987, 92; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 762).

HOLEŠOVICE
dochované nálezy z hrobů bylanské kultury
(podle M. Fridrichové, D. Kouteckého a M. Slabiny)

3.10. Doba římská a doba stěhování národů

Kostrový hrob z doby stěhování národů (pozdní stupeň) byl nalezen na konci 19. nebo počátkem 20. století na křižovatce Dukelských hrdinů a Heřmanovy ulice (dříve Bělského třída a ulice Na Čertoušku) v poloze „*Na Čertoušku*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 2**). Ve výplni byla nalezena hliněná nádoba vyrobená na kruhu napodobující tzv. durynské mísy a dnes již nezvěstná skleněná miska (Píč 1909, 69; Svoboda 1965, 259; Zeman 1994, 61–62, tab. IV:1; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 827).

Bohužel další doklady osídlení z tohoto období jsou podloženy pouze ojedinělými a nelokalizovanými nálezy. Na neznámém místě v Bubnech byla před rokem 1876 nalezena nepopsaná **antická (římská?)** stříbrná mince, kterou daroval P. Moravec z Karlína do Národního muzea. Mince je dnes neidentifikovatelná (Anonym 1876, 390; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 827). Před rokem 1910 byla kdesi **v Holešovicích** náhodně nalezena **raně byzantská mince** – zlatý tremissis o váze 1,485 g, ražený v letech 492 až 518 Anastasiem I. (491–518) v mincovně Constantinopolis (Anonym 1911, 26; Storch 1921, 163; Pochitonov 1955, 190; Militký 2000, 131–132, č. C 23; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 827).

3.11. Časně slovanské období a raný středověk

Ze dvou míst holešovického katastru pocházejí doklady raně středověkých pohřebišť. Při stavbě „*továrny Maxmiliána Dormitzera*“ (k. ú. Holešovice; **obr. 2:1 – lokalita 9**) ve Starých Holešovicích byl v roce 1832 nalezen údajný kostrový **raně středověký hrob** se ztracenou keramickou nádobou a keramická nádoba z dalšího mladohradištního hrobu byla nalezena následně v roce 1839 (Kalina von Jäthenstein 1836, 125–126; Sláma 1977, 101; Sklenář 1992, 182; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 910).

Další raně středověké pohřebiště se zřejmě nacházelo v okolí kostela sv. Klimenta. V roce 1893 při úpravách spojených s výstavbou komunikace v Kostelní ulici v sousedství zrušeného hřbitova objevil Břetislav Jelínek tři raně středověké nádoby a zbytky kostrového hrobu (Jelínek 1894, 28; Píč 1909, 333; Sláma 1977, 101; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 910). V nedávné době byly při výzkumu severní části novověkého hřbitova u kostela nalezeny v zásypu novověkého hrobu dva zlomky keramiky 9., či snad počátku 10. století (Kostka 1998, 147; Kostka – Šmolíková 1998, 832; Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 910).

3.12. Historický a urbanistický vývoj Holešovic

Rozsáhlý katastr Holešovic se rozkládá převážně v prostoru záplavové oblasti vltavského meandru. Tato část rozlohy katastru (4,69 km²) byla využívána až do 19. století k zemědělským aktivitám. Historické jádro zemědělské a rybářské osady Holešovice bylo situováno při vltavském břehu (**obr. 3 až 9**). Paralelně s vodním tokem vedla hlavní komunikace podél břehu, lemovaná po obou stranách zástavbou jednotlivých usedlostí i drobné domkářské zástavby. Na západním okraji se nacházela vidlice cest, spojující Holešovice s Malou Stranou (cesta na jihozápad přes Letnou) a přilehlými polnostmi ve vltavském meandru (cesta na jihovýchod v trase dnešní Jankovcovi ulice). Východním směrem se osada postupně rozrůstala. Prostor vltavského meandru jihovýchodně od historického jádra Holešovic (cf. Kovářová 1968; starší publikace např. Schaller 1785, 102; Sommer 1855, 206) byl ovlivněn průběhem vidlice starých cest, jejichž trasy byly převzaty regulačním plánem při výstavbě nové obytné čtvrti (ulice U Uranie a Jankovcova). Obě cesty jsou zachyceny na nejstarších plánových podkladech. Ulice U Uranie, vycházející přímo z jádra vsi byla pravděpodobně starým průhonem (protíná diagonálně území, ale dlouhé plužiny na sebe po obou stranách cesty navazují). Ulice Jankovcova byla typickou pobřežní cestou podél řeky. Dlouhé traťové plužiny polí rozkládajících se v ohybu řeky, zachycené stabilním katastrem z roku 1840 (Lašťovka – Lašťovková 2005, 113; **obr. 9:2, 10:1 a 11:1**), odkazují na kolonizaci vrcholného středověku, která zvrátila dosavadní hospodaření vyznačující se úsekovými plužinami, které se nacházely v těsné blízkosti původního jádra vsi. Průhonů lze na katastru vsi rozeznat hned několik – pozdější cesty zachycené na stabilním katastru 1840 – dělí pozemky na tři díly, což je dáno trojpolním systémem hospodaření (Líbal a kol 1956–1957, 4).

Ustálené tratě na stabilním katastru jsou často cenným vodítkem poznání původní funkce a podoby místa. Na katastru holešovické vsi se jako nejjednodušší jeví výklad názvu *U průhona*. Název se mohl docela dobře vztahovat právě k pozdější vozové cestě v trase dnešní ulice U Uranie. Průhon obecně znamenal volné místo (zelenou cestu) sloužící k průhonu dobytka mezi dvěma vozovými cestami a také jako pastvina, mohla tudy též odtékat voda z rolí (Ruth 1903, 893). Trať nazvaná *K zátorám* odkazuje na cestu vedoucí k místu, kde bývalo řečiště zataraseno naplaveným dřívím, ledovými krami apod., následkem čeho se řeka rozlévala z břehů. Slovo „zatora“ je dodnes používáno v ruštině a polštině. Slovo *Maníny* či *Na Manínách* naznačuje podobně nestálý charakter řečiště a břehů v ohybu řeky, kde tato protéká „maně“ – tzn. cestou necestou (Fux 1886, 2).

Názvy *U pullmana* a *Na baterii* naznačují vojenské využití území v souvislosti s válečnými konflikty a obléháním Prahy v 18. století (Bárta 2018), podrobnosti jsou čitelné na řadě vojenských map uložených v Muzeu hlavního města Prahy (např. Position des Troupes Francaises 1742, Muzeum hlavního města Prahy sig. 11335;

dále potom **obr. 3, 4:1, 6, 7:2 a 8:1**). Vzhledem k těmto mapovým podkladům a francouzským názvům baterií v holešovickém říčním ohybu, sloužila tato stanoviště dělostřelců zřejmě Francouzům ve válce o habsburské dědictví při obsazení Prahy v roce 1741, na rozdíl od střešovických baterií vzniklých při vpádu pruských vojsk do Prahy na počátku sedmileté války (1757). V prostoru dnešního areálu bubenského nádraží a v části Argentinské ulice byla situována rikošetová baterie (ricochet; **obr. 3:2, 6, 7:2 a 8:1**). Jednalo se o dělostřeleckou obléhací baterii určenou k ničení živé síly v otevřených postaveních pomocí rikošetové palby vedené podélně po průběhu ostřelovaných pevnostních prvků (podél líců bastionů či ravelinů). Na plánu pražského okolí od neznámého autora kolem roku 1820 (**obr. 6:2**) je dobře zachycena poloha obou baterií i útvaru zvaného "epaulement" (odtud název *U Pulmana*), což byl uměle navržený vysoký násep, součást vojenské střelnice, do které se zavrtávaly vystřelené náboje. Násep kopíroval tvar říčního ramene a pravděpodobně využil nějakou starší mez a terénní uspořádání. Před střelnou čarou nalézaly se zákopy pro střelce (zprávy pochozích komisí úřadu obce Holešovic pro stanovení regulačního plánu, 1884). Podle dalších zpráv se o něco jižněji, na Maninách, nacházelo cvičiště dělostřelců, kteří stříleli přes řeku do skály pod Bulovkou. Na holešovické rovině odbývala se velká cvičení vojenská, jmenovitě výroční cvičení dělostřelectva (Pudr 1945).

Poměry na vltavském břehu mezi ostrovem Štvanicí a holešovickým břehem se výrazně proměnily po roce 1819. Tehdy dal majitel Štvanice vybudovat u ostrova velké hráze, tím jej zvětšil a zatlačil koryto řeky více do pozemků na Maninách. Předtím vystupoval holešovický břeh o celé dvě třetiny širě Vltavy do nynějšího řečiště. Tímto zásahem zmizely v řece i kamenné hráze na Zátorách, do té doby viditelné. Kamenné hráze jsou zachyceny zřetelně na vodní mapě c. k. vodního stavebního ředitelství pražského z let 1760 až 1770 (Fux 1886, 9).

Nejstarší zmínka o Holešovicích pochází z roku 1201/20 (z Holisovich) a dále z roku 1228 a 1261 „...*inter villas Owenecz, Holyssowicz et Buben*“. Další doklad názvu obce z roku 1306 hovoří o „...*villam Holisowitz circa Pragam*...“ a nejstarší podoba jména odkazuje na etymologický původ názvu obce odvozeného od výchozí podoby *Holýšovice, tedy ves lidí Holýšových. Toto osobní jméno se objevuje již ve 12. století, v roce 1115 a v roce 1186: Golis (s)a (Goliza), cultor vineae monii Cladrub. Na primární význam slovanského apelativa *golyšb ukazuje např. polské gołysz „chudák, ubožák“; Profous 1947, 589–590; Blažek 2005, 965). Uváděn bývá také původ jména odvozený od člověka holého – bez vousů či mladého (odtud též holec – hoch), nebo od holého prostoru (místa holá, neplodná, zátopová – Ruth 1903, 762). Ve zmínce z roku 1228 je uváděn královský sedlák Bohumil z Holešovic (k historii např. Vacek 1887; Ruth 1903, 762). Král Václav III. daroval zdejší královské zboží pražskému purkrabímu Hynku z Dubé. Poté, co se jeho syn stal proboštem, získává část zdejšího statku proboštsví u sv. Víta. V roce 1353 tu držel jistě majetky bohatý staroměstský měšťan Frána Rokycaner. Později část vsi náležela klášteru sv. Ducha a část byla v držení Jana z Vrapic. V období okolo roku 1400 držel

Holešovice Jan (Johánek) z Koloděj, syn bohatého měšťana Martina Rotleva a následně Václav Cvok (držel též Libeň). Korunní zboží holešovické bylo králem Zikmundem následně dáno do zástavy Starému Městu pražskému a tento akt potvrdil v roce 1459 Jiří z Poděbrad a následně v roce 1472 král Vladislav Jagellonský. V roce 1562 bylo v Bubnech 29 domů, přičemž koncem 16. století drží Holešovice Bryknarové z Brykšteina a v roce 1600 je připojují k libeňskému statku. Libeň se sedmi osedlými a celou ves Malé Holešovice držel v roce 1620 David Jindřich Černous (Tschernhaus), který je získal společně se svou manželkou Eliškou Hoffmannovou rozenou z Donína. V rámci pobělohorských konfiskací byl v roce 1624 osvobozen od pokuty, ale po svém návratu v roce 1631 byl odsouzen ke ztrátě veškerého majetku, který přešel na Albrechta z Valdštejna a následně v roce 1636 na Maxmiliána z Trautmansdorfu. Následně držely holešovické majetky Nosticové, přičemž Jan Hartvík z Nostic Holešovice prodal Starému Městu pražskému za 82 000 rýnských. Při švédském obležení v roce 1648 byl v držení Švédů levý vltavský břeh a v prostoru Buben a Holešovic drželi velké množství uloupeného dobytka. Chudá, zemědělská a rybářská osada se začala intenzivně rozvíjet od 40. let 19. století a houfně byly zakládány především průmyslové podniky. V roce 1857 bylo v Holešovicích 110 domů s 1 223 obyvateli a postupně přibývalo domů i obyvatel. V roce 1843 měly Holešovice-Bubny 1 221 obyvatel, v roce 1857 již 1 795 a v roce 1880 570 domů a 10 852 obyvatel. Následný vývoj počtu obyvatelstva dokládá postupný nárůst počtu obyvatel až do 60. let 20. století a zároveň následný výrazný úbytek (1890: 22 131; 1900: 30 814; 1910: 39 727; 1921: 46 335; 1930: 59 150; 1950: 60 945; 1961: 63 809; 1970: 56 960; 1980: 46 489; 1991: 38 300; 2001: 34 143 a 2006: 35 111).

V roce 1850 byly Holešovice spojeny se sousední nevelkou vsí Bubny a následně jsou od roku 1884 připojeny jako VII. část ku Praze. Právě v poslední třetině 19. století se Holešovice stávají nejvýznamnějším průmyslovým předměstím Prahy, kdy jsou vybudovány ústřední jatky, bubenské nádraží, plynárna a v roce 1891 také areál pro Zemskou výstavu (tramvajová dráha Letná – Výstaviště). Mezi roky 1892 až 1894 byl nákladem 1 200 000 zlatých postaven firmou rytíře hraběte Lanny holešovický přístav. V roce 1930 byl otevřen Libeňský most a na konci 30. let zasáhly do prostoru Buben dvě rozsáhlé stavby – Veletržní palác a moderní budova Elektrických podniků (1927). V roce 1960 dochází k definitivnímu přejmenování Holešovic – Buben na dnešní Holešovice. Čtvrť byla necitlivě rozdělena výstavbou magistrály mezi dnešním Hlávkovým mostem a mostem Barikádníků a těžce poškozena výstavbou metra IIIC se stanicemi Vltavská a Nádraží Holešovice.

3.13. Vznik holešovické průmyslové čtvrti

V roce 1850 se Holešovice a Bubny spojily v jednu obec, obě části se však nadále vyvíjely odlišně. Zatímco Bubny byly díky svému spojení s Prahou (druhý pražský řetězový most Františka Josefa I. byl vybudován v ose dnešní Revoluční třídy v letech 1865 až 1868) předurčeny jako obytná čtvrť činžovních domů, ve vzdálenějších Holešovicích měla vzniknout průmyslová zóna a to v pásu podél vltavského břehu (Wagner 1894; 1925; Novotný 1951; Zvěřina nedat.). Průmyslový rozvoj byl přímo podmíněn dopravním spojením s Prahou. Stavba c. k. pražsko-drážďanské dráhy byla započata roku 1845, její součástí byl i karlínský Negrelliho viadukt, spojující Holešovice s Karlínem. Trať do Holešovic byla dokončena až roku 1850 (Pudr 1945, 10). Následovalo prodloužení Buštěhradské dráhy z Brusky do Buben spojené s výstavbou nádraží v letech 1868 až 1872. Přímo u nádraží založila a vystavěla Společnost pro stavbu dělnických domků kolonii pro železniční dělníky, vůbec první takový počín svého druhu v Praze (**obr. 8:2 a 11:2**). Celý areál obsahoval 3 x 3 řady jednopatrových domků, každý s přílehlým dvorkem a zeleninovou zahrádkou. Část této zástavby se dodnes dochovala v dnešní ulici Dělnické (Líbal – Heroutová 1975, 12). Situaci dosud nezastavěného území pouze s novostavbou nádraží a kolejíšť buštěhradské dráhy spolu s dělnickou kolonií zachycuje aktualizovaná katastrální mapa ze 70. let 19. století či regulace Holešovic z roku 1883 (**obr. 11:2**).

Prvním průmyslovým podnikem v širším okolí byla kartounka v Bubnech, založená roku 1823, Holešovice si však ještě dlouho potom udržovaly zemědělský charakter. V roce 1884, kdy byly Holešovice připojeny k Praze a byly obnoveny práce na regulačním plánu, stály ve vltavském ohybu kromě zmiňovaného nádraží jen tři podniky: dvě pily a jedna továrna. Tyto se usadily ve vidlicích starých cest uprostřed polí, obklopeny starými plužinami.

Byla to parní pila banky Union přímo u nádraží, pila Bubenická na břehu u karlínského viaduktu přes Štvanici a továrna pánů Spannagla a Roubala založená v místě, kde se cesta z holešovické vsi (Jankovcova) napojovala na cestu vedoucí do Buben (Hurtigův polohopisný plán, 1884, **obr. 12:2**). Živelné založení výše uvedených podniků bylo jedním z důvodů, proč regulační plán obce, dokončený teprve v roce 1886, převzal v zásadě staré trasy coby osy nové regulace. Mezi ně byl vložen systém pravoúhlých bloků, přičemž směr bočních ulic odbočujících z hlavních komunikací byl určen průběhem starých plužin. Trasy starých průhonů se tak staly hlavními průjezdními komunikacemi nové čtvrti. Samotná výstavba obytných domů však následovala až dlouho po vzniku holešovické průmyslové zóny, v prvních dvou desetiletích 20. století (**obr. 13 a 14**).

V roce 1881 vykoupila pražská obec rozsáhlý pozemek pod Bubny ke stavbě ústředních jatek, v jejichž sousedství bylo plánováno veřejné prostranství – tržnice. Dalším počinem v 80. letech 19. století byla výstavba obecní plynárny, která by zásobovala svítiplynem plánované továrny, obytné domy (v roce 1887 byla přenesena na pozemky bývalé pily Union) a holešovického měšťanského pivovaru (1887), čímž byla dotvořena pravidelná uliční síť dnešních ulic Osadní, Komunardů a Na Manínách (Pudr 1945, 16).

Západně od zkoumané plochy (jižně od Plynární ulice) se nacházel areál mladší holešovické plynárny (k historii například Anonym 2009 a, 11). Její starší předchůdce z roku 1874 se původně nacházel při železniční trati Severní státní dráhy v místech dnešní odbočky ulice Za Elektrárnou z ulice U Výstaviště. Po zániku provozu plynárny (1889) se zde nacházel holešovický Obecní dvůr a později objekty Pražské energetické. Na základě nedostatečné kapacity bylo rozhodnuto o výstavbě nové plynárny, která byla uvedena do provozu v říjnu 1888 na

místě bývalé parní pily banky Union. Plynárna fungovala pouze na čtvrtinu své budoucí kapacity, avšak s rostoucí spotřebou svítiplynu byla postupně dostavována a v roce 1927 byla s produkcí 12 miliónu m³ plynu nejmodernější a největší plynárnou v českých zemích s vlastní uhelnou vlečkou. Výrobní technologie sestávala ze čtyř baterií pecí s generátorovým otopem, z čistírny plynu, čpavkárny a čtyř plynojemů (každého o kapacitě 8 000 m³). V roce 1922 byl u plynárny založen Ústav pro hospodárné využití paliv, který byl předchůdcem Ústavu pro výzkum paliv. Smíchovskou, holešovickou a žižkovskou plynárnu bylo možno odstavit až po výstavbě největší a nejmodernější karbonizační plynárny v tehdejší Československu, plynárnu v Michli v letech 1925 až 1927. Areál nové holešovické plynárny se původně nacházel v místě dnešních dvou bloků mezi ulicemi Plynární, U Staré plynárny, U Průhonu a Argentinská, tedy v místě, kde později od roku 1955 stál stadion Karla Aksamita, později TJ Lokomotiva Praha. Dnes areál plynárny připomíná pouze dochovaná část ohradní zdi podél ulic Argentinská a U průhonu.

Od roku 1886 bylo diskutováno zřízení pražského obchodního přístavu, splavnost Vltavy a Labe a spojení Prahy s evropskými přístavy při Severním a Baltském moři bylo aktuální českou politickou otázkou. Jako nejvhodnější místo pro zřízení obchodního přístavu s překladištěm bylo vytipováno holešovické prostranství, protože zde bylo zajištěno napojení jak na státní dráhu buštěhradskou, tak na drážďanskou i českou západní. Projektem přístavu se zabývalo technické oddělení c. k. místodržitelství, stavbou byla pověřena firma Lanna. Přístav byl (spolu s umělým ramenem) vybudován v letech 1892 až 1895 zprvu jen jako zimoviště lodí, později i jako překladiště (Pudr 1945, 18; Líbal – Heroutová 1975, 13).

V roce 1902 byla přenesena dřevěná konstrukce divadla Uranie z původního místa na pražském Výstavišti (u Křižíkovy světelné fontány) na nové místo vedle holešovického měšťanského pivovaru. Divadlo vzniklo podle projektu Osvalda Polívky pro prestižní výstavu české architektury a inženýrství v roce 1898 a sloužilo až do roku 1946, kdy jej zničil požár.

V roce 1910 je založen parní mlýn Akciové společnosti mlýnů v Praze na strategickém místě u přístavu a průmyslová výstavba Holešovic vyvrcholila v době před první světovou válkou, v době meziválečné je v duchu nových názorů na ozdravení města průmysl částečně omezen a Holešovice se mění na obytnou čtvrť. Obchod zde však stále má své místo i nadále, jak o tom svědčí vznik nedalekého Paláce pražských vzorkových veletrhů.

3.14. Parní automatický mlýn čp. 1037

Parní automatický mlýn byl ve vidlici starých cest, na pozemku vymezeném ulicemi Okružní, Štítného a Na Maninách (č. kat. 320/1 a 321/1), založen roku 1909. Dne 5. srpna 1909 uděluje Magistrát hl. města Prahy povolení ke stavbě parního mlýna Akciové společnosti mlýnů v Praze dle plánů předložených a zkoumaných komisí technického oddělení v červenci roku 1909 (stavební spis objektu čp. 1037 – VII, archiv odboru výstavby MČ Praha 7).

Budovy hlavního mlýnského provozu vznikly do roku 1910 (mlýnice se silem a mísírnou, kotelná se strojovnou). Jednalo se o moderně vybavený závod, zaujímající plochu celého nově vymezeného domovního bloku, svého druhu patrně největší podnik v Praze. Podobným závodem byl Odkolkův mlýn ve Vysočanech. Poloha mlýna byla vybrána s ohledem na blízkost právě dokončeného holešovického přístavu s překladištěm a holešovické dráhy. V roce 1911 byl areál Akciových mlýnů v Holešovicích rozšířen o budovu moučného

skladiště (pilířová hala o čtyřech lodích železobetonové konstrukce) a hospodářskou budovu s přílehlou administrativou situovanou směrem k městu – do Štítného ulice (stavební dokumentace čp. 1037 – VII, archiv odboru výstavby MČ Praha 7). V roce 1911 a opět v roce 1915 byly zřízeny přípojky na železnici – vlečné koleje ze seřadovacího nádraží u přístavu do parního mlýna (Archiv hlavního města Prahy, sbírka listin, heslo čp. 1037 – VII).

Projektantem parního mlýna v první fázi jeho výstavby (mlýnice se strojovnou a kotelnou, obilné silo) byl stavitel Josef Vaňha, který byl i autorem první varianty návrhu fasád, která nebyla nakonec realizována. Romanticky laděná průčelí ve stylu české neorenesance korespondovala s formou nedalekých holešovických jatek – holešovická přístavní čtvrť – vizitka moderního pražského průmyslu – palác pražských vzorkových veletrhů – obchodní spojení se světem a návrh realizace parního mlýnu jako vlajkové lodi českého průmyslu. Tento historizující návrh byl nakonec opuštěn ve prospěch realizovaného mnohem progresivnějšího návrhu průčelí hlavní mlýnské budovy od Bohumila Hübschmanna z roku 1910 v duchu geometrické moderny. Hübschmannovo moderní pojetí se vyznačuje bravurním zvládnutím velké plochy průčelí (22 os, 6 podlaží) pomocí rastru okenního rámování z červených tvarovek na kontrastním pozadí světlých cihel. Vertikálně je fasáda do Okružní členěna dvojicí rizalitů, z nichž levý je završen dominantou požární věže. Fasáda dodnes zachovaná v podstatných rysech je bezesporu hodnotným příkladem modernistické industriální architektury a jako taková by měla být maximálně památkově chráněna.

Adresář hl. města Prahy k roku 1910 parní mlýn v Holešovicích jako firmu neeviduje, mlýn byl patrně v té době ještě ve stavbě. Chytilův adresář hl. města Prahy z roku 1924 (Chytil 1924, II. část, 338) uvádí pod heslem "průmysl - mlýny" následující údaje. Akciová společnost mlýnů v Praze se sídlem v Holešovicích, Štítného ulici čp. 1037 – VII hospodáří s kapitálem obnášejícím 8 000 000,- Kč, akcie á 400,- Kč, správní rada ve složení: JUDr. V. Škarda předseda, J. Novotný místopředseda (bankovní ředitel), V. Zářecký (majitel pekařského závodu), Dr. J. Urban (magistrátní komisař), J. Košťíř, A. Grünwald, O. Nekvasil (architekt), A. Vlasák.

V roce 1962 proběhla rekonstrukce mlýna a v rámci ní úprava bytu v prvním patře administrativní budovy (stavební spis čp. 1037 – VII, archiv odboru výstavby MČ Praha 7). K zásadní proměně areálu na administrativní komplex potom došlo na počátku nového milénia.

3.15. První pražský měšťanský pivovar v Holešovicích čp. 800

Na přelomu století byl ve vznikající holešovické čtvrti zdejší pivovar jedním ze tří největších podniků, vedle Pražské obecní plynárny a Ústředních jatek, které měly zajišťovat centrální produkci pro budoucí velkou Prahu. Založen byl roku 1895 na rozlehlém pozemku mezi nově vytyčenými ulicemi Na Maninách, U Uranie, Komunardů a U Průhonu (dříve Na Maninách, Štítného, Rohanská a U Průhonu) na volných pozemcích tvořících původně fond zemědělské půdy náležící historicky k holešovické vsi (šlo o rozlohu pozemků 36 000 m²). Na situačním plánu plánovaného zastavění je dobře vidět sklon a průběh původních rolí v návaznosti na staré cesty – průhony, vycházející ještě z pozdně středověkého stavu.

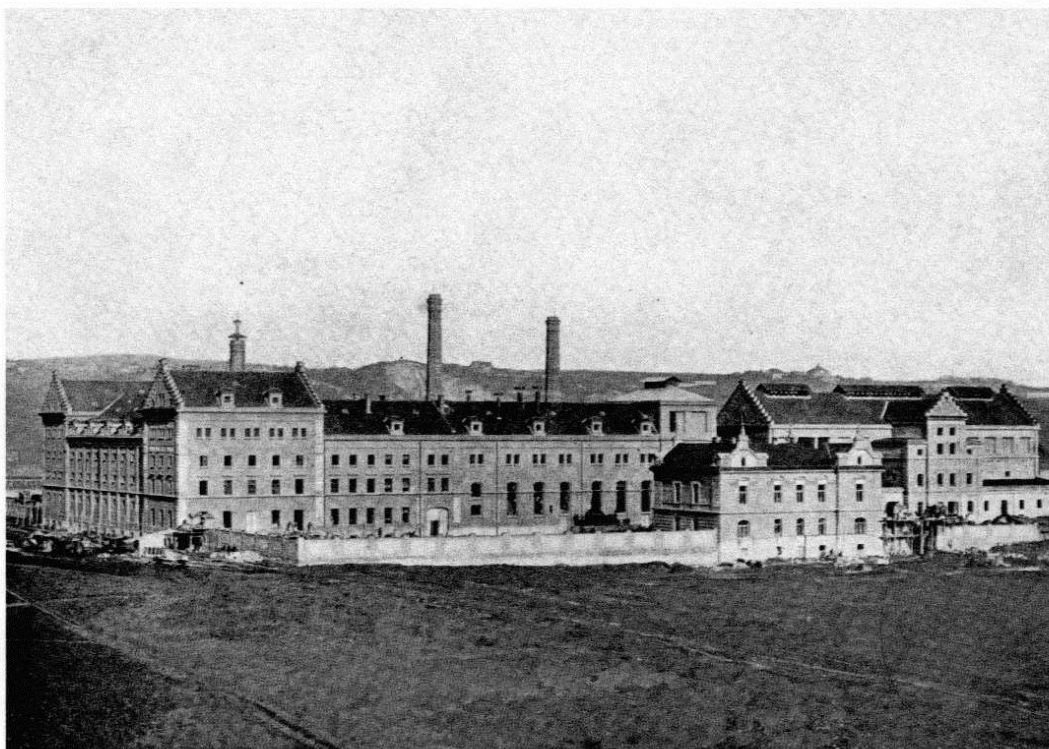
Založení holešovického pivovaru bylo ambiciózním podnikem, odrážejícím rozmach českého průmyslu na počátku století, jehož důsledkem bylo mj. i založení samostatné pražské průmyslové čtvrti s přístavem v Holešovicích – Bubnech. Soudobé kritice společenských poměrů však neunikly praktiky, jichž užívali členové představenstva těchto velkých podniků, napojení na politické špičky, k likvidaci své konkurence, hlavně malých živnostníků. V Holešovicích byly takové podniky jako reprezentanti nové progresivní formy podnikání hned dva, vedle pivovaru to byla akciová společnost Parního mlýna. Stejně jako ona povstala na troskách staropražských mlýnů, zasadil se i holešovický pivovar značnou měrou o zánik menších pražských pivovarů s lokální produkcí (kolem roku 1870 pracovalo v historických částech Prahy okolo 50 pivovarských provozů). Tak například správní rada tohoto pivovaru zaměstnala pražské sládky z malých "krcálků", hlavním sládkem se stal Karel Vendulák bývalý stárek od Medvídků na Perštýně. Kromě holešovického pivovaru vařily na přelomu století pivo ještě dva pivovary – smíchovský a vinohradský, ty však nepatřily v té době ještě k Praze (větší pivovary v okolí Prahy vznikly ještě ve Velkých Popovicích, v Libni a Nuslích). Proto produkci pro Prahu obstarával právě Holešovický pivovar – odtud také jeho ambiciózní název První pražský měšťanský (Novotný 1951, 4). Po necelém desetiletí fungování akciové společnosti Prvního pražského měšťanského pivovaru se základním kapitálem dva miliony korun se v roce 1905 zvedla vlna kritiky proti způsobu, jakým si vedení podniku zajišťovalo odbytiště protekčním udílením hostinských koncesí. Několik členů správní rady totiž zasedalo v městské radě či obecním sboru starších, které o udílení živnostenských koncesí přímo rozhodovaly. Koncesi pak dostávali přednostně ti hostinští (resp. majitelé domů), kteří příslibili odebrat pivo z holešovického pivovaru. Kritizováno bylo rovněž užívání znaku královského hl. města Prahy pivovarem k reklamním účelům (Sládeček 1905).

Povolení ke zřízení Prvního pražského měšťanského pivovaru, tedy parostrojního pivovaru se sladovnou na roční výrobu piva 50 000 hektolitřů, bylo živnostenským odborem Magistrátu uděleno v roce 1895 (k historii pivovaru např. Polák 2003, 99–103). O povolení žádali pánové Černohorský, Mayr, Novák, Tvrzský, inženýr Eustach Neubert, Karel Tichý, cisařský rada a velkoobchodník, inženýr Josef Janatka a Rudolf Tereba, c.k.

dvorní stavitel, který také vypracoval vzorově veškeré stavební plány a strojní výkresy k novostavbě. Pivovar postavila firma V. Nekvasila podle projektů stavitelů Josefa Bertla a Otakara Bureše a stavba byla zahájena v polovině března roku 1896. Na osm set dělníků této stavební firmy mělo všechny budovy pod střechou ještě v tomtéž roce v říjnu. Strojní zařízení dodala firma Františka Righoffera, elektrické vybavení firma Františka Křižíka a nejmodernější varnu i další technologické provozy firma Novák & Jahn. Vedením pivovaru byl pověřen člen staré pražské pivovarnické rodiny a majitel a sládek staroměstského pivovaru a hostince U Medvídků Karel Vendulák. Vedle tradiční produkce (oblíbený 15° světlý ležák Primátor) se pivovar zaměřil na výrobu tmavých (14° Kardinál) a zdravotních piv, které byly oblíbeny v Čechách, ve Vídni, ale i v Chicagu. První várka byla slavnostně zahájena v březnu roku 1897 a v polovině května se, za účasti prvního sládka A. Hallera, uskutečnila i první ochutnávka. Od 18. května pivovar najel na pravidelný výstav a do konce roku se vyrobilo a prodalo 56 765 hektolitřů piva.

Vlastní pivovarské budovy byly umístěny na jižním konci staveniště, při prodloužení ulice U Průhonu a rozloženy byly do tří skupin: dvou předních a jedné zadní ve dvoře. Pravá přední skupina objektů měla obsahovat sladovnu se dvěma hvozdy a potřebnými humny a půdami. Do levé přední skupiny objektů byla umístěna varna s příslušným topištěm, dále strojovna, ležákové sklepy, kvasírna, chladírna a bednárna. Třetí menší skupina ve dvoře zahrnovala kotelnu s továrním komínem, skladiště uhlí a provoz mytí lahví. Poblíž ve dvoře měly být dále zřízeny dvě větší a dvě menší usazovací nádrže pro splašky ze sladovny a kvasírny. Sladovna pivovaru měla zaujmout celé křídlo při ulici U Průhonu – zde měly být umístěny dva hvozdy s mezihvozdim a v užší zadní části křídla humno, v horních patrech pak sladová půda pro ječmen. Předložená stavební dokumentace byla doprovázena i velmi podrobným popisem celého výrobního procesu, jenž se měl v jednotlivých částech pivovaru odehrávat. Pivovar zahájil svoji činnost v roce 1897 (Stavební spis objektu, archiv odboru výstavby MČ Praha 7). Stavbu provedla stavební firma Nekvasil, specializující se na výrobní komplexy a továrny, a stavbu zařadila i do svého ukázkového katalogu realizací z roku 1928 (Nekvasil 1868–1928).

Po otevření pivovaru v roce 1897 byla zahájena výstavba druhé varny a byly rozšířeny ležácké sklepy. V roce 1900 se správní rada pivovaru usnesla zakoupit dřevěnou budovu divadla Uranie, vystavěnou v secesním stylu architektem Osvaldem Polívkou v roce 1898 pro Jubilejní výstavu architektury a inženýrství na výstavišti ve Stromovce a provozovat zde lidové divadlo ve vlastní režii. K tomu účelu bylo ustaveno družstvo složené z členů správní rady, které složilo potřebný kapitál. Předsedou se stal místní stavitel Jan Seifert, který byl zároveň městským radním, továrník J. Kudílek, JUDr. K. Černožský, statkář Antonín Bukovský a hlavní sládek pivovaru a jeho ředitel Karel Vendulák. V roce 1902 byla rozebraná budova znovu postavena na pozemku patřícímu k pivovaru, jenž byl kultivován a osázen stromy. Cílem bylo nepochybně vytvořit centrum lidové

1896. PRVNÍ PRAŽSKÝ MĚŠŤANSKÝ PIVOVAR V PRAZE

zábavy obklopené komplexem zahradních restaurací, které by na holešovickou periferii přitáhlo návštěvníky z velké Prahy. Správa pivovaru zavedla abonentní vstupenky a tím se uspíšila stavba elektrické dráhy kolem pivovaru, od něhož vedla odbočka koleje k Uranii, kde byly každý večer přistavovány vozy pro "pražské" návštěvníky. V roce 1903 se sezónní divadlo mění na scénu s celoročním provozem (vybaveno parním topením) a zahajuje Stroupežnického fraškou *Vojtěch žák výtečník* (Novotný nedat., 4). Hlavním iniciátorem tohoto podniku byl sládek Karel Vendulák, v té době již ředitel pivovaru. Záměr se nepochybně zdařil a divadlo bylo komerčně úspěšné, ačkoli bylo nesčíslněkrát kritizováno za lehký žánr představení a označováno jako "semeniště zkázy pro pražskou mládež" (Zvěřina nedat., 152). Na svém místě v areálu pivovaru divadlo stálo až do roku 1946, kdy podlehl fatálnímu požáru.

Výstav pivovaru nadále rostl a v sezoně 1911 až 1912 činil výstav rekordních 160 685 hektolitřů piva, přičemž sládkem byl Antonín Holeček a ředitelem nadále Karel Vendulák, který řídil podnik až do roku 1939. Mezi dvěma světovými válkami byly veškeré provozy modernizovány dodávkami ze Škodových závodů a došlo ke značným investicím do technického vybavení objektu a inovačních postupů za sladmistra Tomáše Wohlgemutha. Modernizována byla sladovna i varna, v níž se docílovalo objemu jednoho varu až 200 hektolitřů. Spilky byly vybaveny železobetonovými káděmi firmy Rostock & Baerlocher a do sklepů byly instalovány baterie ocelových smaltovaných tanků. Pára byla do varny vedena izolovaným potrubím z městské elektrárny a kapacitu sladovny navýšila strojní úprava hvozdu brněnskou firmou Gracias. Změn doznal i širší areál pivovaru. V roce 1932 byly přistavěny garáže, v roce 1935 bylo vystavěno nové skladiště sudů ve dvoře a také trafostanice při nároží ulic Rohanské a Štítného (dnešní Komunardů a Vrbenského, později U Uranie). V roce 1939 byla přistavěna cejchovna k otevřené kůlně ve dvoře a také umývárna a šatna pro zaměstnance bednární. Adaptace kanceláří v administrativní budově pivovaru proběhla v roce 1941.

Po druhé světové válce se areál holešovického pivovaru nacházel v dezolátním stavu. Situaci měla řešit národní správa složená z národních správců Eduardem Krausem, Josefem Sladkým a později ještě kooptovaným sládkem Ing. Jiřím Mašovským. V roce 1948 byl pivovar znárodněn a začleněn do národního podniku Pražské pivovary s názvem *závod Holešovice*. V tomtéž roce byla realizována přístavba závodní jídelny, šaten a umýváren pro zaměstnance u plnirny lahví (Stavební spis objektu, archiv odboru výstavby MČ Praha 7). Sládkem byl v letech 1937 až 1950 již zmiňovaný Jiří Mašovský a ředitelem od roku 1949 Jaroslav Mach. Produkce postupně stoupala až na hranici 400 000 hektolitřů piva v roce 1975, ale dramaticky klesala kvalita produktů. Na klesající kvalitu produkce měla nepochybně vliv instalace stáčírny nealkoholických nápojů z ovocných sirupů v bezprostřední blízkosti pivovarských sklepů a spilek a odbyt nezajistili ani administrativní cestou nařízené povinné odběry (např. provozovatelům Jídelních a lůžkových vozů Československých státních drah) zdejšího piva Pražan.

Kvalita produkce holešovického pivovaru se mírně zlepšila v průběhu první poloviny 80. let 20. století, kdy se pivovar vrátil k produkci tmavého piva Kardinál (11° ležák), které bylo později přejmenováno na Měšťan. Právě názvem Měšťan byl od roku 1990 nazýván veškerý sortiment zdejších piv, ale to již bylo rok poté, kdy zdejší podnik v roce 1989 přijal zpět svůj původní název. Po sametové revoluci zažil holešovický pivovar krátkodobý návrat k bývalé slávě a to i v podobě stoupající produkce a rozšíření vývozu do mnoha regionů Čech. Za ředitele Andra byl pro zdejší světlý ležák převzat název původního krčského pivovaru Pragovar a začalo se vařit i černé pivo Kardinál (11°), které navázalo na jeho dávnou tradici. Po malicherném sporu o název značky se slavným pivovarem ve Fribourgu (Cardinale) byla tmavá jedenáctka přejmenována na Měšťan a pod tímto označením se od roku 1993 distribuovali všechny výrobky zdejšího pivovaru s výjimkou světlého osmiprocentního piva Primátorská osma. K rostoucí popularitě piva z Holešovic, vařeného v podstatě s původním technickým vybavením, nepochybně přispěla i skutečnost, že pivovar od roku 1991 jako první v České republice distribuoval pivo k ocelovým keg sudech místo tradičních sudů hliníkových. V roce 1996 se holešovický pivovar s výstavem okolo 355 000 hektolitrů piva řadil na patnácté místo v České republice výstav dosáhl až ke 420 000 hektolitrů. Rostoucí kvalitu piva dokládá i několik významných ocenění (tmavá jedenáctka Měšťan několikrát získala 1. cenu na prestižních soutěžích Pivex a 1. místo zce v roce 1996 získalo i světlé pivo Měšťan). Pivo se v holešovickém pivovaru vařilo až do roku 1998, kdy se majoritní vlastník akcií Společnosti pražské pivovary (anglická společnost Bass) rozhodl k 20. lednu výrobu piva ukončit a produkci koncentrovat do pivovarů na Smíchově a v Braníku. Posledním holešovickým sládkem byl Milan Bílek. Výrobní zařízení bylo převezeno do branického a smíchovského pivovaru a školní minipivovar byl věnován Střední průmyslové škole potravinářských technologií v Praze 2 v Podskalí.

Od počátku třetího tisíciletí jsou jednotlivé objekty areálu rekonstruovány dle projektu společnosti CMC Architects na multifunkční areál s názvem A7 Arena s množstvím kanceláří, obchodů, restaurací a bytů (Anonym 2009 b, 19).

3.16. Výběr pramenů k dalšímu studiu Holešovického pivovaru

Archiv odboru výstavby Městské části Praha 7 – stavební spis objektu a plánová dokumentace:

Konvolut plánů novostavby pivovaru se sladovnou a výkresy strojního vybavení, c.k. dvorní stavitel Rudolf Tereba.

Živnostenské povolení pro provozování parostrojního pivovaru se sladovnou (spisová část).

3.17. Literatura

Anonym 1876: Zpráva o Museu král. Českého od 1. ledna do konce června r. 1876. Časopis muzea království Českého 50, 384–391.

Anonym 1911: Zpráva o Museu království Českého za rok 1910. Praha.

Anonym 2009 a [online]: Holešovická plynárna. Holešovické listy – v Praze dne 18. dubna L. P. 2009, 11. Dostupné z: http://sumavak.info/Holesovice_BB2_A4_New.pdf. [cit. 2019-03-12].

Anonym 2009 b [online]: První pražský měšťanský pivovar (U Průhonu 13). Holešovické listy – v Praze dne 18. dubna L. P. 2009, 19. Dostupné z http://sumavak.info/Holesovice_BB2_A4_New.pdf [cit. 2019-03-12].

Bartelheim, M. 1998: Studien zur böhmischen Aunjetitzer Kultur – Chronologische und chorologische Untersuchungen. Teil 1–2. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie, Band 46, Bonn.

Bárta, J. 2018: Královská obora v Ovenci a znovuzrození Stromovky. Klub Za starou Prahu. Věstník Klubu Za starou Prahu 48 (19)/3, 23–25.

Blažek, V. 2005: Praha jazyková. Lingvistická archeologie pražské kotliny. In: M. Lutovský – L. Smejtek a kol., Praha pravěká. Praha, 946–973.

Böhm, J. 1937: Základy hallstattské periody v Čechách. Praha.

Buchvaldek, M. – Havel, J. – Kovářík, J. 1991: Katalog šňůrové keramiky v Čechách VI. Praehistorica 17. Katalogy šňůrové keramiky v Čechách IV–VI. Praha.

Bureš, M. 1987: Plochá kostrová pohřebiště doby laténské v Praze. Archaeologica Pragensia 8, 5–123.

Bureš, M. 2001: Holešovice: River Lofts. Zpráva o archeologickém výzkumu z archivních pramenů. Nepublikovaný rukopis v archivu Archaia Praha z.ú. Praha.

Farkač, Z. 1976: Soupis archeologických lokalit velké Prahy. Nepublikovaný strojopis v archivu Archaia Praha z.ú. Praha.

Filip, J. 1936–37: Popelníkové pole a počátky železné doby v Čechách. Praha.

Filip, J. 1949: Praha pravěká. Praha.

Filip, J. 1956: Keltové ve střední Evropě. Praha.

Fridrichová, M. – Fridrich, J. – Havel, J. – Kovářík, J. 1995: Praha v pravěku. Praha.

Fridrichová, M. 1987: Bylanská kultura ve středních Čechách. Nepublikovaná disertační práce. Praha.

- Fridrichová, M. – Koutecký, D. 1981:** Bylanská pohřebiště na území Prahy. *Præhistorica* 8. Varia Archaeologica 2, 143–147.
- Fridrichová, M. – Koutecký, D. – Slabina, M. 1997:** Die Gräberfeld Bylaner Kultur in Praha, II. Památky archeologické 88, 5–64.
- Fux, A. 1885:** Zpráva o návrhu regulačního plánu k založení nové čtvrti městské s přístavem v Holešovicích – Praze. Praha.
- Hájek, L. 1954:** Jižní Čechy ve starší době bronzové. Památky archeologické 45, 115–192.
- Hájek, L. 1968:** Kultura zvoncovitých pohárů v Čechách. Praha.
- Hartl, J. 1971–72:** Eponyme Fundstelle Knovíz. *Fontes Archaeologici Pragenses* 15. Pragae.
- Hrala, J. 1973:** Knovízská kultura ve středních Čechách. Archeologické studijní materiály 11. Praha.
- Chytil, K. 1924:** Chytilův adresář hl. m. Prahy, Praha.
- Jelínek, B. 1894:** Bericht über verschiedene prähistorische Funde in Böhmen im Jahre 1893. Mittheilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien 24, 26–28.
- Jeřáb, J. 2011:** Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu provedeného při výstavbě kancelářské budovy CLASSIC 7 – objekt L na parcele čp. 652/1 na rohu ulic U Parního mlýna a Jankovcova, Praha 7 - Holešovice. Nepublikovaná nálezová zpráva v archivu ARCHAIA Praha z.ú. čj. 500/11. Praha.
- Jeřáb, J. – Kašpar, V. 2004:** Nálezová zpráva o provedení zjišťovacího a následného záchranného archeologického výzkumu před výstavbou obchodního a administrativního centra Uniga v nároží Bubenského nábřeží a ulice Za Viaduktem na parcelách č. 1208 a 1209, katastrální území Holešovice, Praha 7. Nepublikovaná nálezová zpráva v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 9709/04. Praha.
- Jiráň, L. 2002:** Die Messer in Böhmen. Prähistorische Bronzefunde VII/5. Stuttgart.
- Juřina, P. 2000:** Vyhodnocení archeologických lokalit v prostoru zájmového území vnitřního dopravního okruhu. Nepublikovaný rukopis v archivu Archaia Praha z.ú. Praha.
- Kalina von Jäthenstein, M. 1836:** Böhmens heidnische Opferplätze, Gräber und Alterthümer. Prag.
- Kašpar, V. 2002:** Nálezová zpráva ze zjišťovacího archeologického výzkumu provedeného na parcele čp. 1037 v areálu Holešovických mlýnů v ulici U Uranie, Praha 7 - Holešovice. Nepublikovaná nálezová zpráva v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 8049/02. Praha.
- Kašpar, V. 2003:** Nálezová zpráva ze zjišťovacího archeologického výzkumu provedeného na parcele čp. 800/VII v areálu Holešovického pivovaru v ulici U Průhonu 13 Praha 7 – Holešovice. Nepublikovaná nálezová zpráva v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 5390/03. Praha.
- Kašpar, V. 2008 a:** Archivní rešerše v archivech archeologických, geologických a historických se zřetelem na stanovení míry rizika souvisejícího s možným výskytem archeologických nálezů a situací v prostoru železničního nádraží Praha – Bubny v katastrálním území Praha – Holešovice (Praha 7). Nepublikovaná archivní rešerše v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 6482/08. Praha.
- Kašpar, V. 2008 b:** Nálezová zpráva o provedení zjišťovacího archeologického výzkumu provedeného před výstavbou souboru bytových a administrativních budov i související infrastrukturou v prostoru severovýchodní části areálu železničního nádraží Praha – Bubny (etapa A) při Argentinské ulici na části parcely č. 2415/1, katastrální území Praha – Holešovice. Nepublikovaná nálezová zpráva v archivu Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. čj. 13279/08. Praha.
- Kašpar, V. – Poledne, J. 2016:** Nálezová zpráva o provedení zjišťovacího archeologického výzkumu na parcelách parc. č. 594/1 a 594/3 na rohu ulic Argentinská a Plynární v katastrálním území Praha – Holešovice v Praze 7. Nepublikovaná nálezová zpráva v archivu ARCHAIA Praha z.ú. čj. 100/16. Praha.
- Kostka, M. 1998:** Praha – Holešovice, obv. Praha 7, ppč. 2075, bývalý hřbitov u kostela sv. Klimenta, část S od kostela přiléhající ke Kostelní ulici. Výzkumy v Čechách 1996–7, 147.
- Kostka, M. – Šmolíková, M. 1998:** Archeologický výzkum hřbitova u kostela sv. Klimenta v Praze – Bubnech. O pohřebním ritu 19. století. Archeologické rozhledy 50, 822–836.
- Kovářová, L. 1968:** Geografický obraz 7. obvodu hlavního města Prahy. Nepublikovaný rukopis diplomové práce na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Praha.
- Lašřovka, M. – Lašřovková, B. 2005:** Plán Prahy podle indikačních skic stabilního katastru (1840–1842). Documenta Pragensia Monographia 20. Praha.
- Lehrberger, G. – Fridrich, J. – Gebhard, R. – Hrala, J. (eds.) 1997:** Das prähistorische Gold in Bayern. Böhmen und Mähren. Herkunft – Technologie – Funde. Band I, II. Památky archeologické – Supplementum 7. Praha.
- Líbal, D. – Heroutová, M. 1975:** Praha 7 – sídelní a architektonický vývoj. Praha.
- Líbal, D. – Ječný, H. – Heroutová, M. – Jarešová, A. 1956–1957:** Historický a urbanistický průzkum obcí velké Prahy, Holešovice – Bubny. Nepublikovaný strojopis Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů (SÚRPMO Praha) uložený v archivu Archaia Praha z.ú.
- Lutovský, M. – Smejtek, L. a kol. 2005:** Pravěká Praha. Praha.

- Militký, J. 2000:** Nálezy tzv. barbarských napodobenin pozdně římských solidů v Čechách (Příspěvek k problematice nálezů zlatých mincí z období stěhování národů). Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie 54, 129–140.
- Moucha, V. 2000:** Hromadné nálezy ze starší doby bronzové na území Prahy. *Archaeologica pragensia* 15, 5–71.
- Nekvasil, V. 1868–1928:** Katalog realizací stav. firmy Nekvasil (vyobrazení v příloze knihy), Praha.
- Novotný, V. 1951:** Průmysl v Praze – Holešovicích před 50. lety. Praha.
- Píř, J. L. 1893–95:** Archeologický výzkum ve středních Čechách. *Památky archeologické* 16, 417–438.
- Píř, J. L. 1899:** Starožitnosti země České I. 1. Čechy předhistorické. Praha.
- Píř, J. L. 1902:** Starožitnosti země České II. 1. Čechy na úsvitě dějin. Kostrové hroby s kulturou marnskou čili laténskou a Bójové v Čechách. Praha.
- Píř, J. L. 1905:** Starožitnosti země České II. 3. Žárové hroby v Čechách a příchod Čechů. Praha.
- Píř, J. L. 1909:** Starožitnosti země České III. 1. Čechy za doby knížecí. Praha.
- Pochitonov, E. 1955:** Nálezy antických mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. In: E. Nohejlová-Prátová (ed.), *Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. I. díl. Praha, 87–314.
- Polák, M. 2003:** Pražské pivovary a pivovárky. Praha.
- Profous, A. 1947:** Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní významy a změny I. Praha.
- Prokop, K. 1905:** Praha v době předhistorické. *Časopis společnosti přátel starožitností Českých v Praze* 13, 1–7, 41–50, 73–86.
- Pudr, J. 1945:** Stavební vývoj Holešovic – Buben od počátku 19. století až do světové války. Praha.
- Ruth, F. 1903:** Kronika Královské Prahy a obcí sousedních. Díl II. Praha.
- Schaller, J. 1785:** *Topographie des Konigreichs Bohmen* I. Rakovník.
- Schránil, J. 1928:** *Die Vorgeschichte Böhmens und Mährens*. Berlin – Leipzig.
- Sklenář, K. 1992:** Archeologické nálezy v Čechách do roku 1870. *Prehistorie a protohistorie*. Praha.
- Sládeček, J. 1905:** Pražská samospráva – obraz jak vypadati nemá (kapitola První pražský měšťanský pivovar – paragraf 9 – šachr s hostinskými kocesemi), Praha.
- Sláma, J. 1977:** *Mittelböhmen im frühen Mittelalter*, I. Katalog der Grabfunde. *Praehistorica* 5. Praha.
- Sommer, O. 1855:** *Das Konigreich Bohmen* XIII. Rakovník.
- Stocký, A. 1925:** Praha pravěká. Zprávy památkového sboru hlavního města Prahy 7, 1–29.
- Stocký, A. 1926:** Pravěk země České I. Věk kamenný. Praha.
- Stocký, A. 1931:** Praha pravěká II. Zprávy památkového sboru hlavního města Prahy 9, 1–29.
- Svoboda, B. 1965:** Čechy v době stěhování národů. Praha.
- Štorch, E. 1916:** Praha pravěká. Praha.
- Štorch, E. 1921:** Praha v době předhistorické. *Pravěký člověk a jeho kultura*. Praha.
- Vacek, F. 1887:** Holešovice a Bubny před 300 lety. Praha.
- Wagner, V. 1894:** Pamětní spis za příčinou otevření přístavu v Holešovicích. Praha.
- Wagner, V. 1925:** Kapitoly o průmyslu pražského kraje. Praha.
- Zeman, J. 1994:** Na kruhu robená keramika z pozdní fáze doby stěhování národů v Čechách. *Praehistorica* 21, *Varia archaeologica* 6, 53–68.
- Zvěřina, A. nedat.:** Příspěvky k dějinám Holešovic – Buben a okolí (text a obr. část), 1921–1964. Nepublikovaný rukopis uložený v Archivu hlavního města Prahy, sign. 7966 a, b. Praha.

3.18. Prameny k dějinám Holešovic a Buben – sbírka rukopisů v Archivu hlavního města Prahy

- Pamětní kniha Holešovic 1770–1831, sign. 1985.
- Pamětní spis o sloučení Holešovic s Prahou 1884, sign. 2854.
- A. Bukovský, *Staré Holešovice*, sign. 5874.
- Kronika Holešovic – Buben 1928–1952, sign. 7845.
- Antonín Zvěřina – Příspěvky k dějinám Holešovic – Buben a okolí (text. a obr. část), 1921 – 1964, sign. 7966 a, b.
- V. Novotný, *Průmysl v Praze – Holešovicích před 50. lety*, 1951, sign. 8085.

V.K.

4. Okolnosti a cíl výzkumu

Výzkum byl vyvolán plánovanou výstavbou sídla Nejvyššího kontrolního úřadu, v němž se bude nacházet rovněž knihovna a archiv Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, na značné části plochy stávajícího parkoviště a přilehlých travnatých ploch parcely parc. č. 708/4. Plocha se nachází na rohu ulic U Uranie a Komunardů a je přístupna vjezdem ze západu z ulice Komunardů. Projekt počítá s realizací dvou objektů svírajících tupý úhel s vrcholem v rohu ulic Komunardů a U Uranie, přičemž jedno kompletně podsklepené křídlo o šířce suterénů téměř 32 metrů a délce suterénů 108 metrů bude situováno podél ulice Komunardů a

druhé kompletně podsklepené křídlo o šířce suterénů 20 metrů a délce suterénů 92 metrů podél ulice U Uranie. Projektovaná podzemní podlaží pod oběma křídly (okolo 5.300 m²) zasahují minimálně dvě třetiny stávající plochy parcely parc. č. 708/4 (7.216 m²) s nevelkými nepodsklepenými plochami ve středu plochy na místě dvora mezi oběma rozevřenými křídly novostaveb, dále v místě nároží při styku ulic Komunardů a U Uranie a v úzkém nepodsklepeném pásu podél ulice u Uranie. Celková nově zastavovaná plocha s velkou pravděpodobností, s výjimkou drobných zemních zásahů (výkopy inženýrských sítí, suterény či spíše základové konstrukce zaniklých hospodářských a provozních staveb), nebyla postižena novověkou či recentní stavební aktivitou, nebyla hustě zastavěna a ani výrazněji podsklepena. Zjišťovací výzkum neprokázal podsklepení ani několika zachycených drobných provozních a hospodářských objektů, které vznikly v průběhu 20. století v této části areálu holešovického pivovaru (trafostanice a několik skladových hal). Výstavba podzemních prostor novostavby zasáhne zcela prokazatelně hluboko pod úroveň geologického podloží a výkopy připravované novostavby kompletně zlikvidují veškeré zvrstvení historického nadloží, které se na ploše nacházejí.

Výzkum měl prokázat existenci předpokládaných archeologických památek a situací a rozsah jejich případného narušení souvisejícího s novověkou a recentní stavební aktivitou. Zjišťovacímu výzkumu byla přístupny všechny dostupné plochy ohrožené stavební aktivitou, přičemž poloha sond byla ovlivněna zpevněnými povrchy, částečným využitím parkoviště v době výzkumu a situování základního kamene ve středu parcely. Přes drobná omezení výzkum sondáží pokryl pravidelně celou plochu ohroženou stavební aktivitou.

Cílem zjišťovacího archeologického výzkumu bylo ověřit přítomnost a význam archeologických památek na předmětné ploše ohrožených výstavbou administrativního objektu, specifikovat rozsah plochy s archeologickými památkami určenými k záchraně následným záchranným výzkumem a určit mocnost antropogenních (archeologických) vrstev na vymezené ploše. Mezi hlavní okruhy otázek spojených s realizací záchranného archeologického výzkumu nepochybně patří komplikovaná hydrologická a geologická situace zdejšího území vltavského meandru, případná existence a podoba pohřebních či sídlištních aktivit z období zemědělského pravěku na sledovaném území, či přítomnost středověkých či novověkých dokladů sídelních aktivit v tomto prostoru mimo historické jádro obce. Neméně zajímavou problematiku nepochybně představoval i novověký vývoj tohoto území, které bylo využíváno v 18. a 19. století jako vojenské cvičiště či případné stopy industrializace holešovického meandru v průběhu 2. poloviny 19. a počátku 20. století. Výzkum měl především prokázat přítomnost předpokládaných pozůstatků sídelních či pohřebních aktivit z průběhu zemědělského pravěku, středověku a novověku, stupeň jejich narušení, konkrétní podobu a jejich případný konflikt s plánovanou novostavbou. Smyslem takto provedeného předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu je pro objednatele zejména určení plochy, na které bude třeba podniknout záchranný archeologický výzkum, upřesnění doby jeho trvání a upřesnění jeho finančních nákladů. V neposlední řadě mohl takto koncipovaný výzkum výrazně přispět k volbě strategie a metody vlastního předstihového záchranného archeologického výzkumu. Archeologický výzkum měl především ověřit možnou přítomnost archeologických památek ohrožených budoucí stavební činností a v takovém případě specifikovat podmínky, za nichž bude přistoupeno k jejich záchraně a dokumentaci.

V.K.

5. Metoda výzkumu

Ke zjištění archeologicky relevantních situací a k podchycení celkových poměrů na lokalitě bylo použito systému mechanicky (minirypadlem Takeuchi) a následně ručně hloubených sond vedených (v případě možnosti) až na povrch intaktních archeologických terénů či geologického podloží. Sondy byly hloubeny z úrovně nezpevněných povrchů stávajícího pozemku, v ojedinělých případech (např. sonda 4) vlastním hloubením předcházelo nezbytné rozrušení stávajícího povrchu (asfalt) pikovacím kladivem. Současný povrch se v místě výzkumu na parcele parc. č. 708/4 nacházel víceméně v rovině v niveletách okolo 188,0 až 188,8 m n. m. (Balt; Bpv) s velmi mírným sklonem k severu a severovýchodu k vltavskému břehu. Celkem bylo vyhloubeno deset lineárních bagrovaných zjišťovacích sond – řezů (**obr. 19**), jejichž situování bylo ovlivněno snahou pravidelně pokrýt plochu ohroženou připravovanou novostavbou, aby byla naplněna snaha o zjištění přítomnosti, rozsahu a stupni dochování archeologických památek na předmětné ploše. Poloha sond měla zároveň přispět ke zvolení optimální metody i podmínek, za nichž bude nutno přistoupit k realizaci následného záchranného archeologického výzkumu.

Vrchní souvrství recentních navážek ve všech realizovaných sondách 1 až 10 o proměnlivé mocnosti od 50 do 200 cm bylo na počátku výzkumu odstraněno drobnou stavební mechanizací (minirypadlo). Po dokončení bagrování svrchních recentních partií sond na úroveň povrchu povodňových hlín či půdních horizontů (v případě jejich porušení i níže) stavební mechanizací byly sondy i odkryté zahloubené objekty začištěny, prohloubeny, rozšířeny a následně dokumentovány formou standardní fotodokumentace a kresebnou dokumentací vybraných vertikálních řezů poskytujících průkazné informace o vývoji historického nadloží. V případě několika sond (především sonda 10) bylo přistoupeno k ručnímu dokopání vybraných partií sond na několika místech a

vypreparování odhalených situací až na úroveň (či pod ní) povrchu jemných písčitých vltavských náplavů či zahliněného půdního horizontu.

Jednotlivé stratigrafické jednotky (vrstvy, výkopy, stavební konstrukce atd.) byly zkoumány jednak průběžně v souladu s postupem výkopových prací a také prostřednictvím začištěných řezů (stěn výkopů) vybraných terénních situací poskytujících průkazné informace. K popisu stratigrafických jednotek bylo použito typizovaných kontextuálních karet, vytvořených na základě metodického manuálu k provádění archeologických výzkumů, vycházejících z kontextuální stratigrafické metody. Kompletní zápisy z kontextuálních karet jsou uloženy v databázi Kontlist, vytvořené pro účely přehledného uchování informací získaných archeologickými výzkumy prováděnými naší organizací. Databáze metodicky vychází z manuálu pro terénní výzkum. Z jednotlivých stratigrafických jednotek byly separovány movité archeologické nálezy za účelem získání datovacího materiálu (především keramika). Terénní kresebná dokumentace vertikálních řezů (**obr. 20 až 28**) byla prováděna v měřítku 1 : 50. Kresby v terénu prováděl Jan Poledne a Marek Kamysz. Po provedení geodetického zaměření situace, kresebné a fotografické dokumentace byly sondy na přání objednatelů výzkumu průběžně zpětně zahrnovány. V rámci vyhodnocení výzkumu byly využity stávající, rekonstrukční i historické mapy území této části Holešovic (**obr. 1–17**) a plocha výzkumu byla do těchto map vyznačena.

Po ukončení terénní fáze výzkumu byly veškeré vyzdvížené mobilní archeologické nálezy umyty a očíslovány číslem výzkumu (zjišťovací P001/2019) a jednotlivými čísly stratigrafických jednotek. Jednotlivé stratigrafické jednotky v rámci sond byly očíslovány čtyřmístným či pětimístným číslem, v němž první číslo čtyřmístného a první dvě čísla pětimístného čísla označují číslo sondy (řezu) a zbývající tři poslední čísla přesnou vertikální stratigrafii či pořadové číslo této stratigrafické jednotky v rámci jedné konkrétní sondy. Následně byly všechny nálezy předběžně datovány (datování provedl Vojtěch Kašpar). V laboratoři ošetřené hmotné archeologické nálezy byly následně uloženy do obalů a deponovány. Údaje o počtech nálezů z jednotlivých stratigrafických jednotek byly vloženy do databázového SW za účelem archivace (viz kapitola 9. Seznam nálezů).

V.K.

6. Zaměření výzkumu

Povrch stávajícího terénu se před zahájením výzkumu nacházel víceméně v rovině v niveletách okolo 188,0 až 188,8 m n. m. (Balt; Bpv) s velmi mírným sklonem k severu a severovýchodu a byl tvořen zpevněným asfaltovým povrchem a na většině plochy travním porostem. Veškeré dokumentované sondy a vertikální řezy (následně digitalizované a překreslené v měřítku 1 : 50) byly zaměřeny polohově i výškopisně pracovníky firmy Jan Růžička za pomoci totální stanice Sokkia SET 630R s automatickou registrací dat ve III. třídě přesnosti. Zaměření bylo provedeno v polohopisném systému S–JTSK a výškopisném systému ČSJS/Bpv (Balt). K polohopisnému zaměření bylo využito bodů PBPP 576, 577, 579, 580, 753. K výškopisnému zaměření bylo použito nivelačního bodu Bi10-12 (190,376 m n. m.), umístěného na východní uliční fasádě čtyřpatrového cihlového domu čp. 1098 v západní frontě Argentinské ulice ve výši cca 40 cm nad stávajícím terénem.

Naměřená data (plocha výzkumu, poloha dokumentovaných vertikálních řezů a sond) byla zpracována na PC a zakreslena do plánů stávající situace a katastrální mapy (**obr. 18** v měřítku 1 : 1 000 a **obr. 19** v měřítku 1 : 500). Archeologické situace na vertikálních řezech byly dokumentovány v terénu pracovníky společnosti Archaia Praha z. ú. (kresebnou dokumentaci v terénu prováděl Jan Poledne a Marek Kamysz). Terénní grafická dokumentace (dokumentované vertikální řezy) byla prováděna v měřítku 1 : 50 a následně digitalizována pracovníky firmy Jan Růžička (**obr. 20–28**). Veškeré výstupy přístrojových měření (včetně nivelovaných nadmořských výšek) byly ve finále proloženy do kresebných plánů jednotlivých dokumentovaných situací a vertikálních řezů (v měřítku 1 : 50).

V.K.

7. Popis terénní situace

Na zkoumané ploše bylo vyhloubeno celkem 10 zjišťovacích sond (řezů) s cílem pokud možno co nejvíce pokrýt plochu ohroženou připravovanou stavební aktivitou (přehled sond a jejich poloha na **obr. 19**; fotografická dokumentace na **obr. 29 až 47**). Prostorově omezená sondáž je popsána postupně po jednotlivých sondách.

Sonda 1

Sonda 1 (o rozměrech 3230 x 70 cm) byla položena v jižní části zkoumané plochy při jejím západním okraji podél ulice Komunardů (**obr. 19**). Sonda byla svoji delší osou orientována ve směru sever – jih a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,8 m n. m.) až na povrch půdního horizontu (cca 188,2 m n. m.). Následně byla sonda ručně začištěna a při jižním okraji prohloubena mechanizací až na niveletu 186,6 m n.

m. a u severního okraje sondy na niveletu 186,2 m n. m. Po dokončení ruční exkavace na povrch jemných prachovitých písčitých půd bez antropogenních příměsí byl následně dokumentován západní vertikální řez S1-RZ (**obr. 20**) a průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 30, 31 a 32:1**).

Pod travním drnem se zbytky dlažby z žulových kostek č.s.j. 1001 se nacházely písčitohlinité násypy o mocnosti cca 20 až 40 cm (vrstva č.s.j. 1004), narušené rozsáhlými recentními výkopy č.s.j. 1003, 1006 a 1011 a betonovými litými zdmi č.s.j. 1007 a 1012. V zachovaných partiích nasedaly násypy (č.s.j. 1004) na středně hnědou hlinitopísčitou vrstvu č.s.j. 1008. Hlinitopísčitá vrstva č.s.j. 1008 nasedala přímo na mírně snížený povrch půdního horizontu č.s.j. 1013. Snížený povrch půdy č.s.j. 1013 byl v jižní části sondy zachycen v niveletě 188,1 až 188,2 m n. m. a v niveletách okolo 187,9 až 188,0 plynule přecházel v jemné písčité náplavové písky č.s.j. 1014.

Sonda 1 – západní řez – přehled stratigrafických jednotek

1001 – šedohnědá středně ulehlá, hlinitopísčitá, středně kameny a zlomky cihel do velikosti 5 cm, uhlíky do 1 cm, mírně žulové kostky o velikosti 20 x 17 x 19 cm

1002 – středně ulehlá, středně okrovohnědá, zahliněný písek, 80 % písek, 20 % hlína, kusy betonu a zlomky cihel vše do 15 cm, výplň výkopu č.s.j. 1003

1003 – výkop, hloubka 80 cm, délka na řezu delší než 3 m, výplň č.s.j. 1002

1004 – střední rezavá s hnědými melíry, zahliněný písek, 80 % písek, 20 % hlína, kameny, zlomky cihel vše do 5 cm

1005 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčitá 70 % písek, 30 % hlína, kameny, zlomky cihel vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 1006

1006 – výkop, pro ocelové potrubí, výplň č.s.j. 1005

1007 – betonová deska, délka 50 cm, síla 25 cm

1008 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčitá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 3 cm, opukové kameny do 2 cm, uhlíky do 1 cm

1009 – tmavá šedá, sypká, škvára, kameny a opukové kameny do 5 cm, výplň výkopu č.s.j. 1011

1010 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčitá, 70 % písek, 30 % hlína, kameny, opukové kameny do 5 cm, uhlíky do 1 cm, výplň výkopu č.s.j. 1011

1011 – výkop, hloubka cca 1,35 m, délka na řezu 22,5 m, výplně č.s.j. 1009 a 1010

1012 – betonová zeď litá do výkopu, šířka 50 cm, základová spára 80 cm od dochované koruny zdi

1013 – sypká až středně ulehlá, světle žlutohnědá, písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (půdní horizont)

1014 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

Sonda 2

Podobná situace byla dokumentována i v sondě 2, situované souběžně se sondou 1 v jižní části zkoumané plochy podél ohradní zdi při ulici Komunardů (**obr. 19**). Sonda o rozměrech 3360 x 70 cm byla položena ve směru sever – jih a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,8 m n. m.) pod povrch písčitých náplav (cca 188,0 až 188,1 m n. m.) V jižní části sondy byla sonda bodově prohloubena mechanizací hluboko pod povrch písčitých náplav (cca 186,7 m n. m.). Následně byla sonda ručně začištěna na povrch půdního horizontu č.s.j. 2011 (v niveletě okolo 188,15 až 188,2 m n. m.). Po dokončení ruční exkavace na povrch snížené půdy bez antropogenních příměsí byl následně dokumentován západní vertikální řez S2-RZ (**obr. 21**) a průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 32:2 a 33:1**).

Pod povrchem tvořeným zahradním drnem se zbytky žulové dlažby č.s.j. 2001 byla identifikována v jižní části sondy cca 30 cm mocná hlinitopísčitá vrstva č.s.j. 2002, obsahující zbytky stavebního materiálu (beton, cihly, opukové kameny). Vrstva č.s.j. 2002 je na 5,5 délkovém metru od jižního okraje sondy narušena recentním výkopem (č.s.j. 2004) zahloubeným v téměř celé délce pod úroveň vyvinuté půdy č.s.j. 2011 i písčitých náplav. Na snížený povrch půdy (č.s.j. 2011) nasedají šedohnědé vrstvy č.s.j. 2009 a 2010 s povrchem zachyceným v niveletě okolo 188,35 m n. m. Vrstva snížené půdy č.s.j. 2011 s niveletou povrchu okolo 188,15 až 188,2 m n. m. byla dokumentována v téměř celé délce sondy a plynule přecházela do jemných písčitých náplavů č.s.j. 2012 v niveletě okolo 188,0 m n. m.

Sonda 2 – západní řez – přehled stratigrafických jednotek

2001 – šedohnědá středně ulehlá, hlinitopísčitá, středně kameny a zlomky cihel do velikosti 5 cm, uhlíky do 1 cm, mírně žulové kostky o velikosti 20 x 17 x 19 cm

2002 – střední rezavá s hnědými melíry, zahliněný písek, 80 % písek, 20 % hlína, kameny, zlomky cihel vše do 5 cm

2003 – středně ulehlá, střední šedá hnědě melírovaná, hlinitopísčítá 70 % písek, 30 % hlína, kameny, beton, el. kabely, kusy železa, výplň výkopu č.s.j. 2004
2004 – výkop, délka 30 m, hloubka 50 cm
2005 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá 70 % písek, 30 % hlína, kameny, zlomky cihel vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 2006
2006 – recentní výkop, výplň č.s.j. 2005
2007 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá 70 % písek, 30 % hlína, kameny, zlomky cihel vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 2008
2008 – výkop, pro ocelové potrubí, výplň č.s.j. 2007
2009 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 3 cm, opukové kameny do 2 cm, uhlíky do 1 cm
2010 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 3 cm, opukové kameny do 2 cm, uhlíky do 1 cm
2011 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (půda)
2012 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

Sonda 3

Sonda (o rozměrech 86250 x 70 cm) byla položena souběžně s ulicí Komunardů ve střední části zkoumané plochy a podél východního oplocení v jižní části zkoumané plochy (**obr. 19**). Delší osa sondy probíhala ve směru sever – jih a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,5 až 188,7 m n. m.) na dochovaný povrch jemných písčitých náplavů č.s.j. 3019 (187,6 až 187,75 m n. m.). U severního okraje byla sonda prohloubena mechanizací až na 185,6 m n. m. Následně byla sonda v její severní polovině ručně začištěna a prohloubena v místech recentních výkopů. Po dokončení ruční exkavace na povrch jemných prachovitých písčitých náplavů bez antropogenních příměsí a vybrání recentních výkopů č.s.j. 3010 a 3017 byl následně kresebně dokumentován západní vertikální řez S3-RZ sondou s průběhem recentních výkopů (**obr. 22 a 23**). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 33:2, 34 a 35:1**).

Sonda byla vedena podél zpevněného asfaltového povrchu v pásu zeleně (č.s.j. 3001). V jižní části sondy pod povrchovou vrstvou travního drnu č.s.j. 3001 se nacházely betonové lité konstrukce umístěné ve výkopu č.s.j. 3005. Ve střední části sondy byla situace podobná jako v sondách 1 a 2, kdy pod svrchní vrstvou drnu (č.s.j. 3001) ležela okrová hnědě melírovaná hlinitopísčítá vrstva č.s.j. 3006, která překrývá středně hnědou hlinitopísčitou vrstvu (č.s.j. 3018) jejíž povrch byl zachycen v 187,75 až 187,95 m n. m. Vrstva půdy (č.s.j. 3020) byla dochována v rozpětí nivelet 187,4 až 187,75 a nasedá přímo na povrch jemných písčitých náplav č.s.j. 3019 s povrchem zachyceným v niveletách okolo 187,4 m n. m. Ve zbývající severní části sondy se pod vrstvou travního drnu č.s.j. 3001 nacházel recentní výkop č.s.j. 3017 pro betonovou zeď (č.s.j. 3016).

Sonda 3 – západní řez – přehled stratigrafických jednotek

3001 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, travní drn
3002 – betonové panely o rozměrech 270 x 25 cm
3003 – betonové lité pilíře
3004 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny, beton, el. dráty, plast (výplň výkopu č.s.j. 3005)
3005 – výkop pro betonové konstrukce stávajícího pivovaru (recent)
3006 – střední rezavá s hnědými melíry, zahliněný písek, 80 % písek, 20 % hlína, kameny, zlomky cihel vše do 5 cm
3007 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny, opukové kameny, cihly, malta vše do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 3010)
3008 – cihlová zídka na šířku cihly pojená maltou
3009 – cihlová recentní jímka s vnitřní omítkou
3010 – výkop pro recentní zdiva č.s.j. 3008 a 3009, výplň č.s.j. 3007
3011 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny, opukové kameny, cihly, malta vše do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 3012)
3012 – výkop, výplň č.s.j. 3011 (recent)
3013 – cihlovo opuková zeď pojená šedou maltou, zděná do výkopu, šířka 1,1 m
3014 – cihlovo opuková zeď pojená šedou maltou, zděná do výkopu, šířka 1,1 m
3015 – střední šedá středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny, cihly, opukové kameny, igelitové sáčky, recentní výplň výkopu č.s.j. 3017
3016 – litá betonová zeď ve výkopu č.s.j. 3017

3017 – recentní výkop pro betonovou zeď (výplně č.s.j. 3015 a 3016)

3018 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 3 cm, opukové kameny do 2 cm, uhlíky do 1 cm

3019 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

3020 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (půda)

Sonda 4

Sonda 4, situovaná v severní části zkoumané plochy v nároží ulic Komunardů a U Uranie. Sonda o rozměrech 1000 x 70 cm byla položena přibližně ve směru sever – jih (**obr. 19**) a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,4 m n. m.) na povrch jemných písčitých náplavů č.s.j. 4014 (188,0 m n. m.) a vzhledem k četným stavebním konstrukcím i hluboko pod úroveň jemných písčitých náplav (186,1 m n. m.). Následně byla sonda ručně začištěna a kresebně byl dokumentován východní vertikální řez S4-RV (**obr. 24 – nahore**). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 35:2 a 36**).

Pod povrchovým suťovým zásypem č.s.j. 4001 a šedoohnědou vrstvou č.s.j. 4013, byla zachycena u severního okraje sondy hnědá vrstva půdního horizontu s antropogenními příměsemi č.s.j. 4014 (niveleta 187,85 až 187,95), přecházející v hnědou písčitou půdu č.s.j. 4015 s povrchem zachyceným v niveletě 187,85 m n. m. Půda plynule přechází do jemných písčitých náplavů č.s.j. 4016, jejichž povrch byl dokumentován okolo nivelety 187,6 m n. m. Celé starší souvrství bylo narušeno mladšími stavebními zásahy (zdi č.s.j. 4002, 4003 a 4004) a výkopy č.s.j. 4006, 4010 a 4012.

Sonda 4 – východní řez – přehled stratigrafických jednotek

4001 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kusy cihel, opukové kameny, kameny, malta (povrch po demolici pivovaru)

4002 – opukovocihlová zeď pojená maltou, šířka 1 m

4003 – opukovocihlová zeď pojená maltou, šířka 65 cm

4004 – cihlová zídka (příčka) na šířku cihly pojená maltou

4005 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 4006

4006 – výkop, výplň č.s.j. 4005

4007 – střední okrovošedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kusy cihel, opukové kameny, kameny, uhlíky vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 4010

4008 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kusy cihel, opukové kameny, kameny vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 4010

4009 – světlá okrová, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kusy cihel, opukové kameny, kameny, vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 4010

4010 – výkop narušen výkopem č.s.j. 4006, výplně č.s.j. 4007, 4008 a 4009

4011 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny, popel, škvára, cihly, vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 4012

4012 – výkop, výplň č.s.j. 4011

4013 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 5 cm

4014 – sypká až středně ulehlá, světle žlutohnědá, jemný písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm, uhlíky do 0,5 cm (půda kontaminovaná antropogenní příměsí)

4015 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (půda)

4016 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

Sonda 5

Sonda (o rozměrech 760 x 70 cm) byla položena ve směru severovýchod – jihozápad při východním okraji zkoumané plochy téměř kolmo k ulici U Uranie a souběžně se sondou 6 (**obr. 19**). Sonda byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,1 m n. m.) hluboko pod povrch jemných prachovitých písčitých náplavů (cca 186,15 m n. m.). Následně byla sonda ručně začištěna a po dokončení ruční exkavace byl dokumentován západní vertikální řez S5-RZ (**obr. 24 – dole**) a pořizována fotografická dokumentace (**obr. 37 a 38**).

Pod povrchovou vrstvou travního drnu promíchaného s pískem č.s.j. 5001, byla ve střední části sondy dokumentována betonová deska (č.s.j. 5006) v jižní části sondy ležel pod povrchovou vrstvou výkop č.s.j. 5003 a v severní polovině sondy byl pod vrstvou travního drnu dokumentován recentní výkop č.s.j. 5005. Zachované souvrství v severní části tvořila okrovoohnědá hlinitopísčítá vrstva (č.s.j. 5007), která nasedala na šedočernou

vrstvu č.s.j. 5009, překrývající sypký žlutooranžový písek (č.s.j. 5010). Poslední vrstvou nad písčity náplavy byla tenká vrstva zachované půdy (č.s.j. 5011), jejíž snížený povrch byl zachycen v niveletě 187,4 m n. m. Mocnost vrstvy dosahovala 10 cm a nasedala na povrch jemných prachovitých písčitých náplav (č.s.j. 5008) s povrchem v niveletách okolo 187,3 m n. m.

Sonda 5 – západní řez – přehled stratigrafických jednotek

- 5001** – střední šedá místy žlutá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, travní drn
- 5002** – střední okrovošedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, malta, kameny a opukové kameny vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 5003
- 5003** – výkop, délka větší než 2,7 m, hloubka 1,1 m, výplň č.s.j. 5002
- 5004** – okrovošedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, malta kameny, igel. pytle, výplň výkopu č.s.j. 5005
- 5005** – výkop (recent)
- 5006** – betonová deska tloušťka 10 cm, délka 1,85 m
- 5007** – tmavá okrovošedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny, opukové kameny a zlomky cihel vše do 10 cm
- 5008** – sypká až středně ulehlá, světle žlutá, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)
- 5009** – šedočerná, středně ulehlá, hlinitopísčítá, uhliky a kameny od 1 do 10 cm
- 5010** – žlutooranžová, sypká, písek, valouny do 5 cm
- 5011** – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 5 cm

Sonda 6

Téměř shodná situace se sondou 5 byla dokumentována také v sondě 6, situované ve východní části zkoumané plochy, kolmo na ulici U Uranie a souběžně se sondou 5 (**obr. 19**). Sonda o rozměrech 1650 x 70 cm byla položena přibližně ve směru severovýchod – jihozápad a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,4 m n. m.) až pod povrch (186,5 m n. m.) jemných písčitých náplavů č.s.j. 6008. V severní části byla sonda bodově prohloubena na 185,8 m n. m. Následně byla sonda ručně začištěna a kresebně byl dokumentován západní vertikální řez S6-RZ (**obr. 25** – nahoře). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 39 a 40**).

Pod povrchem, tvořeným šedohnědým zahliněným pískem č.s.j. 6001 a vrstvou tmavě žlutého písku, byla zachycena šedohnědá cca 90 cm mocná recentní vrstva č.s.j. 6003, nasedající téměř v celé délce sondy přímo na jemné písčité náplavy č.s.j. 6008. Pod recentní vrstvou č.s.j. 6003 byly ve střední a jižní části sondy dokumentovány dva mísovité recentní mělké výkopy č.s.j. 6005 a 6007. Nadloží bylo zachováno pouze v severní části sondy (1,75 m od severu), kde recentní vrstva č.s.j. 6003 nasedala na šedou jílovitou cca 10 cm mocnou vrstvu č.s.j. 6011, která překrývala zbytky hnědého půdního horizontu č.s.j. 6012. Jeho kompletně dochovaná mocnost okolo 30 cm v rozpětí 186,85 až 187,15 m n. m. plynule přecházela do světlejšího přechodného půdního horizontu B v rozpětí 186,7 až 186,85. Povrch jemných písčitých náplav byl zachycen v niveletě okolo 186,7 m n. m.

Sonda 6 – západní řez – přehled stratigrafických jednotek

- 6001** – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, povrchová vrstva
- 6002** – tmavě hnědožlutý, sypký, písek, 95 % písek, 5 % hlína, mírně valouny do velikosti 5 cm, ojediněle zlomky cihel do 5 cm
- 6003** – tmavá šedohnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny, opukové kameny a zlomky cihel, vše do 15 cm
- 6004** – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny, opukové kameny a zlomky cihel, vše do 10 cm výplň výkopu č.s.j. 6005
- 6005** – výkop, hloubka 25 cm, délka 150 cm, výplň č.s.j. 6004
- 6006** – světlá šedá, středně ulehlá, písčítá, mírně kameny do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 6007
- 6007** – výkop, hloubka 20 cm, délka 185 cm, výplň č.s.j. 6006
- 6008** – sypká až středně ulehlá, světle žlutá až oranžová, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)
- 6009** – střední hnědá, středně ulehlá, zahliněný písek, 90 % jemný písek, 10 % hlína, nahodile valounky do 2 cm (přechodný půdní horizont B)
- 6010** – tmavá šedá, asfalt
- 6011** – světlá šedá, pevná, jílovitopísčítá, nahodile kaménky do 3 cm

6012 – střední hnědá, středně ulehlá, písčitohlinitá, nahodile kaménky do 3 cm, uhliky do 1 cm (půda)

Sonda 7

Sonda 7 o rozměrech 1750 x 70 cm byla položena ve východní části zkoumané plochy při jejím severním okraji mezi sondou 6 a 8 (**obr. 19**). Delší osou byla sonda orientována ve směru severovýchod – jihozápad a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,25 m n. m.) až pod povrch jemných prachovitých písčitých náplavů č.s.j. 7013 (cca 186,75 m n. m.). Následně byla sonda ručně začištěna a po dokončení ruční exkavace byl dokumentován západní vertikální řez S7-RZ (**obr. 25** – dole). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 41 a 42:1**). Situace zachycená v sondě 7 byla obdobná situaci zachycené v sondě 6.

Pod povrchem tvořeným šedohnědým zahliněným pískem č.s.j. 7001 se v jižní části sondy nacházelo cca 20 cm mocné recentní souvrství tvořené vrstvou asfaltu a písčitých podsypů (č.s.j. 7002, 7003 a 7004), překrývající recentní výkopy č.s.j. 7010 a 7012. Následná hnědošedá vrstva č.s.j. 7005 v jižní části sondy nasedala přímo na snížené jemné písčité náplavy (č.s.j. 7013) ve kterých byl dokumentován zahloubený objekt mísovitěho tvaru (č.s.j. 7007). U severního okraje sondy zůstalo zachováno historické nadloží tvořené recentní hlinitou vrstvou č.s.j. 7014 nasedající na hnědou vrstvu půdy (č.s.j. 7015) zachycenou v niveletě okolo 187,05 m n. m. až 186,75 m n. m. Půda plynule přecházela do světlých jemných náplavových písků č.s.j. 7013 s povrchem okolo 186,75 m n. m.

Sonda 7 – západní řez – přehled stratigrafických jednotek

7001 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčitá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, povrchová vrstva

7002 – tmavá šedá, asfalt

7003 – tmavě hnědožlutý, sypký, písek, 95 % písek, 5 % hlína, mírně valouny do velikosti 5 cm, ojediněle zlomky cihel do 5 cm

7004 – tmavá šedá, asfalt

7005 – tmavá šedohnědá, středně ulehlá, hlinitopísčitá, mírně kameny, opukové kameny zlomky cihel, vše do 15 cm

7006 – světlá šedohnědá, středně ulehlá, písčitá, mírně kameny, křemncové kameny a zlomky cihel, vše do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 7007

7007 – výkop dno mísovitě, hloubka 20 cm, délka 175 cm, výplň č.s.j. 7006

7008 – šedá, středně ulehlá, zahliněný šterkopísek, středně kameny do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 7010

7009 – světlá hnědožlutá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 7010

7010 – výkop (recent), hloubka 125 cm, délka 420 cm, výplně č.s.j. 7008 a 7009

7011 – světlá hnědožlutá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny do 10 cm, výplň výkopu č.s.j. 7012

7012 – výkop (recent), hloubka 185 cm, šířka 1 m, výplň č.s.j. 7011

7013 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá až oranžová, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

7014 – střední hnědá, středně ulehlá, zahliněný písek, 90 % jemný písek, 10 % hlína, nahodile valounky do 2 cm a drobné antropogenní příměsy

7015 – světle žlutohnědá, středně ulehlá, písčitá, nahodile kaménky do 1 cm (půda)

Sonda 8

Sonda 8 o rozměrech 2000 x 70 cm byla položena ve střední části zkoumané plochy při jejím severním okraji mezi sondou 7 a 9 (**obr. 19**). Delší osou byla sonda orientována ve směru severovýchod – jihozápad a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,0 až 188,4 m n. m.) až pod povrch jemných prachovitých písčitých náplavů č.s.j. 8019 (cca 187,0 m n. m.). Při jižním okraji byla sonda zahloubena hluboko pod povrch písčitých náplav (č.s.j. 8019) na niveletu 186,1 m n. m. Potom byla sonda ručně začištěna a po dokončení ruční exkavace byl dokumentován východní vertikální řez S7-RV (**obr. 26**). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 42:2 a 43**). Situace zachycená v sondě 8 byla obdobná situaci zachycené v sondách 6 a 7.

Pod povrchem tvořeným šedohnědým zahliněným pískem č.s.j. 8001 s kusy betonu a asfaltu se nacházela cca 20 cm mocná recentní vrstva asfaltu (č.s.j. 8002) a písku (č.s.j. 8012), překrývající recentní výkopy č.s.j. 8008, 8016 a 8018 a cihlovou jímku č.s.j. 8007. Následná světle šedá vrstva č.s.j. 8003 nasedala v téměř celé délce sondy na tmavší hlinitopísčitou vrstvu č.s.j. 8011. U jižního okraje sondy byl pod vrstvou č.s.j. 8011 identifikován zahloubený objekt mísovitěho tvaru (č.s.j. 8014). V severní části sondy ležela pod písčitou vrstvou č.s.j. 8011 0 až 30 cm mocná šedá vrstva č.s.j. 8022 nasedající na další šedožlutavou vrstvu s novověkou až

recentní příměsí č.s.j. 8020. Půdní horizont byl v celé ploše sondy odstraněn recentními objekty a výkopy až pod úroveň jemných písčitých náplavů č.s.j. 8019, jejichž snížený povrch byl u severního okraje sondy zachycen v niveletě okolo 187,1 m n. m.

Sonda 8 – východní řez – přehled stratigrafických jednotek

- 8001** – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, povrchová vrstva
8002 – tmavá šedá, asfalt
8003 – světlá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny, opukové kameny zlomky cihel, vše do 15 cm
8004 – střední žlutošedá, středně ulehlá, zahliněný písek, četné kameny do 5 cm, zásyp jímky č.s.j. 8007
8005 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny do 5 cm, uhlíky do 1 cm, výplň výkopu č.s.j. 8010
8006 – tmavá šedá, středně ulehlá, šterkopísek, četné kameny, zlomky cihel a uhlíky (výplň jímky č.s.j. 8007)
8007 – cihlová jímka délka 140 cm, výplně č.s.j. 8004 a 8006
8008 – světlá šedohnědá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny a opukové kameny do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 8009)
8009 – výkop (recent), hloubka 100 cm, délka 250 cm, výplň č.s.j. 8008
8010 – výkop pro jímku č.s.j. 8007, výplně č.s.j. 8005, 8007
8011 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny a cihly do 5 cm, uhlíky do 1 cm
8012 – tmavá žlutá, sypká, písčítá, kameny do 2 cm, uhlíky do 1 cm
8013 – světlá šedohnědá, středně ulehlá, zahliněný písek, kameny, opukové kameny do 10 cm, uhlíky do 1 cm výplň výkopu č.s.j. 8014
8014 – výkop, hloubka 30 cm, délka 2,75 m, výplň č.s.j. 8013
8015 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, středně kameny a opukové kameny do 10 cm, uhlíky do 1 cm, výplň výkopu č.s.j. 8016
8016 – výkop, hloubka 75 cm, šířka 1,25 m, výplně č.s.j. 8015 a 8021
8017 – tmavá, hnědošedá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny, kousky maltoviny do 10 cm, uhlíky do 1 cm, výplň výkopu č.s.j. 8018
8018 – výkop, hloubka 125 cm, šířka 2,25 m, výplň č.s.j. 8017
8019 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá až oranžová, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)
8020 – světlá žlutohnědá, středně ulehlá, písčítá, nahodile kaménky do 3 cm
8021 – světle šedohnědá, středně ulehlá, písčitohlinitá, nahodile kaménky do 3 cm, zlomky cihel, opukové kameny, uhlíky do 1 cm, výplň výkopu č.s.j. 8016
8022 – střední šedá, středně ulehlá, písčitohlinitá, nahodile kaménky do 3 cm, uhlíky do 1 cm

Sonda 9

Sonda 9 o rozměrech 2000 x 70 cm byla položena ve střední části zkoumané plochy při jejím severním okraji mezi sondou 8 a 10 (**obr. 19**). Delší osou byla sonda orientována ve směru severovýchod – jihozápad a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,0 m n. m.) až pod povrch jemných prachovitých písčitých náplavů č.s.j. 9019 (cca 186,6 m n. m.). Jižní část sondy byla bodově prohloubena mechanizací hluboko pod povrch jemných písčitých pleistocenních náplav (č.s.j. 9019) na niveletu 186,0 m n. m. Následně byla sonda ručně začištěna a po dokončení ruční exkavace byl dokumentován východní vertikální řez S9-RV (**obr. 27**). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 44 a 45:1**). V sondě 9 byla dokumentována obdobná situace, jaká byla zachycena v sondách 5 až 8.

Pod povrchem tvořeným šedohnědým zahliněným pískem č.s.j. 9001 byla v severní části sondy zachycena recentní vrstva asfaltu (č.s.j. 9002), překrývající současné výkopy č.s.j. 9007 a 9017 zahloubené do šedožluté písčité vrstvy č.s.j. 9008 a u severního okraje sondy torzo cihlové zídky č.s.j. 9021. Ve střední části sondy nasedala vrstva č.s.j. 9008 přímo na snížené písčité náplavy (č.s.j. 9019), ve kterých byly dokumentovány zahloubené objekty (č.s.j. 9010, 9012 a 9014). Historické nadloží v této sondě bylo zcela zničeno předchozí stavební aktivitou v téměř celém rozsahu sondy a odstraněny byly rovněž i pozůstatky půdního horizontu až na povrch snížených jemných písčitých náplav č.s.j. 9019, jejichž povrch byl dokumentován v niveletě okolo 187,4 m n. m. u severního okraje sondy a 187,2 m n. m. u jižního okraje sondy.

Sonda 9 – východní řez – přehled stratigrafických jednotek

- 9001** – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, povrchová vrstva

9002 – tmavá šedá, asfalt
9003 – tmavá šedá, sypký, písek, 95 % písek, 5 % hlína, mírně valouny do velikosti 5 cm, uhlíky do 1 cm, výplň výkopu č.s.j. 9004
9004 – výkop pro zeď č.s.j. 9021, výplň č.s.j. 9003
9005 – střední šedohnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny do 5 cm, výplň výkopu č.s.j. 9007
9006 – světlá hnědá, středně ulehlá, zahliněný písek, mírně kameny do 10 cm, uhlíky do 1 cm (výplň výkopu č.s.j. 9007)
9007 – výkop dno mísovité, hloubka 120 cm, délka 440 cm, výplně č.s.j. 9005 a 9006
9008 – světlá šedá se žlutými písčitými peckami, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny do 5 cm
9009 – světlá hnědožlutá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 9010)
9010 – výkop, hloubka 50 cm, délka 110 cm, výplň č.s.j. 9009
9011 – světlá hnědošedá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 9012)
9012 – výkop, hloubka 60 cm, šířka 125 cm, výplň č.s.j. 9011
9013 – střední hnědošedá místy nažloutlá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny a zlomky cihel do 10 cm výplň výkopu č.s.j. 9014
9014 – výkop, hloubka 100 cm, šířka 400 cm, výplň č.s.j. 9013
9015 – světlá žlutohnědá, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 9017)
9016 – hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, středně kameny do 10 cm (výplň výkopu č.s.j. 9017)
9017 – výkop pro kanalizaci, výplně č.s.j. 9015 a 9016
9018 – tmavá šedá žlutě melírovaná, středně ulehlá, zahliněný písek, středně kameny a maltovina do 10 cm
9019 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá až oranžová, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

Sonda 10

Sonda 10 o rozměrech 1230 x 70 cm byla položena ve středu severní části zkoumané plochy výzkumu mezi severním okrajem sondy 3 a téměř souběžně se sondou 9 (**obr. 19**). Delší osou byla sonda orientována ve směru severovýchod – jihozápad a byla hloubena stavební mechanizací od stávajícího povrchu (188,1 m n. m.) až pod povrch jemných prachovitých písčitých náplavů č.s.j. 10016 (cca 187,4 m n. m.). Jižní část sondy byla bodově prohloubena mechanizací hluboko pod povrch jemných písčitých náplav (č.s.j. 10016) na niveletu 186,0 m n. m. Následně byla sonda ručně začištěna a po dokončení ruční exkavace byl dokumentován východní vertikální řez S10-RV (**obr. 28**). Průběžně byla pořizována fotografická dokumentace (**obr. 45:2, 46 a 47**). V sondě 10 byla dokumentována obdobná situace, jaká byla zachycena u severního okraje sondy 3.

Pod povrchem tvořeným šedohnědým zahliněným pískem č.s.j. 10001 byla v celé ploše sondy zachycena recentní asfaltová vrstva (č.s.j. 10002). Na jihu sondy v prohloubené části byl dokumentován recentní výkop č.s.j. 10005. Pod asfaltovou vrstvou (č.s.j. 10002) ležela šedá hlinitopísčítá vrstva č.s.j. 10003, která nasedala na zbytky zachované půdy (č.s.j. 10017). Pod vrstvou č.s.j. 10003, byly ve vrstvě půdy (č.s.j. 10017) dokumentovány mírně zahloubené malé objekty charakteru paralelně vedených žlábků (č.s.j. 10011 až 10015), které byly po zdokumentování interpretovány jako pozůstatky po orbě. Povrch půdy byl zachycen v niveletě 187,7 m n. m a dosahovala mocnosti okolo 35 cm. Povrch jemných písčitých náplav (č.s.j. 10016) v sondě byly zachyceny v niveletě okolo 187,35 m n. m.

Sonda 10 – východní řez – přehled stratigrafických jednotek

10001 – střední šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, kameny opukové kameny a zlomky cihel vše do 5 cm, povrchová vrstva
10002 – tmavá šedá se žlutými melíry, asfaltopísčítá
10003 – střední hnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, 70 % písek, 30 % hlína, kaménky do 3 cm, opukové kameny do 2 cm, uhlíky do 1 cm
10004 – střední šedohnědá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, mírně kameny do 5 cm, výplň výkopu č.s.j. 10005
10005 – výkop dno mísovité, hloubka 120 cm, délka 225 cm, výplň č.s.j. 10004
10006 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, nahodile kaménky do 3 cm, výplň výkopu č.s.j. 10011
10007 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, nahodile kaménky do 3 cm, výplň výkopu č.s.j. 10012
10008 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, nahodile kaménky do 3 cm, výplň výkopu č.s.j. 10013
10009 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, nahodile kaménky do 3 cm, výplň výkopu č.s.j. 10014
10010 – tmavá šedá, středně ulehlá, hlinitopísčítá, nahodile kaménky do 3 cm, výplň výkopu č.s.j. 10015
10011 – výkop, hloubka 20 cm, průměr 50 cm, výplň č.s.j. 10006 (brázdy po orbě)
10012 – výkop, hloubka 15 cm, průměr 30 cm, výplň č.s.j. 10007 (brázdy po orbě)
10013 – výkop, hloubka 20 cm, průměr 45 cm, výplň č.s.j. 10008 (brázdy po orbě)
10014 – výkop, hloubka 20 cm, průměr 35 cm, výplň č.s.j. 10009 (brázdy po orbě)

10015 – výkop, hloubka 15 cm, průměr 35 cm, výplň č.s.j. 10010 (brázdy po orbě)

10016 – sypká až středně ulehlá, světle žlutá až oranžová, jemný náplavový písek 100 %, nahodile valounky do 1 cm (jemné písčité náplavy)

10017 – střední hnědožlutá, středně ulehlá, písčitá, nahodile kaménky do 3 cm (půdní horizont)

V.K., J.P.

8. Zhodnocení výsledků výzkumu

8.1. Zhodnocení výsledků výzkumu

Na přelomu ledna a února roku 2019 proběhl rozsahem nevelký předběžný zjišťovací archeologický výzkum v prostoru nezastavěné parcely parc. č. 708/4 na rohu ulic Komunardů a U Uranie v katastrálním území Holešovice (730122; Praha 7). Rozsáhlá plocha o rozloze 7.200 m² s delší osou přibližně ve směru sever – jih o délce cca 125 m a šířce cca 90 m je situována v doposud nezastavěné severozápadní části areálu holešovického pivovaru mezi ulicemi Komunardů, U Uranie, Na Maninách a U Průhonu. Plocha ohrožená výstavbou nového sídla Nejvyššího kontrolního úřadu se nacházela v dostatečné vzdálenosti jihovýchodně od historického jádra obce, avšak v blízkosti dvou významných pravěkých lokalit. Přímo v areálu holešovického pivovaru došlo při jeho výstavbě na konci 19. století k nálezu kostrového hrobu kultury zvoncovitých pohárů z mladšího eneolitu – pozdní doby kamenné. Druhá lokalita, známá jako písčíník (místo pro těžbu kvalitního vltavského písku) *Na Klíně*, se nacházela východně od areálu pivovaru na nevýrazném návrší poblíž holešovického přístavu v úhlu ulic U Průhonu a U Uranie (dříve Štítného). Odtud pochází ojedinělý nález měděného žebra typu München-Luitpoldpark se střechovitým hřebenem ze starší doby bronzové (okolo 2000 až 1800 př. Kr.) a především zde mezi lety 1911 až 1915 prozkoumal Eduard Štorch patnáct žárových hrobů knovízské kultury z mladší doby bronzové (okolo 1300 až 1000). Plocha výzkumu leží na vnitřní straně velkého zákrutu Vltavy, který je označován jako holešovický nebo maninský meandr. Současný levý břeh řeky, která obtéká místo z jižní, východní i severní strany, se nachází nejblíže severním a východním směrem ve vzdálenosti cca 600 m od zkoumané plochy. Výzkum měl ověřit absenci či prezenci archeologických památek a situaci ohrožených připravovanou výstavbou a stanovit podmínky jejich záchrany, včetně finanční a časové náročnosti následného záchranného archeologického výzkumu.

Plocha byla v době výzkumu uvolněna a příležitostně využívána k parkování. Stávající zpevněné povrchy (asfalt, žulové kostky) či plochy travního drnu (č.s.j. **1001, 2001, 3001, 4001, 5001, 6001, 6010, 7001, 8001, 9001 a 10001**; podsypy č.s.j. **6002, 7002, 7003, 8002, 8012, 9002 a 10002**) se nacházely víceméně v rovině v niveletách okolo 188,0 až 188,8 m n. m. (Balt; Bpv) s velmi mírným sklonem k severu a severovýchodu k vltavskému břehu. Na ploše bylo postupně realizováno deset bagrovaných a následně ručně dokopávaných zjišťovacích sond (řezů), které pravidelně pokryly plochu připravovaného stavebního zásahu a zachytily téměř identickou nálezovou situaci.

Skalní podklad sledovaného území tvoří zvětralé střípkovitě rozpadavé břidlice paleozoických mořských sedimentů *letenského souvrství* (ordovik – stratigrafické oddělení *beroun*), které jsou na základě výsledků geologických průzkumů předpokládány v hloubce 11,1 až 11,5 m pod současným povrchem území (177,0 až 177,6 m n. m. – Bpv). Ty jsou překryty mocným souvrstvím kvartérních pokryvů. Na bazální polohu kamenitých a balvanitých štěrků (mocnost 2 až 4 m) zde nasedají štěrkopísky opět s proměnlivou mocností od 2 do 4 m a výše pak středně až hrubě zrnité písky s jílovitou příměsí (tloušťka 1 až 5 m). Nejmladší a nejvyšší poloha sedimentů ve formě jemnozrnných jílovitých písků s ojedinělými valounky (mocnost 2 až 3 m) je velmi pravděpodobně již holocenního stáří. Celková mocnost terasové akumulace Vltavy má na parcele č. 708/4 dosahovat 8 až 10 metrů a svrchní hranice terasových štěrkopísků (bez nejmladší polohy „holocenních“ jemných písků) se zde pohybuje okolo výšky 186 m n. m., což odpovídá mladšímu vltavskému terasovému stupni *IVb* (*újezdskému*).

Sondy zjišťovacího archeologického výzkumu ve svých nejzahluubenějších částech zasáhly pouze do stratigraficky nejmladších horizontů kvartérního pokryvu, které měly charakter bělavých, nažloutlých a světle okrových jemných písků, které směrem k povrchu přecházely do jemných hlinitých písků až siltů (č.s.j. **1014, 2012, 3019, 4016, 5008, 6008, 7013, 8019, 9019 a 10018**). Povrch jemných písčitých náplavů se nacházel v nevelké hloubce do jednoho metru od současného povrchu v niveletách od 186,7 do 188,0 m n. m. s velmi mírným a pozvolným sklonem k severu a severovýchodu k vltavskému korytu. V nižších partiích souvrství písků se projevil tenké nepravidelné rezavé proužky i výraznější narezlé a načervenalé horizontální pruhy železitého podzolu, vypovídající o častém kolísání hladiny spodní vody.

Na substrátu jemných hlinitých písků a siltů se v mladších čtvrtohorách vyvinula světle hnědá slabě humózní holocenní půda. V plné mocnosti okolo 35 cm jí bylo možné pozorovat jen na omezeném počtu míst (sonda 3, 4, 5, 6 a 7; č.s.j. **1013, 2011, 3020, 4015, 5011, 6012, 7015 a 10017**) v uměle nesnížených místech, přičemž místy bylo možné na bázi rozlišit i přechodný postupně k bázi světlající půdní horizont B (sonda 6; č.s.j. **6009**). Nízký obsah humusu v půdách patrně souvisí s řídkým vegetačním krytem ploché pláně v postglaciálním období a opět

bylo možno sledovat její velmi mírný a pozvolný sklon severním a severovýchodním směrem k vltavskému říčnímu korytu od 188,2 do 187,05 m n. m. Území bylo většinou mimo dosah velkých vod a i mimořádná povodeň z roku 2002 zaplavila místo jen okrajově.

Na povrch humózního půdního horizontu A někde nasedala vrstva kontaminované půdy o mocnosti kolem 10 cm obsahující nehojné antropogenní příměsi – zrnka škváry a uhlíků, drobné fragmenty novověké glazované keramiky apod. (sonda 4; č.s.j. **4014**). Na tuto vrstvu či přímo na vrstvu půdního horizontu nasedaly v místech s neporušeným sledem historického nadloží jílovité či jílovitopísčité vrstvy (č.s.j. **1004, 1008, 2002, 2009, 2010, 3006, 3018, 4013, 5007, 5009, 5010, 6011, 7014, 8003, 8011, 8020, 8022, 9008 a 10003**), které obsahovaly výhradně novověkou keramiku průběhu 17. až 19. století. Jednalo se převážně o velmi drobné zlomky, které se na plochu nepochybně dostaly v průběhu novověku v souvislosti s využíváním plochy k zemědělským aktivitám (movité archeologické nálezy zanesené na plochu v souvislosti s hnojením polností). Drtivou většinu nálezového souboru můžeme datovat do průběhu 18. a 19. století, zcela výjimečně se objevují zlomky datovatelné do průběhu 17. století. Se zemědělskou činností velmi pravděpodobně souvisí i pět paralelně vedených mělkých drobných žlabů zachycených v sondě 10 (výplně č.s.j. **10006, 10007, 10008, 10009, 10010**; č.s.j. výkopů **10011, 10012, 10013, 10014 a 10015**), které představují nejspíše doklady hluboké orby. I v jejich výplních byla nalezena prokazatelně výhradně novověká keramika průběhu 18 a 19. století. Do novověkého období je možno přiřadit i nejstarší horizont zahloubených objektů zastoupených několika mělkými jámami s pozvolnými a šikmými stěnami a konvexním dnem, které mohou být pozůstatkem po jámách pro kořenový systém stromů. Celkem bylo dokumentováno sedm těchto mělkých objektů zahloubených do povrchu půdního horizontu či jemných písčitých náplav v sondách 6, 7, 8 a 9 (č.s.j. výplní **6004, 6006, 7006, 8013, 9009, 9011, 9013**; č.s.j. výkopů **6005, 6007, 7007, 8014, 9010, 9012, 9014**).

Stratigraficky nejmladší (a samozřejmě na počet odkrytých nálezových situací nejbohatší) horizont souvisí s využitím prostoru v rámci industrializace Holešovic na přelomu 19. a 20. století a především s provozními a hospodářskými činnostmi v rámci areálu holešovického pivovaru v průběhu 20. století. Se samotnými počátky pivovarského areálu (konec 19. století; vznik pivovaru v letech 1896 až 1897) nemůžeme prokazatelně spojovat žádnou ze zachycených stavebních konstrukcí či technologických zařízení, jelikož nejstarší objekty hospodářské části pivovaru se nacházely v centrální a reprezentační a vstupní v jižní části vymezeného domovního bloku mezi ulicemi U Uranie (dříve Štítného), Na Maninách, U Průhonu a Komunardů (dříve Rohanská ulice). Sledovaná plocha severozápadního nároží pivovarského areálu byla před první světovou válkou spíše volným nezastavěným prostranstvím s několika nevýraznými provozními objekty. V meziválečném období se zde nacházelo několik objektů (garáže a skladiště sudů) při ulici U Uranie i podél ulice Komunardů a především na rohu ulic U Uranie a Komunardů byla v roce 1935 postavena budova trafostanice, z níž byly zachyceny části stavebních konstrukcí a přilehlých výkopů (prostor sondy 4; výplně výkopů č.s.j. **4005, 4007, 4008, 4009, 4011**; č.s.j. zdív **4002, 4003, 4004**; výkopy č.s.j. **4006, 4010, 4012**). Pozůstatky dalších blíže neurčitelných stavebních konstrukcí byly dokumentovány v sondách 1, 3 a 5 (výplně výkopů č.s.j. **3015, 4005**; č.s.j. zdív a podlah **1007, 1012, 3013, 3014, 3016, 4004, 5006**; výkopy č.s.j. **3017, 4006**) a rovněž bylo dokumentováno větší množství provozně-technických zařízení (dvě cihlové jímky v sondách 8 a 9; č.s.j. výplně **8004, 8005, 8006**; č.s.j. zdíva **8007**; č.s.j. výkopu **8010** a č.s.j. výplně **9003**; č.s.j. zdíva **9021**; č.s.j. výkopu **9004**) či průběhů lineárních výkopů inženýrských sítí (č.s.j. výplní **1005, 2005, 2007, 3011, 7011, 8015, 8021, 9015, 9016, 10004**; č.s.j. výkopů **1006, 2006, 2008, 3012, 7012, 8016, 9017, 10005**), které je možno považovat za součást infrastruktury pivovaru z 1. poloviny, ale ve větší míře z 2. poloviny 20. století. Výjimku představuje rozsáhlá stavba velké skladové haly, jejíž severozápadní nároží bylo zachyceno v jižní až jihovýchodní části zkoumané plochy v jižní polovině sondy 3 (výplně výkopů č.s.j. **3004, 3007**; zdíva a podlahy č.s.j. **3002, 3003, 3008, 3009**; výkopy č.s.j. **3005, 3010**). Hala byla postavena před rokem 1975 na mohutných betonových pilířích zahloubených v úplnosti hluboko pod povrch jemných náplavových písků. S intenzivní recentní stavební aktivitou v areálu holešovického pivovaru bezpochyby souvisí velké množství různorodých rozsáhlých zahloubených objektů, jam různých tvarů a velikostí (č.s.j. výplní **1005, 2005, 2007, 3011, 7011, 8015, 8021, 9015, 9016, 10004**; č.s.j. výkopů **1006, 2006, 2008, 3012, 7012, 8016, 9017, 10005**), které porušovaly historické badloží na značné části sledované polohy a to hluboko pod úroveň povrchu jemných písčitých náplavů.

Přestože zjišťovacími sondami nebyly zachyceny pravěké či středověké archeologické objekty, nelze jejich přítomnost v prostoru staveniště vyloučit (viz nálezy z eneolitu a doby bronzové při stavbě pivovaru koncem 19. století). Geologické podmínky zkoumaného území nelze pro existenci osídlení považovat za omezující faktor. Plošné dochování původního povrchu terénu (holocenní půdy) s doklady využívání plochy v průběhu novověku k zemědělským aktivitám, společně s omezenou vypovídací schopností plošně omezené sondáže, nemohou vyloučit případnou existenci izolovaných zahloubených objektů souvisejících s možnou pohřební aktivitou. Izolované a často od sebe značně vzdálené hrobové jámy mohly uniknout sondám zjišťovacího výzkumu. Z tohoto důvodu bude nutno vlastní zemní práce spojené s realizací novostavby sledovat. Povrch holocenní půdy, dokumentovaný většinou zjišťovacími archeologickými sondami, lze označit za přibližné nivó, na které by bylo v ideálním případě možno v předstihu před stavebními pracemi provést odtěžení novověkých navážek. Po odborném začištění povrchu půdy by se v ploše měly projevit případné zahloubené archeologické objekty.

8.2. Návrh postupu záchranného archeologického výzkumu

Zjišťovací archeologický výzkum neprokázal na předmětné ploše přítomnost archeologických památek či situací. Vzhledem k okolním nálezům pohřebních aktivit ze zemědělského pravěku (pozdní doba kamenná a starší doba bronzová) a existenci značně rozsáhlé plochy s dochovaným nesníženým povrchem holocenních náplavů s půdním horizontem nelze úplně vyloučit možnou přítomnost ojedinělých lokálně omezených zahloubených archeologických objektů a situací. **Celá plocha předmětné parcely ohrožená stavební aktivitou je územím s archeologickými nálezy podle Zákona 20/87 Sb. ve znění Zákona 242/92 Sb. Před samotnou výstavbou objektu (hloubení stavební jámy) či v jejím průběhu bude nutno provést záchranný archeologický výzkum formou odborného dohledu.** Tento archeologický výzkum bude možno realizovat na základě objednávky či uzavřené dohody na provedení záchranného archeologického výzkumu s oprávněnou organizací.

Záchranný archeologický výzkum nemusí být realizován v průběhu statického zajištění stavební jámy, tedy v případě realizace základových pilot či tryskové injektáže po obvodu stavebního záměru. V případě realizace otevřených výkopů hlubších než 60 cm od stávajícího povrchu je nutná přítomnost archeologa v průběhu jejich provádění, včetně výkopů inženýrských sítí apod.

Zcela optimálním řešením by bylo v předstihu před stavebními pracemi provést plošné odtěžení novověkých navážek na povrch holocenní půdy (na nivelety okolo 188,2 až 187,05 m n. m), která představuje úroveň, v níž by se měly nacházet případné zahloubené archeologické objekty a situace. Tato skrývka by měla být realizována za nepřetržitého dohledu odpovědného pracovníka (archeologa) a v součinnosti s ním a podle jeho pokynů. Skrývka by měla být provedena rypadlem s výkyvnou podkopovou lžící bez zubů, s tím, že stroj bude postupovat pozadu a za sebou bude „zaškrabávat“ plochu a to do hloubek (okolo 60 cm od současného povrchu), které určí zástupce zhotovitele. Po odborném začištění povrchu půdy by se v ploše měly projevit případné zahloubené archeologické objekty.

Druhou možností je realizovat permanentní průběžný dohled během výkopových prací stavební jámy (v předstihu neproběhne skrývka na povrch půdního horizontu), kde bude případná identifikace zahloubených archeologických objektů a situací komplikovanější a bude vyžadovat permanentní přítomnost archeologa v průběhu zemních prací. Existuje i větší nebezpečí případného narušení archeologických objektů a situací.

V případě nálezu solitérních archeologicky relevantních objektů a situací dojde k jejich ručnímu začištění, vybrání jejich výplně a jejich kompletní dokumentaci. Stavební práce budou v tomto případě zápisem ve stavebním deníku zastaveny v místě nálezu po dobu minimálně jednoho až maximálně tří po sobě jdoucích pracovních dnů následujících po dni, kdy k nálezu došlo. V průběhu těchto dnů bude provedena záchrana a dokumentace ohrožených památek a stavební práce budou moci následně pokračovat dle harmonogramu.

Stavebník může zahájit zemní práce stavby s tím, že je povinen oznámit jejich započetí Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. a uzavřít s oprávněnou organizací dohodu o provedení záchranného archeologického výzkumu.

8.3. Cena a termíny záchranného archeologického výzkumu

Součástí této zprávy je také předběžný odhad maximálních předpokládaných nákladů na realizaci záchranného archeologického výzkumu prováděného formou odborného dohledu v průběhu zemních prací stavby (předpokládané náklady na zajištění tohoto výzkumu – viz **obr. 48**). Předpokládané náklady vycházejí z odhadu délky realizace skrývky či hloubení stavební jámy po dobu dvou pracovních týdnů (deset pracovních dnů). Celková cena bude pochopitelně upravena podle skutečně realizovaných návštěv na stavbě. Šedě vyznačené položky budou čerpány pouze v případě pozitivního archeologického zjištění, přičemž odhadované náklady počítají přibližně s pěti zahloubenými objekty charakteru kostrového či žárového hrobu (cca pět jednodenních výjezdů skupiny dokumentátorů a geodetů k pozitivní archeologické situaci).

Terénní část výzkumu bude zahájena po obdržení objednávky či uzavření dohody na záchranný archeologický výzkum a po ohlášení zahájení výkopových prací stavby (možno i telefonicky) alespoň tři dny před jejich faktickým zahájením. Terénní část výzkumu bude probíhat po celou dobu provádění zemních prací stavby. Zpracování výzkumu bude zahájeno ihned po ukončení terénní části výzkumu a bude dokončeno vyhotovením nálezové zprávy do šesti měsíců od ukončení terénní části výzkumu. Nálezová zpráva bude sloužit jako doklad o provedení záchranného archeologického výzkumu ke kolaudaci a objednatelově další stavební dokumentaci.

V.K.

9. Seznam nálezů

9.1. Úvod

V průběhu výzkumu byl získán nepočtený nálezový soubor (celkem 216 ks) novověkých a recentních movitých nálezů, mezi nimiž převažovaly fragmenty novověké keramiky (184 ks), které společně s dokumentovanými terénními situacemi osvětlují historický vývoj zkoumané plochy. Tyto nálezy posloužily k předběžnému datování zjištěných archeologických situací (17. až 20. století). Archeologické nálezy, pocházející s kvalitně stratifikovaných a důležitých poloh historického nadloží, byly ošetřeny v keramické laboratoři a uloženy. Vedle nálezů keramiky bylo získáno, laboratorně ošetřeno a evidováno několik dalších kategorií nálezů. Mezi ně patřily 2 zlomky novověkých kachlů, 13 kusů zvířecích kostí, 8 zlomků recentního dutého skla, 1 zlomek recentního tabulového skla, 6 fragmentů neurčitelných železných předmětů, 1 struska a 1 keramická kulička. Počet archeologických nálezů v jednotlivých stratigrafických jednotkách je shrnut v příloženém přehledném seznamu archeologických nálezů (níže – kapitola 9.3. Seznam archeologických nálezů v jednotlivých stratigrafických jednotkách).

Veškeré archeologické nálezy byly umyty, laboratorně ošetřeny, očíslovány číslem výzkumu (P024/2016) a číslem stratigrafické jednotky, nasáčkovány a uloženy. Při číslování stratigrafických jednotek bylo vždy dodržováno pravidlo, že první číslo čtyřmístného a první dvě čísla pětímístného kódu udávají číslo sondy a další tři čísla jsou pořadovým číslem stratigrafické jednotky v dané konkrétní sondě. V laboratoři ošetřené hmotné archeologické nálezy byly následně uloženy do obalů a deponovány. Údaje o počtech nálezů z jednotlivých stratigrafických jednotek byly vloženy do databázového SW za účelem archivace. Veškerý keramický materiál byl předběžně datován vedoucím výzkumu Vojtěchem Kašparem (níže – kapitola 9.4. Datace stratigrafických jednotek).

9.2. Zkratky

č.s.j. – číslo stratigrafické jednotky
SK-D – sklo duté
OST – ostatní nálezy

KE – keramika
SK-O – sklo ploché
DRN – drobné nálezy

KE-K – kachle
FE – železo

KO – kosti zvířecí
ST – struska

9.3. Seznam archeologických nálezů v jednotlivých stratigrafických jednotkách

č.s.j.	KE	KE-K	KO	SK-D	SK-O	FE	ST		celkem
1-001	1								1
1-004	9								9
1-008	8		1						9
2-001	29	1	1						31
2-003	10	1	2			1			14
2-005				1		1			2
2-010	7						1		8
3-001	14								14
3-006	4								4
3-013	7								7
4-005				1					1
4-008				1					1
6-001	1			2		1			4
6-003	3			1	1				5
6-006	1								1
7-008	1								1
8-001	5								5
8-008	2								2
10-001	29		5	2		1			37

č.s.j.	KE	KE-K	KO	SK-D	SK-O	FE	ST		celkem
10-003	53		4			2		KE-P: 1 x kulička	59
celkem	184	2	13	8	1	6	1	1	216

9.4. Datace stratigrafických jednotek

č.s.j.	datace
1-001	19. až 20. století
1-004	19. až 20. století
1-008	17. až 18. století
2-001	19. až 20. století
2-003	18. až 19. století
2-005	?
2-010	17. až 18. století
3-001	19. až 20. století
3-006	18. až 19. století
3-013	18. až 19. století
4-005	?
4-008	?
6-001	20. století
6-003	20. století
6-006	19. až 20. století
7-008	18. století (pouze jeden zlomek)
8-001	19. až 20. století
8-008	18. až 19. století
10-001	18. až 19. století
10-003	17. až 19. století

10. Terénní a obrazová dokumentace

Titulní list – Celkový pohled na plochu výzkumu v jeho průběhu od severozápadu k jihovýchodu k revitalizovanému areálu holešovického pivovaru. V popředí sonda 4. Foto Jan Zavřel, únor 2019.

Obr. 1:1 – Ortofotomapa části vltavského holešovického meandru s vyznačením polohy výzkumu (červeně). S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar. Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy-online#.XIT737KWYcg> [cit. 2019-03-09].

Obr. 1:2 – Detailní výřez z digitální identifikační mapy hlavního města Prahy s vyznačením parcelních čísel. Zkoumaná parcela je zvýrazněna červeně. S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar. Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy-online#.XIT737KWYcg> [cit. 2019-03-09].

Obr. 2:1 – Letecká ortofotomapa části vltavského holešovického meandru s vyznačením doposud evidovaných archeologických lokalit (žlutá čísla). Číslování lokalit odpovídá soupisu lokalit v kapitole 3.3. Červeně vyznačena plocha výzkumu. S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar. Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy-online#.XIT737KWYcg> [cit. 2019-03-09].

Obr. 2:2 – Výřez z mapy zachycující obleženou Prahu v roce 1742. PLAN van de Stadten de Beleegeering van PRAAG 1742. Plán obležení města Prahy 1742. A. Johnson, 1742. 470 x 375 mm. Archiv hlavního města Prahy. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=AMP_16a [cit. 2019-03-09]. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 3:1 – Výřez z plánu Prahy v roce 1742. Plan der Königlichen Haupt und Residenz Stadt Prag in Königreich Böhmen wie solche sich Anno 1742 samt der umliegenden Situation befunden. Plán královského

hlavního města Prahy v Království českém a okolí – situace v roce 1742. Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 1 list, datování 1742 (?) či po roce 1742. Měřítko: zakresl. 700 kroků. Popisky v prostoru Bubenského nádraží: „O“ – Erste Stellung welche der Marschall de Broglie den 13 Juni bey seiner Eintreffung in Prag genommen hat (první pozice, kterou zaujal maršál de Broglie po svém příjezdu do Prahy 13. června; „P“ – Zweite Stellung der befindlichen Armée nach Antrag des Marschall de Belle=Isle (druhá pozice ležící armády podle příkazu maršála de Belle=Isle); „Insurgenten“ (povstalci); „M“ – Stellung des Fesztesieschen Corps (pozice pevných armádních sborů); „Q“ – Batterien so das franzosische Lager cannonierten (baterie, které odstřelovaly francouzské ležení). Ponecháno původní zobrazení – jih nahoře; sever dole. Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-529, 1 list. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 3:2 – Výřez z mapy 1. vojenského mapování – josefského (1764–1768). Mapový list č. 107. Měřítko 1 : 28 800. Originál uložen ve vojenském archivu ve Vídni; barevná kopie uložena v Katastrálním úřadu hl. města Prahy. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 4:1 – Výřez z plánu vojenského letního tábora císařské armády u Prahy v prostoru dnešních Holešovic 2. 9. 1774. Plan des Kayser Königlich Luft Laagers bey Prag den 2ten September 1774 bestehend in 4 Battalions grenadiers, 2 Dragoner und Housaren Regiment. Kolorovaná kresba, nesignováno. Muzeum hlavního města Prahy (podle Bárta 2018, 23). Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 4:2 – Výřez z pohledu z ptáčích perspektivy na Prahu na konci 18. století. Ichnographia et orthographia metropolis pragensis. Vyobrazení a popis metropole Prahy. Johann Christoph Winkler, 1792 (?). 545 x 470 mm. Archiv hlavního města Prahy. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=AMP_25c [cit. 2019-03-09]. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 5:1 – Výřez z mapy Holešovic a Buben. Plan der Gegend von Holeschowitz und Lieben. 1800. Kopie z archivu Klubu Za starou Prahu. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 5:2 – Výřez z mapy Malých Buben. Mappa von dem Baron von Wimmerischen bei Prag an der Moldau liegenden Guth Klein Bubna, vereinigt, mit dem daran stossenden sonst für sich ein eigenes Ens ausmachenden Grund Belveder nach den Befind de Anno 1805 durch oben besichtigtes Schema von einander unterschieden maastab von 200 Klostern. 1805. Archiv hlavního města Prahy. Sbírka rukopisů sign. 2888. Sbírka plánů 13/25, inv. č. 278. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 6:1 – Výřez z plánu hlavního města a pevnosti Praha. Plan der Hauptstadt und Festung Prag mit den unter der Leitung des Herrn Generalen und Seine District Directeur in Böhmen Joseph von Fourquin im Jahre 1809 neu erbauten Werken. Plán hlavního města a pevnosti Prahy s vojenskými objekty nově vybudovanými v roce 1809 pod vedením generála a oblastního velitele pro Čechy Josefa von Forquin. Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 1 list, datování 1809. Měřítko zakresleno sáhové. Popisky v prostoru Bubenského nádraží: Artillerie Übungs Werck in Friedenszeit (cvičný dělostřelecký objekt v mírovém období). Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-288. Plocha výzkumu označena červeným obrysem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 6:2 – Výřez z mapy z let 1812 až 1820. Karte Der Gegend bey Prag auf welcher das Lager und die Scharfen Übungen des K. K. 1ten Felde Artillerie Regiments abgehalten werden. Plán území v okolí Prahy, na kterém se nachází ležení a probíhají vojenská cvičení Prvního císařského dělostřeleckého pluku v ostré střelbě. Popisky u objektů v holešovickém meandru: Ravelins Face (líc ravelinu); Kesselbatterie (obkličovací palební baterie). Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 8 listů, datování 1812–1820, měřítko: 1 : 5 000. Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-727 až 734. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 7:1 – Mapa katastru Holešovic z roku 1818. Plan der Gegend von Holleschowitz bey Prag. Ludwig Ingaz, 1818. Kopie z archivu Klubu Za starou Prahu. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Sever dole. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 7:2 – Výřez z plánu Prahy a okolí ve dvacátých letech 19. století. Čtyři mapové listy, měřítko: 1 : 19 200, kolorováno, autor neznámý. Originál uložen v bývalém fondu Státní sbírka mapová, archiv katedry geografie a kartografie Přírodovědecké fakulty UK, využito faksimile plánu vydaného tiskem v roce 1949 ve Státní sbírce mapové. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 8:1 – Výřez z plánu z roku 1830. Entwurf einer Befestigung des Belvedere zur Deckung der Kettenbrücke, ing. Eberle. Návrh na zapojení Belvederu do systému obrany Řetězového mostu, ing. Eberle. Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 1 list, datování kolem roku 1830. Měřítko zakresleno sáhové. Popisky u objektů v lokalitě holešovického meandru: Zum Rikoschetiren bestehende Passen sammt Chassis (stávající pasy i s šasi patřící k ricochetu); Alte Verschanzung (staré opevnění); Rikoschetir Batterie (ricochetová dělostřelecká baterie). Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-291. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

- Obr. 8:2** – Výřez z 2. vojenského mapování – Františkova (1836–1852). Mapový list č. O 8 II (Praha a okolí). Měřítko: 1 : 28 800. Originál uložen ve vojenském archivu ve Vídni. Barevná kopie uložena v Katastrálním úřadu pro hlavní město Prahu. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 9:1** – Výřez z interpretované kopie Berní ruly a Tereziánského katastru (ved. projektu Dobroslav Líbal, Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, 1957). Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 9:2** – Výřez z kartogramu stavebního vývoje obcí užšího regionu Prahy, kopie katastrální mapy z roku 1840 (vedoucí projektu Dobroslav Líbal, Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, 1957). Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 10:1** – Výřez z kopie katastrální mapy z roku 1840 (ved. projektu Dobroslav Líbal, Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, 1957). Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 10:2** – Výřez z plánu Prahy z roku 1856 vzniklého na základě mapování stabilního katastru v soutisku s digitální identifikační mapou hlavního města Prahy (výřez) s vyznačením zkoumané plochy (červeně). S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar.
- Obr. 11:1** – Výřez z indikační skici stabilního katastru z roku 1840 (podle Lašťovka – Lašťovková 2005). Plocha výzkumu označena červeným obrysem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 11:2** – Plán regulace Holešovic z roku 1883. Archiv hlavního města Prahy. Sběrka plánů 13/23, inv. č. 276. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 12:1** – Výřez z plánu Prahy před rokem 1900. NEUSTER PLAN von PRAG und Umgebung. Nejnovější plán Prahy a okolí. J. Brož, 189X. 530 x 530 mm. Historický ústav AV ČR. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=MSHU-MAP-B-803 [cit. 2019-03-09]. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.
- Obr. 12:2** – Výřez z plánu z roku 1891. Polohopisný plán VII části Prahy. Měřítko 1 : 4 000. Sestavil Alfred Hurtig, geometr král. hlav. města Prahy. V Praze 1891. Nakladatel F. Kytka, knihkupec. Muzeum hlavního města Prahy (podle Bárta 2018, 25).
- Obr. 13:1** – Výřez z plánu Prahy po roce 1900. PLAN von PRAG und den VORSTÄDTEN. Plán Prahy a předměstí. Jan Eduard Wagner, asi 1900. Měřítko 1 : 14 400 (?). 445 x 440 mm. Historický ústav AV ČR. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=MSHU-MAP-B-802 [cit. 2019-03-09].
- Obr. 13:2** – Výřez z výškopisného plánu hlavního města Prahy s okolím. 1920–1924. Výškopisný plán měl sloužit pro generální plán regulační a zastavovací. Iniciován byl sborem obecních starších a vypracován měřickým úřadem společně s bývalým vojenským zeměpisným ústavem, ministerstvem financí a veřejných prací a obcí pražskou. Měřítko 1 : 5 000, později i 1 : 2 880. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 14:1** – Výřez z pohledu z ptáčích perspektivy na Prahu roku 1923. Praha. Pohledový plán hlavního města. Otokar Štěpánek, 1923. Historický ústav AV ČR. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=MSHU-MAP-B-810 [cit. 2019-03-09].
- Obr. 14:2** – Výřez z orientačního plánu hlavního města Prahy s okolím. 1938. Nákladem obce pražské zpracoval stavební úřad hl. m. Prahy, odbor 1 (měřický). Měřítko 1 : 5 000. Základem plánu byl Výškopisný plán Prahy z let 1920 až 1924. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 15:1** – Výřez z archivních snímků (1938) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 15:2** – Výřez z historické ortofotomapy zpracované s využitím snímků ze snímkových archivů Spojenců z druhé světové války (1945). Pro Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy vyrobila firma Primis s.r.o. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 16:1** – Výřez z archivních snímků (1953) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 16:2** – Výřez z archivních snímků (1975) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 17:1** – Výřez z archivních snímků (1988) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 17:2** – Výřez z první barevné ortofotomapy Prahy z roku 1996. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].
- Obr. 18:** Výsek z katastrální mapy s vyznačením plochy výzkumu (šrafovaně). Měřítko: 1 : 1 000. Zaměřil, digitalizoval a zpracoval Jan Růžička.
- Obr. 19:** Geodetické zaměření polohy sond a dokumentovaných vertikálních řezů (zeleně; směr šipky označuje směr dokumentovaného pohledu) předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu do zaměření stávajícího stavu. Měřítko: 1 : 500. Zaměřil, digitalizoval a zpracoval Jan Růžička.
- Obr. 20:** Kresebná dokumentace západního vertikálního řezu S1-RZ sondou 1. Měřítko 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 21: Kresebná dokumentace západního vertikálního řezu S1-RZ sondou 2. Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 22: Kresebná dokumentace jižní poloviny západního vertikálního řezu S3-RZ sondou 3. Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 23: Kresebná dokumentace severní poloviny západního vertikálního řezu S3-RZ sondou 3. Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 24: Kresebná dokumentace východního vertikálního řezu S4-RV sondou 4 (nahore) a západního vertikálního řezu S5-RZ sondou 5 (dole). Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 25: Kresebná dokumentace západního vertikálního řezu S6-RZ sondou 6 (nahore) a západního vertikálního řezu S7-RZ sondou 7 (dole). Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 26: Kresebná dokumentace východního vertikálního řezu S8-RV sondou 8. Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 27: Kresebná dokumentace východního vertikálního řezu S9-RV sondou 9. Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 28: Kresebná dokumentace východního vertikálního řezu S10-RV sondou 10. Měřítka 1 : 50. Zaměřil Marek Kamysz a Jan Poledne. Zpracoval a digitalizoval Jan Růžička.

Obr. 29:1 – Celkový pohled na severní část zkoumané plochy při ulici U Uranie od severozápadu z nároží ulic U Uranie a Komunardů. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 29:2 – Celkový pohled na jižní část plochy výzkumu při ulici Komunardů od severu z rohu ulic U Uranie a Komunardů. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 30:1 – Celkový pohled na sondy 1 (vlevo) a 2 (vpravo u ohradní zdi) v jihozápadní části zkoumané plochy podél ohradní zdi při ulici Komunardů. Pohled od severu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 30:2 – Sonda 1. Jižní část zjišťovacího řezu se začištěným sníženým povrchem holocenní půdy č.s.j. 1013. Vpravo dole recentní narušení zahloubeným objektem, jámou vyplněnou struskou, škvárou a popelem č.s.j. výkopu 1011. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 31:1 – Sonda 1, západní vertikální řez S1-RZ. Detail recentního výkopu č.s.j. 1011 (vpravo) zahloubeného do sníženého povrchu holocenní půdy č.s.j. 1013 (vlevo) na desátém délkovém metru západního dokumentovaného řezu S1-RZ od jeho jižního okraje. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 31:2 – Sonda 1. Celkový pohled na sondu od severu v průběhu ručního začišťování povrchu holocenního půdního horizontu č.s.j. 1013. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 32:1 – Celkový pohled od jihovýchodu na sondu 1 po dokončení výzkumu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 32:2 – Sonda 2, jižní část. Jižní část sondy se začištěným povrchem holocenní půdy č.s.j. 2011. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 33:1 – Sonda 2. Celkový pohled na sondu po dokončení výzkumu a začištění povrchu snížené světle hnědé holocenní půdy č.s.j. 2011. Pohled od severu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 33:2 – Sonda 3. Celkový pohled na situování dlouhého zjišťovacího bagrovaného řezu – sondy od severu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 34:1 – Sonda 3. Střední část dlouhého bagrovaného řezu – sondy v průběhu začišťování povrchu holocenní půdy č.s.j. 3020. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 34:2 – Sonda 3. Severní část zjišťovacího bagrovaného řezu – sondy se začištěným povrchem holocenní půdy č.s.j. 3020. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 35:1 – Sonda 3. Severní část bagrovaného zjišťovacího řezu – sondy v průběhu začišťování povrchu holocenní půdy č.s.j. 3020. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 35:2 – Sonda 4. Celkový pohled na sondu od jihu. V popředí zdivo č.s.j. 4004 a snížený povrch holocenní půdy č.s.j. 4015. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 36:1 – Sonda 4. Detail východního dokumentovaného vertikálního řezu S4-RV s recentním výkopem č.s.j. 4012 v jižní části sondy. Pohled od západu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 36:2 – Sonda 4. Pohled od severozápadu na jižní část dokumentovaného východního vertikálního řezu S4-RV sondou v místech jejího prohloubení. Vlevo dole stavební konstrukce – zdivo č.s.j. 4003). Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 37:1 – Sonda 5. Severní část sondy v průběhu ručního začišťování sníženého povrchu holocenní půdy č.s.j. 5011. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 37:2 – Sonda 5. Jižní část západního vertikálního řezu S5-RZ v jižní části sondy s recentním výkopem č.s.j. 5003 a písčitými náplavami č.s.j. 5008. Pohled od východu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 38:1 – Sonda 5. Detail severní části východního (nedokumentovaného) vertikálního řezu sondou. Ve spodní části řezu vrstva holocenní půdy č.s.j. 5011 nasedající na světlejší náplavové písky č.s.j. 5008. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 38:2 – Sonda 5. Detail severní části západního dokumentovaného vertikálního řezu S5-RZ sondou. Ve spodní části řezu vrstva holocenní půdy č.s.j. 5011 nasedající na světlejší náplavové písky č.s.j. 5008. Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 39:1 – Sonda 6. Celkový pohled na sondu po dokončení výzkumu od jihu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 39:2 – Sonda 6. Detail severní části západního dokumentovaného vertikálního řezu S6-RZ s recentními vrstvami č.s.j. 6010, 6002 a 6003. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 40:1 – Sonda 6. Střední část sondy a západního dokumentovaného vertikálního řezu S6-RZ s recentními vrstvami č.s.j. 6010, 6002 a 6003. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 40:2 – Sonda 6. Detail severního okraje západního vertikálního dokumentovaného řezu S6-RZ v místě prohloubení s povrchem nahnědlé holocenní půdy č.s.j. 6009 nasedající na pískové náplavy č.s.j. 6008. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 41:1 – Sonda 7. Celkový pohled na sondu po dokončení výzkumu a začistění povrchu světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 7013. Pohled od jihu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 41:2 – Celkový pohled na sondu 7 po dokončení výzkumu a začistění povrchu světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 7013. Pohled od severu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 42: 1 – Sonda 7. Detail severní části západního dokumentovaného vertikálního řezu S7-RZ. Vlevo výplň č.s.j. 7011 recentního výkopu č.s.j. 7012. Vpravo recentní šedá vrstva č.s.j. 7014 nasedající na holocenní půdu č.s.j. 7015. Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 42:2 – Celkový pohled na sondu 8 po dokončení výzkumu a začistění sondy na povrch světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 8019. Pohled od jihu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 43:1 – Sonda 8. Detail severního konce západního nedokumentovaného vertikálního řezu po dokončení výzkumu a začistění povrchu světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 8019 s pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 8020. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 43:2 – Sonda 8. Detail východního dokumentovaného vertikálního řezu S8-RV mezi pátým až šestým délkovým metrem od severního okraje sondy s nevýrazným zbytkem holocenní půdy č.s.j. 8020 na povrchu světle žlutavých písčitých náplav č.s.j. 8019. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 44:1 – Sonda 9. Severní okraj východního dokumentovaného řezu S9-RV se stavební konstrukcí recentní cihlové jímky č.s.j. 9021 (vpravo). Pohled od západu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 44:2 – Sonda 9. Detail severního okraje východního dokumentovaného vertikálního řezu S9-RV se stavební konstrukcí recentní jímky č.s.j. 9021. Pohled od západu z nadsledu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 45:1 – Sonda 9. Detail severního okraje východního dokumentovaného řezu S9-RV sondou s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 9019, na který nasedají pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 9020 a zdivo recentní cihlové jímky č.s.j. 9021. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 45:2 – Sonda 10. Celkový pohled na sondu od jihu v průběhu výzkumu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 46:1 – Sonda 10. Detail střední části východního dokumentovaného vertikálního řezu S10-RV sondou s mírně zahloubeným výkopem č.s.j. 1008 (pozůstatek orby). Pohled od západu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 46:2 – Detail severního okraje východního dokumentovaného vertikálního řezu S10-RV sondou s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 10016, na který nasedají pozůstatky půdy č.s.j. 10017. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

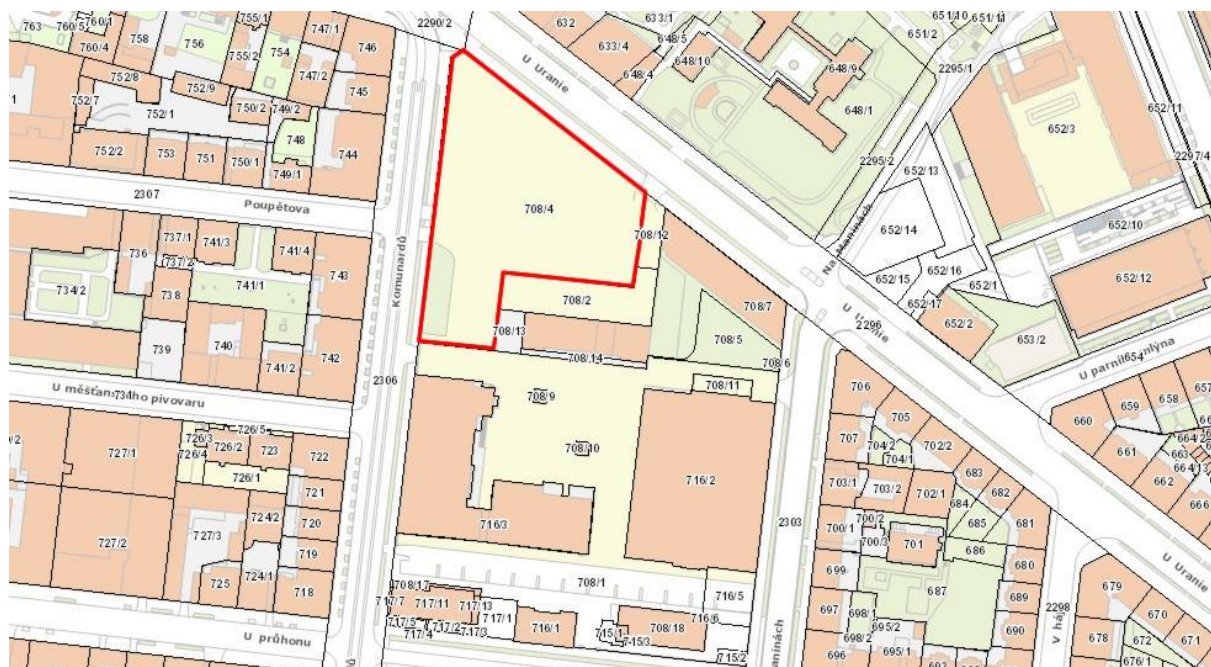
Obr. 47:1 – Detail severního okraje západního nedokumentovaného vertikálního řezu sondou 10 s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 10016, na který nasedají pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 10017. Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 47:2 – Detail střední části západního nedokumentovaného vertikálního řezu sondou 10 s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 10016, na který nasedají pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 10017. Detail mírně zahloubeného výkopu č.s.j. 10009 (pozůstatek orby). Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 48: Návrh rozpočtu (předpokládané maximální náklady) na záchranný archeologický výzkum realizovaný formou odborného dohledu v průběhu zemních prací stavby.

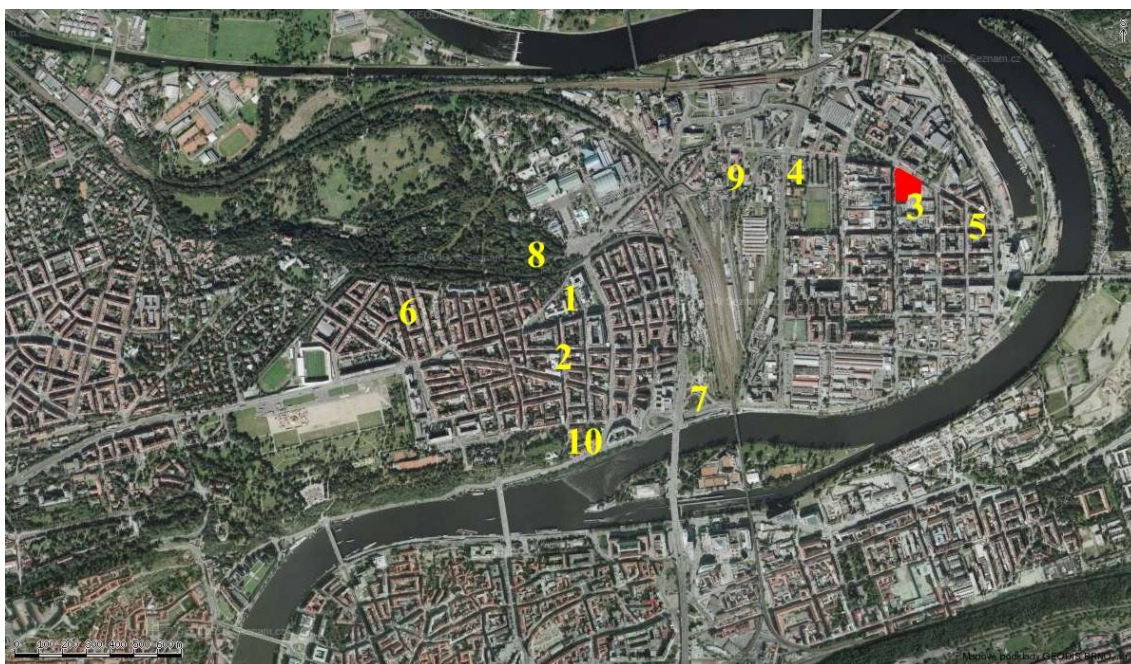

Obr. 1: 1 – Ortofotomapa části vltavského holešovického meandru s vyznačením polohy výzkumu (červeně). S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar. Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy-online#.XIT737KWyCg> [cit. 2019-03-09].

Obr. 1: 2 – Detailní výřez z digitální identifikační mapy hlavního města Prahy s vyznačením parcelních čísel. Zkoumaná parcela je zvýrazněna červeně. S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar. Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy-online#.XIT737KWyCg> [cit. 2019-03-09].

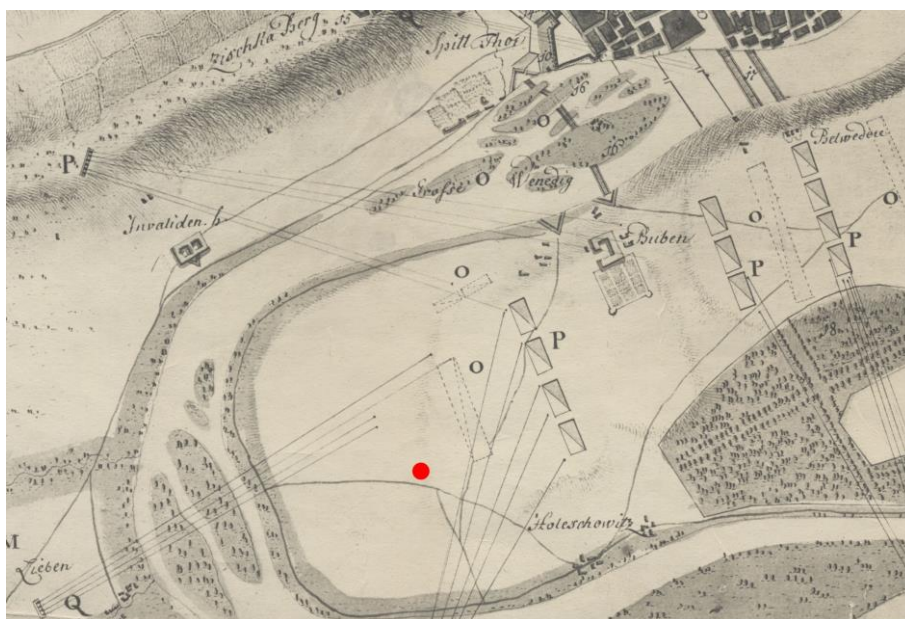
Obr. 2

Obr. 2: 1 – Letecká ortofotomapa části vltavského holešovického meandru s vyznačením doposud evidovaných archeologických lokalit (žlutá čísla). Číslování lokalit odpovídá soupisu lokalit v kapitole 3.3. Červeně vyznačena plocha výzkumu. S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar. Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapy-online#.XIT737KWYcg> [cit. 2019-03-09].

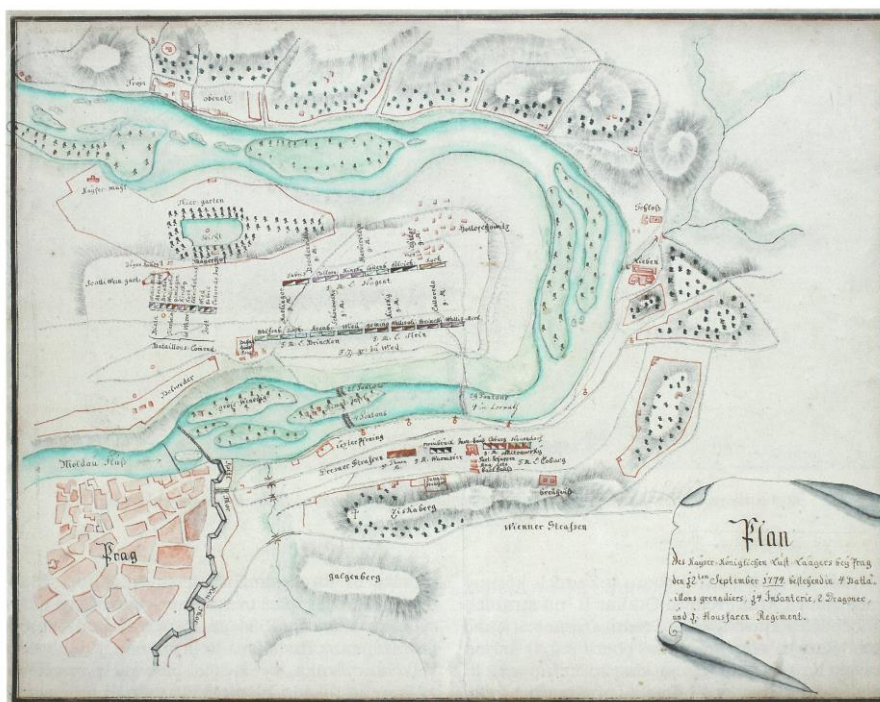
Obr. 2: 2 – Výřez z mapy zachycující obleženou Prahu v roce 1742. PLAN van de Stadten de Beleegering van PRAAG 1742. Plán obležení města Prahy 1742. A. Iohnson, 1742. 470 x 375 mm. Archiv hlavního města Prahy. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=AMP_16a [cit. 2019-03-09]. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

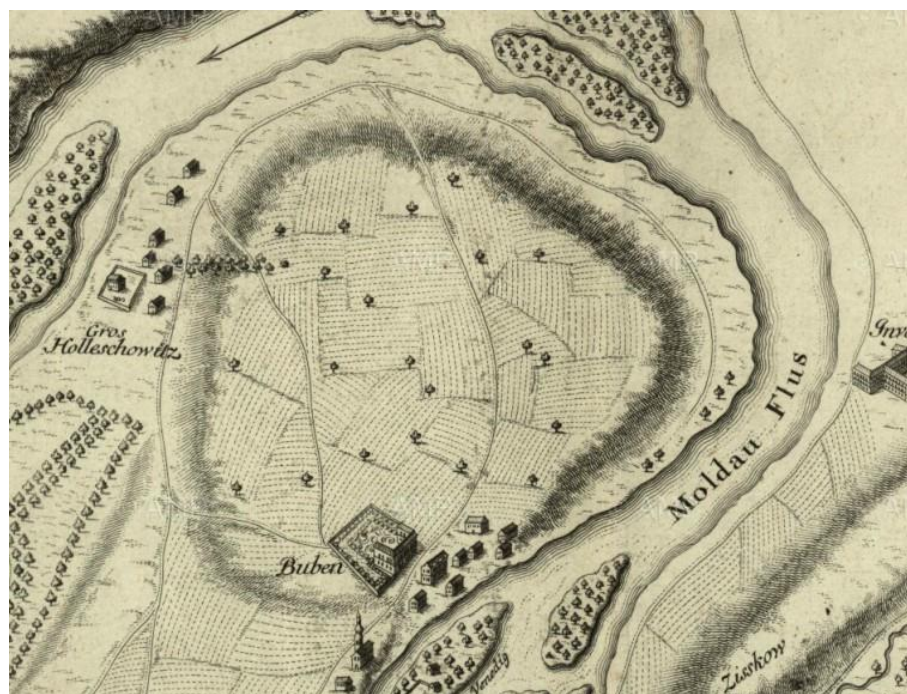
Obr. 3: 1 – Výřez z plánu Prahy v roce 1742. Plan der Königlichen Haupt und Residenz Stadt Prag in Königreich Böhmen wie solche sich Anno 1742 samt der umliegenden Situation befunden. Plán královského hlavního města Prahy v Království českém a okolí – situace v roce 1742. Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 1 list, datování 1742 (?) či po roce 1742. Měřítko: zakresl. 700 kroků. Popisky v prostoru holešovického meandru: „O“ – Erste Stellung welche der Marschall de Broglio den 13 Juni bey seiner Eintreffung in Prag genommen hat (první pozice, kterou zaujal maršál de Broglio po svém příjezdu do Prahy 13. června; „P“ – Zweite Stellung der befindlichen Armée nach Antrag des Marschall de Belle=Isle (druhá pozice ležící armády podle příkazu maršála de Belle=Isle); „Insurgenten“ (povstalci); „M“ – Stellung des Fesztesieschen Corps (pozice pevných armádních sborů); „Q“ – Batterien so das franzosische Lager cannonierten (baterie, které odstřelovaly francouzské ležení). Ponecháno původní zobrazení – jih nahoře; sever dole. Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-529, 1 list. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 3: 2 – Výřez z mapy 1. vojenského mapování – josefského (1764–1768). Mapový list č. 107. Měřítko 1 : 28 800. Originál uložen ve vojenském archivu ve Vídni; barevná kopie uložena v Katastrálním úřadu hl. města Prahy. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 4: 1 – Plán vojenského letního tábora císařské armády u Prahy v prostoru dnešních Holešovic 2. září 1774. Plan des Kayser Königlich Luft Laagers bey Prag den 2ten September 1774 bestehend in 4 Battalions grenadiers, 2 Dragoner un Housaren Regiment. Kolorovaná kresba, nesignováno. Muzeum hlavního města Prahy (podle Bárta 2018, 23). Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 4: 2 – Výřez z pohledu z ptáčí perspektivy na Prahu na konci 18. století s prostorem holešovického meandru. Ichnographia et orthographia metropolis pragensis. Vyobrazení a popis metropole Prahy. Johann Christoph Winkler, 1792 (?). 545 x 470 mm. Archiv hlavního města Prahy. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=AMP_25c [cit. 2019-03-09]. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

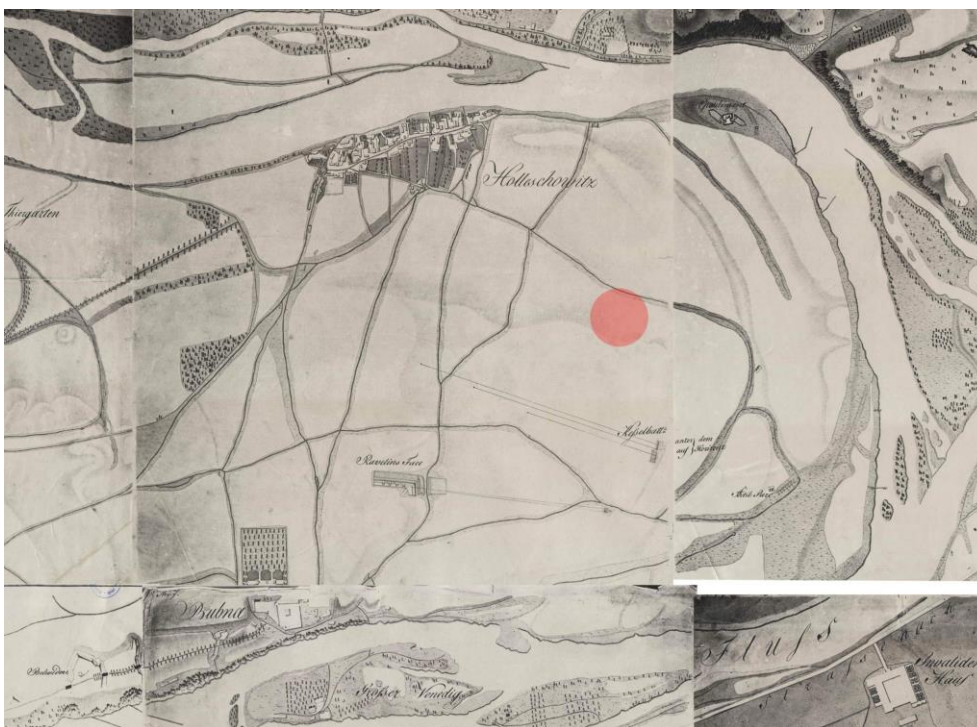
Obr. 5: 1 – Mapa Holešovic a Buben. Plan der Gegend von Holeschowitz und Lieben. 1800. Kopie z archivu Klubu Za starou Prahu. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 5: 2 – Výřez z mapy Malých Buben. Mappa von dem Baron von Wimmerischen bei Prag an der Moldau liegenden Guth Klein Bubna, vereinigt, mit dem daran stossenden sonst für sich ein eigenes Ens ausmachenden Grund Belveder nach den Befind de Anno 1805 durch oben besichtigtes Schema von einander unterschieden maastab von 200 Klostern. 1805. Archiv hlavního města Prahy. Sbíрка rukopisů sign. 2888. Sbíрка plánů 13/25, inv. č. 278. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

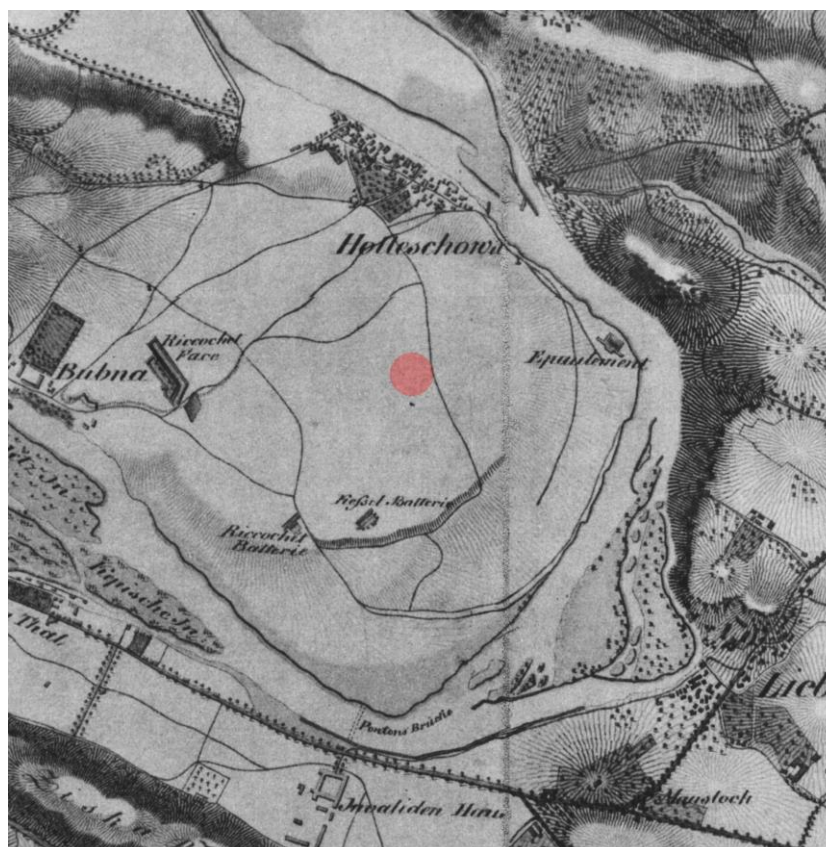
Obr. 6: 1 – Výřez z plánu hlavního města a pevnosti Praha. Plan der Hauptstadt und Festung Prag mit den unter der Leitung des Herrn Generalen und Seine District Directeur in Böhmen Joseph von Fourquin im Jahre 1809 neu erbauten Werken. Plán hlavního města a pevnosti Prahy s vojenskými objekty nově vybudovanými v roce 1809 pod vedením generála a oblastního velitele pro Čechy Josefa von Forquin. Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 1 list, datování 1809. Měřítko zakresleno sáhové. Popisky v prostoru holešovického meandru: Artillerie Übungs Werck in Friedenszeit (cvičný dělostřelecký objekt v mírovém období). Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-288. Plocha výzkumu označena červeným obrysem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 6: 2 – Výřez z mapy z let 1812 až 1820. Karte Der Gegend bey Prag auf welcher das Lager und die Scharfen Übungen des K. K. 1ten Felde Artillerie Regiments abgehalten werden. Plán území v okolí Prahy, na kterém se nachází ležení a probíhají vojenská cvičení Prvního císařského dělostřeleckého pluku v ostré střelbě. Popisky u objektů v holešovickém meandru: Ravelins Face (líč ravelinu); Kesselbatterie (obkličovací palební baterie). Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 8 listů, datování 1812–1820, měřítko: 1 : 5 000. Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-727 až 734. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

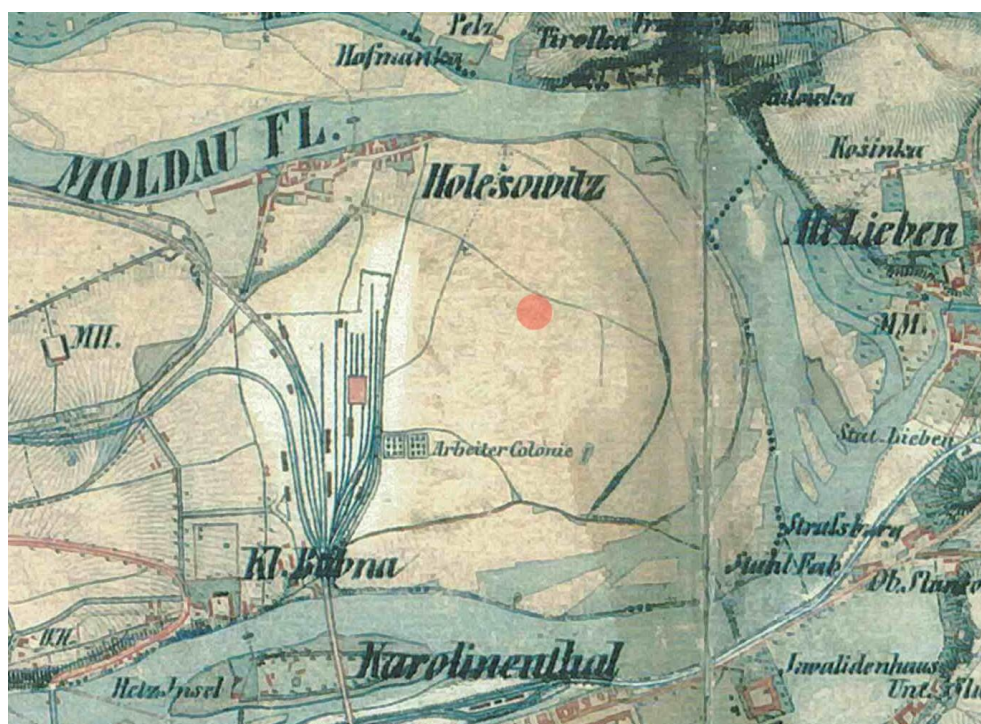
Obr. 7: 1 – Mapa katastru Holešovic z roku 1818. Plan der Gegend von Holleschowitz bey Prag. Ludwig Ingaz, 1818. Kopie z archivu Klubu Za starou Prahu. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Sever dole. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 7: 2 – Výřez z plánu Prahy a okolí ve dvacátých letech 19. století. Čtyři mapové listy, měřítko: 1 : 19 200, kolorováno, autor neznámý. Originál uložen v bývalém fondu Státní sbírka mapová, archiv katedry geografie a kartografie Přírodovědecké fakulty UK, využito faksimile plánu vydaného tiskem v roce 1949 ve Státní sbírce mapové. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

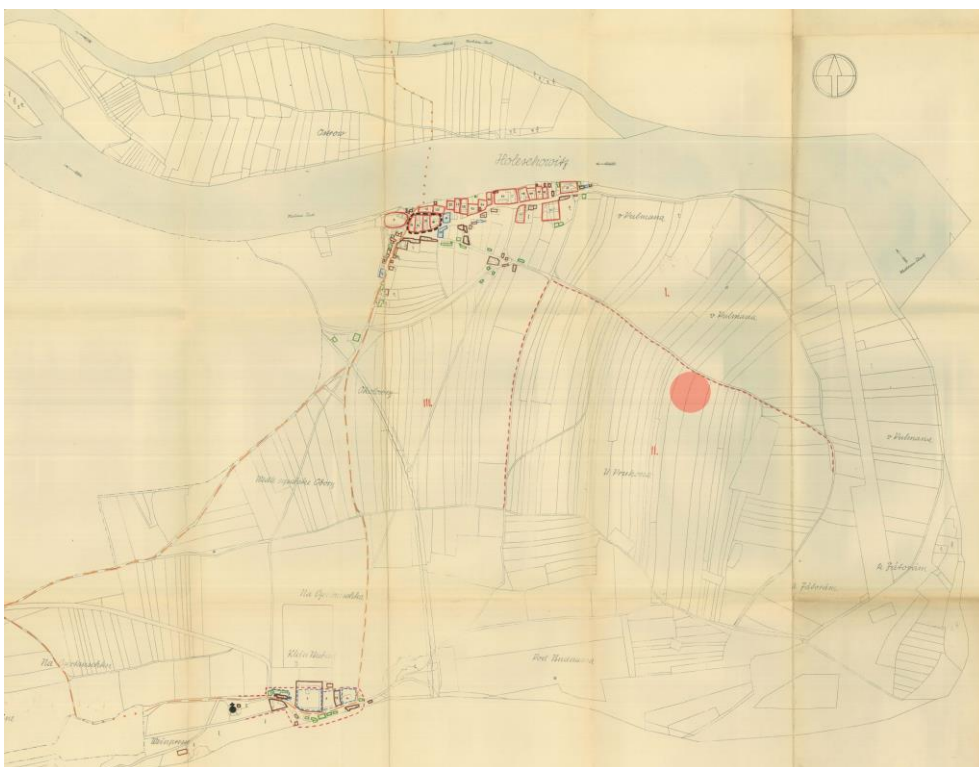
Obr. 8: 1 – Výřez z plánu z roku 1830. Entwurf einer Befestigung des Belvedere zur Deckung der Kettenbrücke, ing. Eberle. Návrh na zapojení Belvederu do systému obrany Řetězového mostu, ing. Eberle. Černobílý tisk, papír podlepený plátnem, 1 list, datování kolem roku 1830. Měřítko zakresleno sáhové. Popisky u objektů v lokalitě holešovického meandru: Zum Rikoschetiren bestehende Passen sammt Chassis (stávající pasy i s šasi patřící k ricochetu); Alte Verschanzung (staré opevnění); Rikoschetir Batterie (ricochetová dělostřelecká baterie). Archiv Národního památkového ústavu, inv. č. PPOP-996-5-291. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

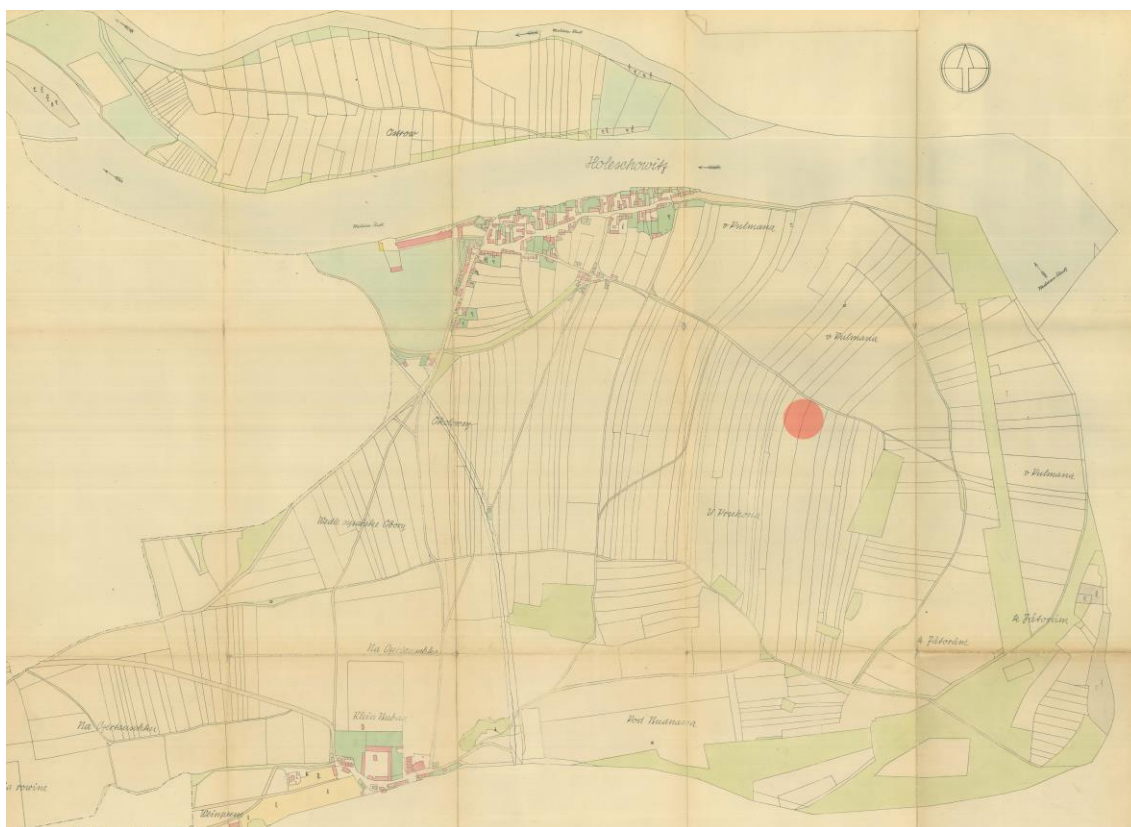
Obr. 8: 2 – Výřez z 2. vojenského mapování – Františkova (1836–1852). Mapový list č. O 8 II (Praha a okolí). Měřítko: 1 : 28 800. Originál uložen ve vojenském archivu ve Vídni. Barevná kopie uložena v Katastrálním úřadu pro hlavní město Prahu. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 9: 1 – Výřez z interpretované kopie Berní ruly a Tereziánského katastru (ved. projektu Dobroslav Líbal, Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, 1957). Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

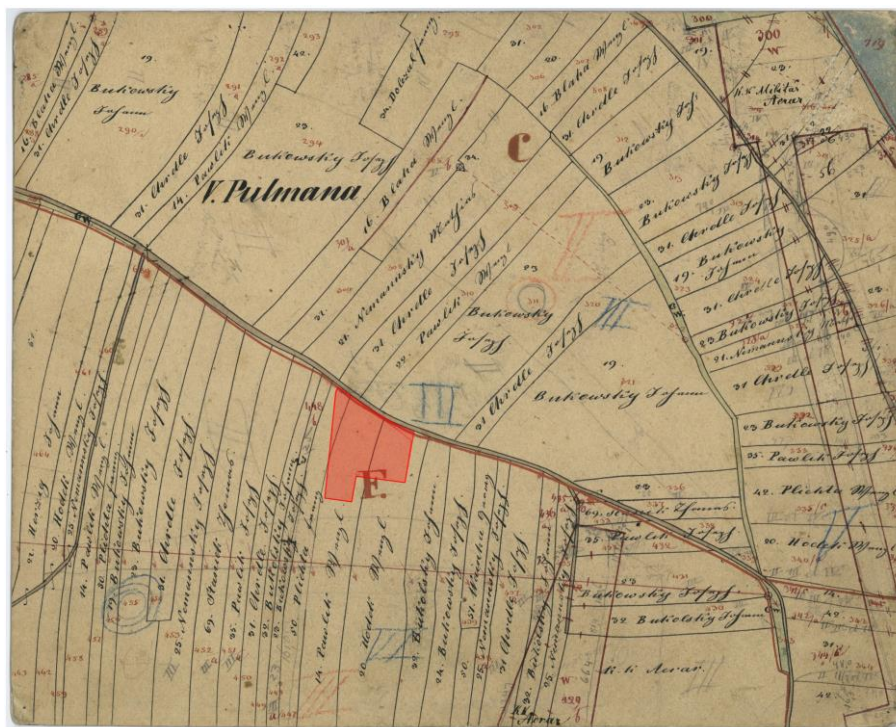
Obr. 9: 2 – Výřez z kartogramu stavebního vývoje obcí užšího regionu Prahy, kopie katastrální mapy z roku 1840 (vedoucí projektu Dobroslav Líbal, Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, 1957). Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 10: 1 – Výřez z kopie katastrální mapy z roku 1840 (ved. projektu Dobroslav Líbal, Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, 1957). Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 10: 2 – Výřez z plánu Prahy z roku 1856 vzniklého na základě mapování stabilního katastru v soutisku s digitální identifikační mapou hlavního města Prahy (výřez) s vyznačením zkoumané plochy (červeně). S využitím podkladu z webových stránek Magistrátu hlavního města Prahy počítačově upravil Vojtěch Kašpar.

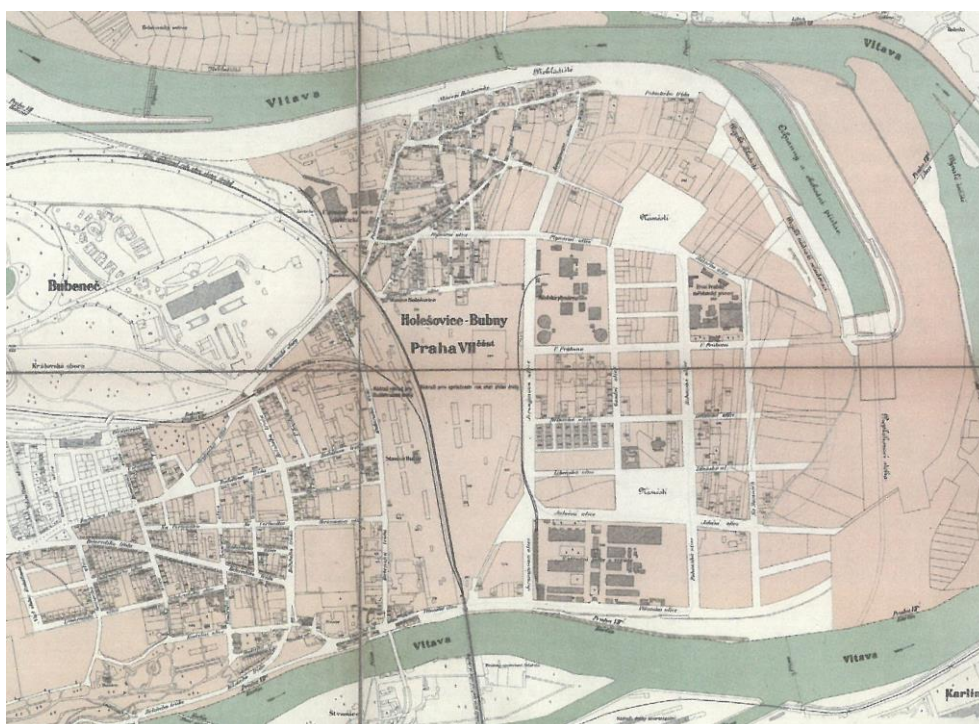
Obr. 11: 1 – Výřez z indikační skici stabilního katastru z roku 1840 (podle Lašťovka – Lašťovková 2005). Plocha výzkumu označena červeným obrysem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

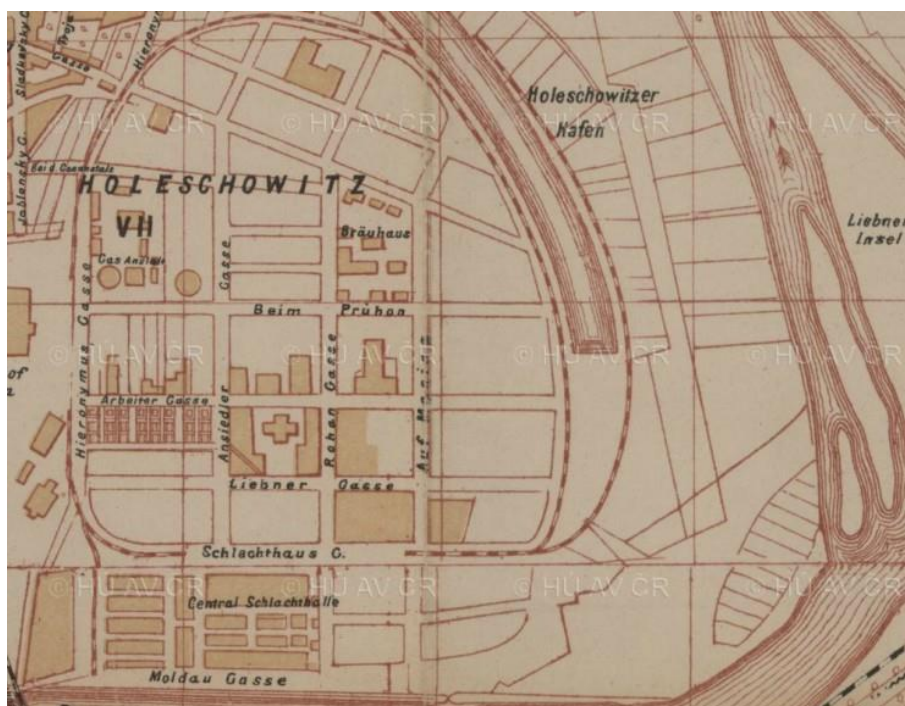
Obr. 11: 2 – Plán regulace Holešovic z roku 1883. Archiv hlavního města Prahy. Sbírká plánů 13/23, inv. č. 276. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

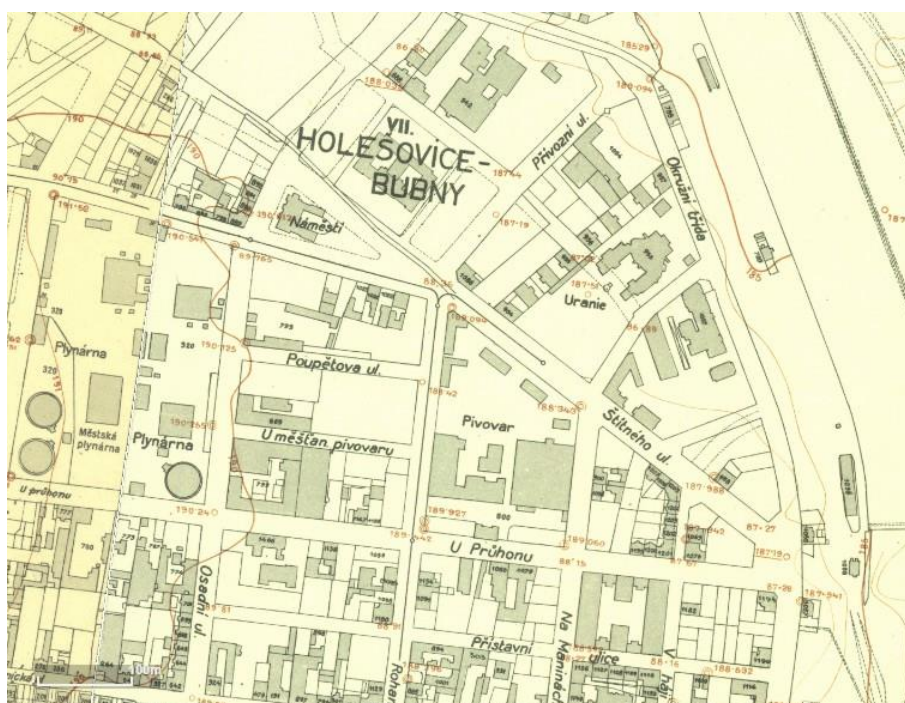
Obr. 12: 1 – Výřez z plánu Prahy před rokem 1900. NEUSTER PLAN von PRAG und Umgebung. Nejnovější plán Prahy a okolí. J. Brož, 189X. 530 x 530 mm. Historický ústav AV ČR. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=MSHU-MAP-B-803 [cit. 2019-03-09]. Plocha výzkumu označena červeným bodem. Počítačová úprava Vojtěch Kašpar.

Obr. 12: 2 – Výřez z plánu z roku 1891. Polohopisný plán VII části Prahy. Měřítko 1 : 4 000. Sestavil Alfred Hurtig, geometr král. hlav. města Prahy. V Praze 1891. Nakladatel F. Kytka, knihkupec. Muzeum hlavního města Prahy (podle Bárta 2018, 25).

Obr. 13: 1 – Výřez z plánu Prahy po roce 1900. PLAN von PRAG und den VORSTÄDTEN. Plán Prahy a předměstí. Jan Eduard Wagner, asi 1900. Měřítko 1 : 14 400 (?). 445 x 440 mm. Historický ústav AV ČR. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=MSHU-MAP-B-802 [cit. 2019-03-09].

Obř. 13: 2 – Výřez z výškopisného plánu hlavního města Prahy s okolím. 1920–1924. Výškopisný plán měl sloužit pro generální plán regulační a zastavovací. Iniciován byl sborem obecních starších a vypracován měřickým úřadem společně s bývalým vojenským zeměpisným ústavem, ministerstvem financí a veřejných prací a obcí pražskou. Měřítko 1 : 5 000, později i 1 : 2 880. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

Obr. 14: 1 – Výřez z pohledu z ptačí perspektivy na Prahu roku 1923. Praha. Pohledový plán hlavního města. Otokar Štěpánek, 1923. Historický ústav AV ČR. Dostupné z: http://towns.hiu.cas.cz/p_zoom.php?map=MSHU-MAP-B-810 [cit. 2019-03-09].

Obr. 14: 2 – Výřez z orientačního plánu hlavního města Prahy s okolím. 1938. Nákladem obce pražské zpracoval stavební úřad hl. m. Prahy, odbor 1 (měřický). Měřítko 1 : 5 000. Základem plánu byl Výškopisný plán Prahy z let 1920 až 1924. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

Obr. 15: 1 – Výřez z archivních snímků (1938) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

Obr. 15: 2 – Výřez z historické ortofotomapy zpracované s využitím snímků ze snímkových archivů Spojenců z druhé světové války (1945). Pro Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy vyrobila firma Primis s.r.o. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

Obr. 16: 1 – Výřez z archivních snímků (1953) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

Obr. 16: 2 – Výřez z archivních snímků (1975) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

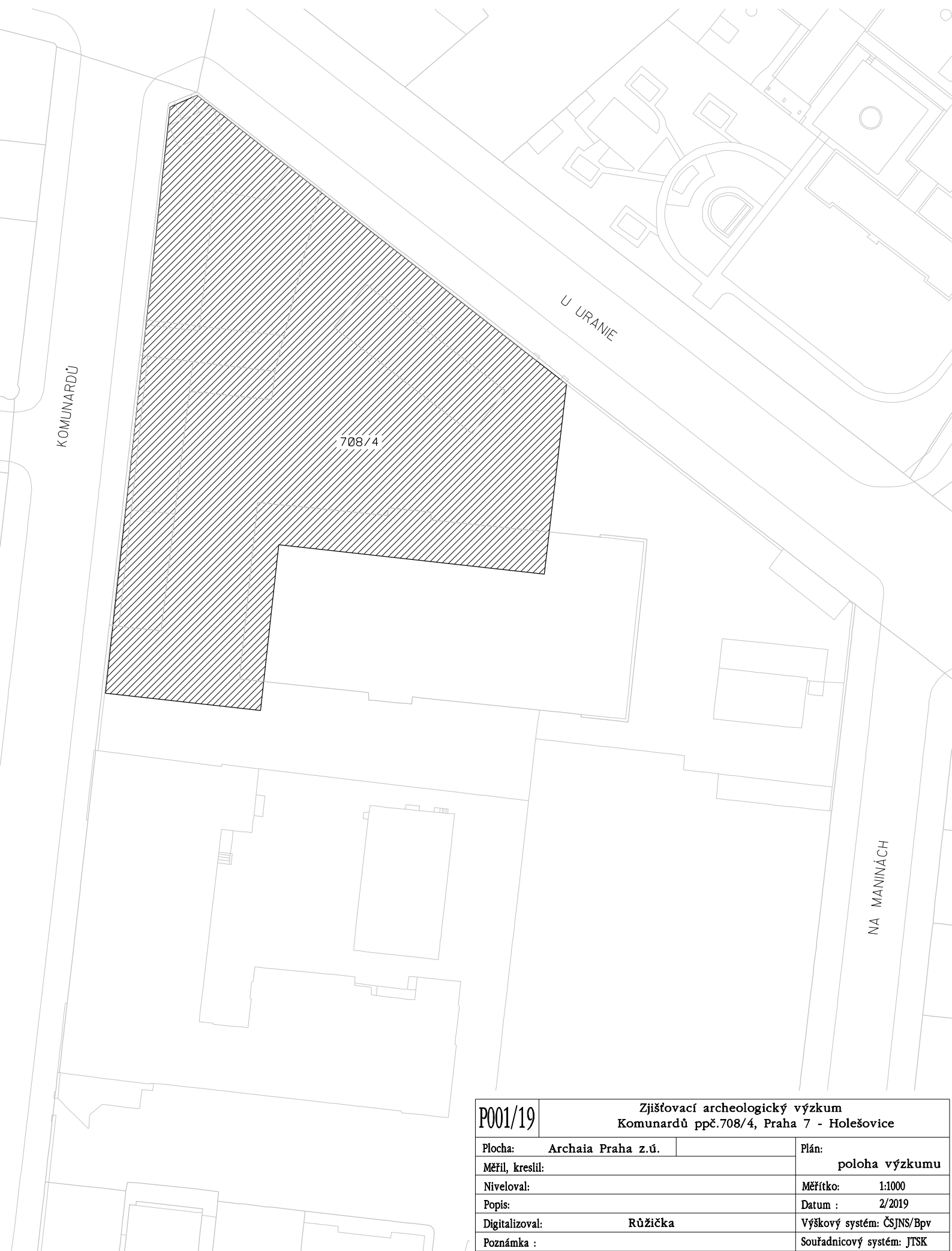
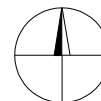

Obr. 17: 1 – Výřez z archivních snímků (1988) Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu (VGHMÚř) v Dobrušce. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

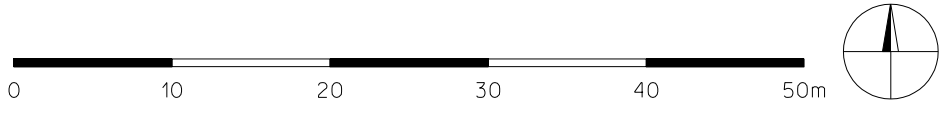

Obr. 17: 2 – Výřez z první barevné ortofotomapy Prahy z roku 1996. Dostupné z: <http://dveprahy.cz/> [cit. 2019-03-09].

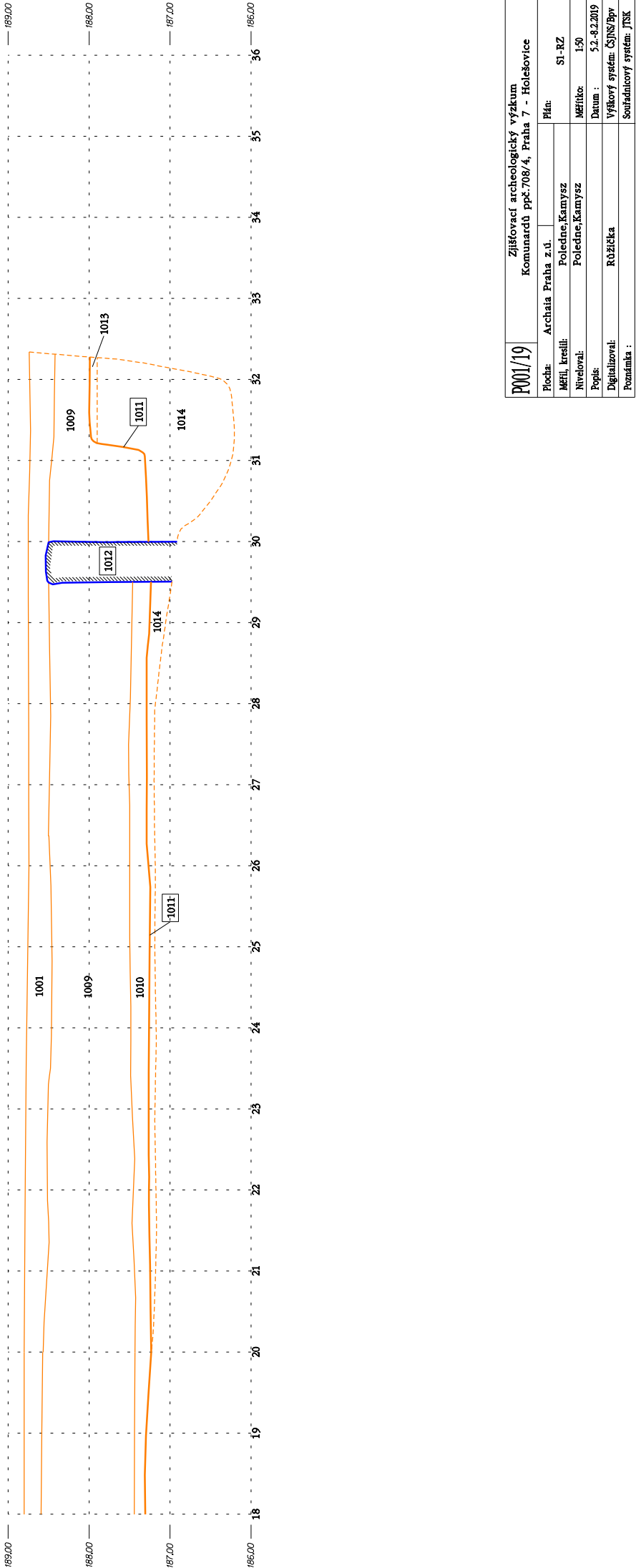
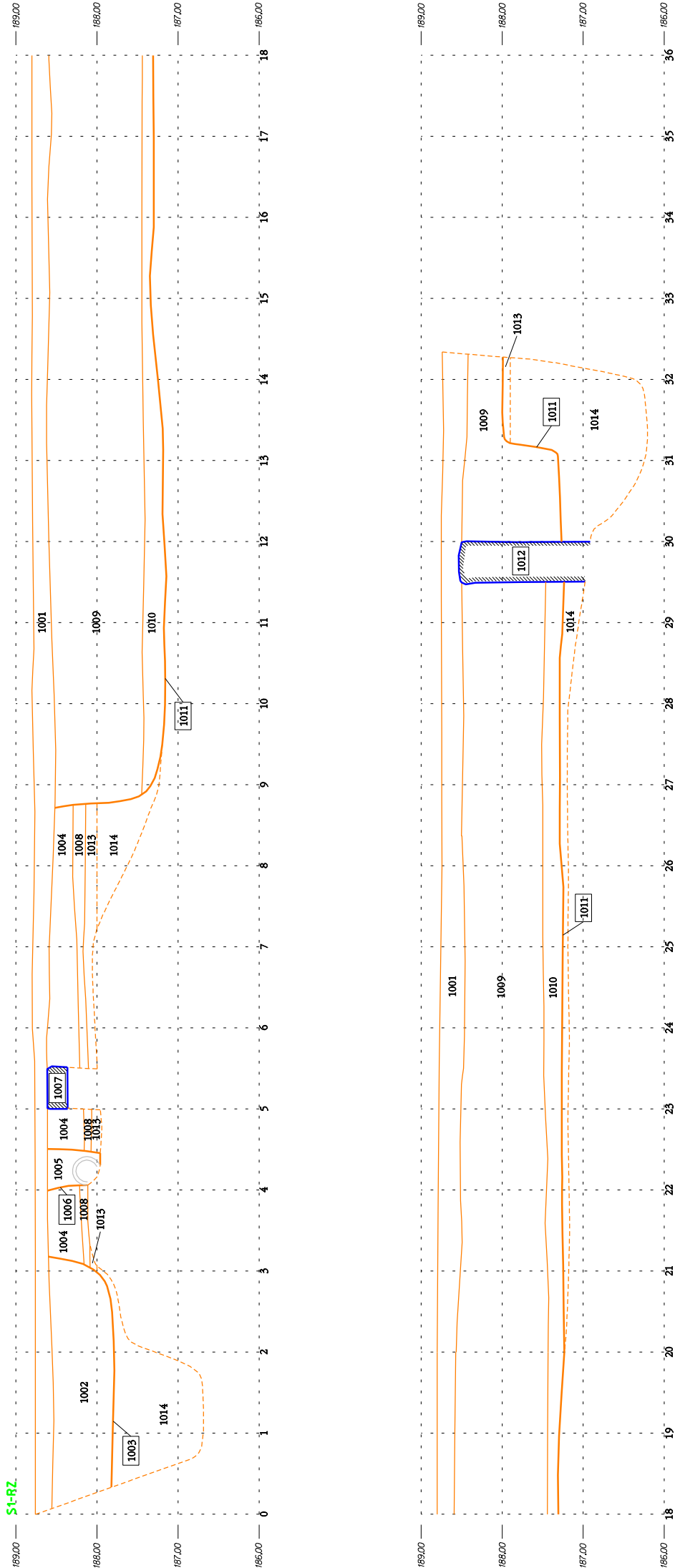
0 20 40 60 80 100m

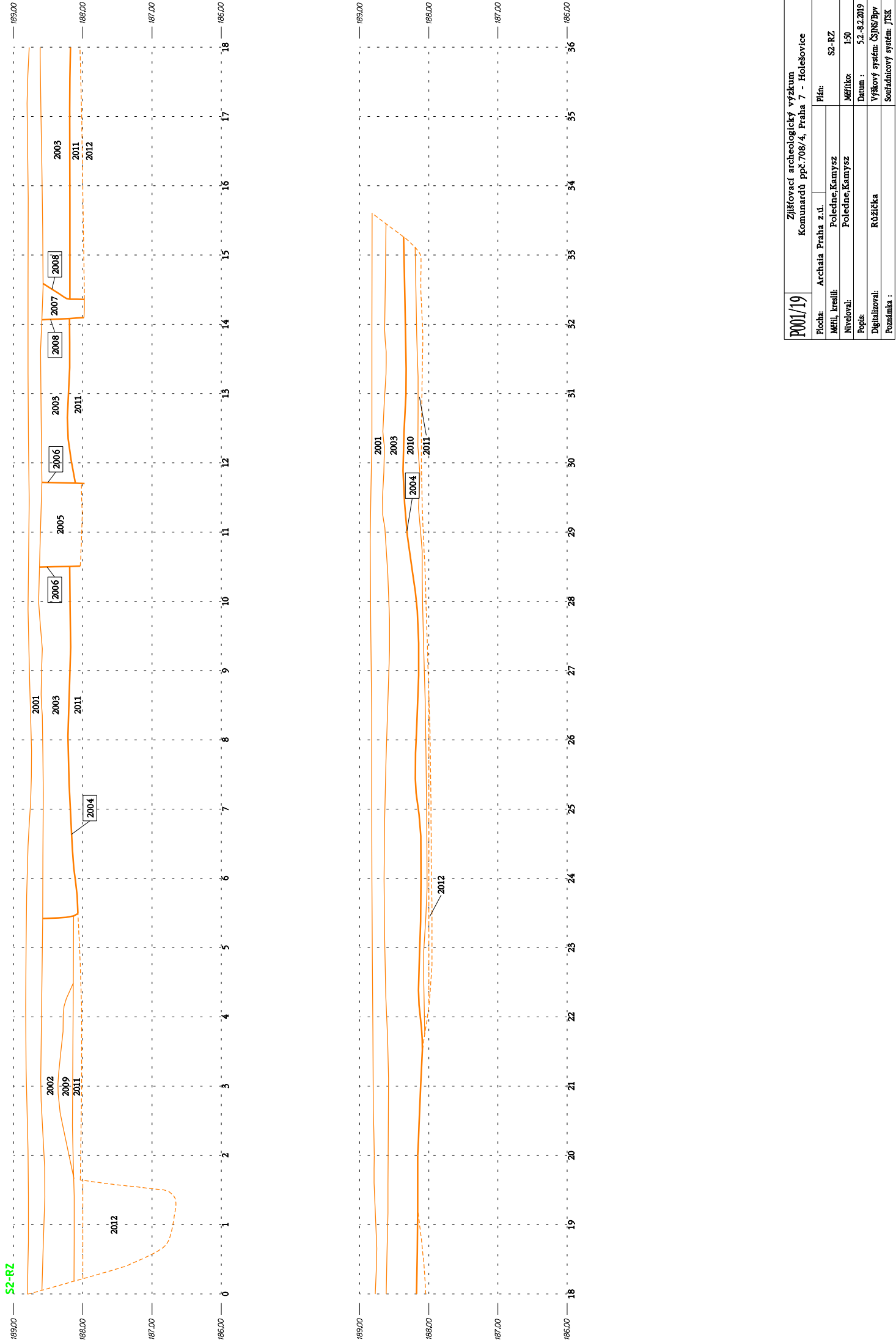
P001/19		Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice	
Plocha: Archaia Praha z.ú.		Plán: poloha výzkumu	
Měřil, kreslil:		Měřítko: 1:1000	
Niveloval:		Datum : 2/2019	
Popis:		Výškový systém: ČSJS/Bpv	
Digitalizoval: Růžička		Souřadnicový systém: JTSK	
Poznámka :			

P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice	
	Plocha: Archaia Praha z.ú.	Plán: přehled výzkumu
Měřil, kreslil:		Měřítka: 1:500
Niveloval:		Datum : 2/2019
Popis:		Výškový systém: ČSJS/Bpv
Digitalizoval:	Růžička	Souřadnicový systém: JTSK
Poznámka :		

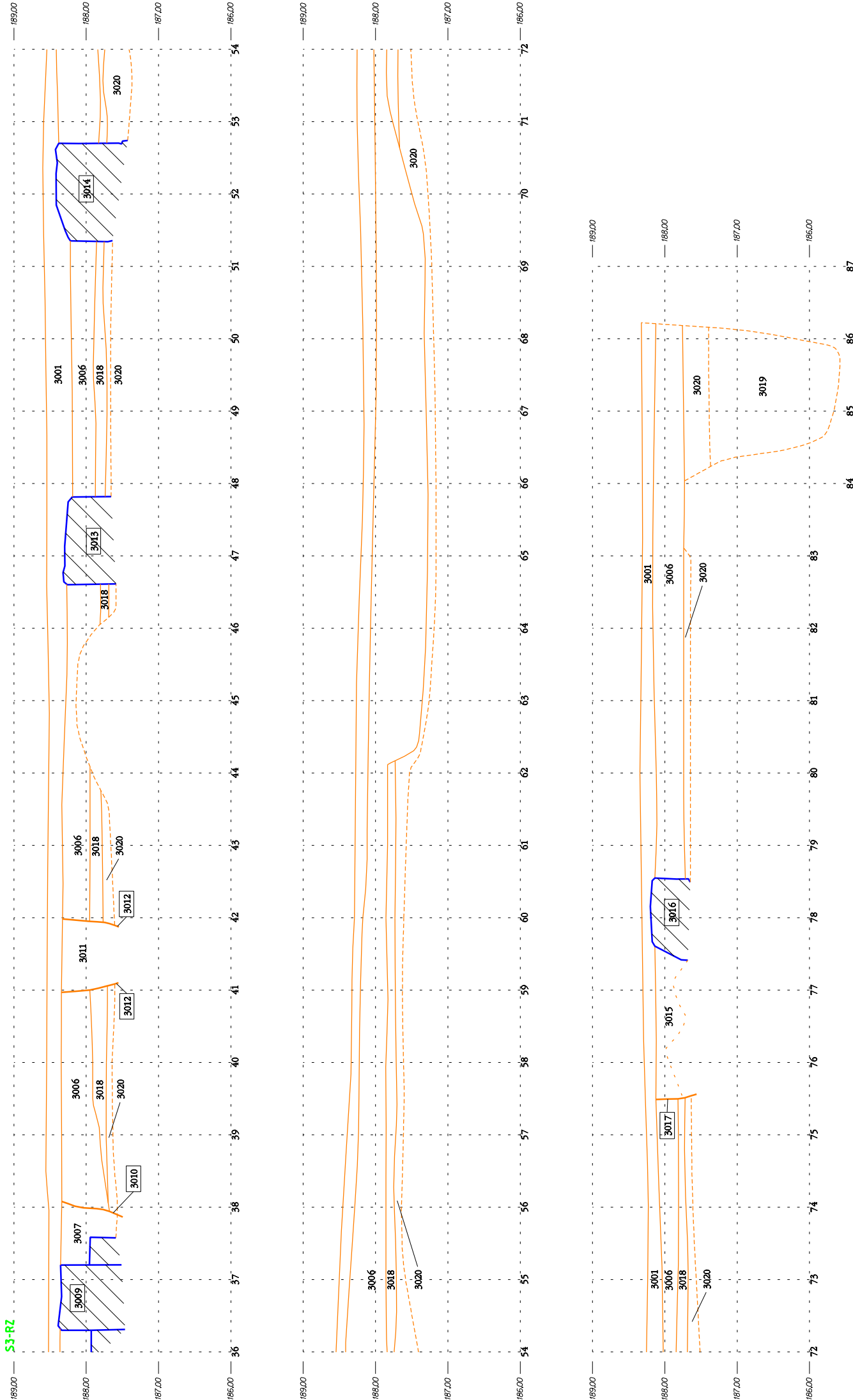

P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice			
Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Plán:		
Měřit. kresili:	Poledne,Kamysz	S1-RZ		
Niveloval:	Poledne,Kamysz	Měřitko: 1:50		
Popis:		Datum : 5.2.-8.2.2019		
Digitalizoval:	Růžička	Výškový systém: ČSN/Bov		
Poznámka :		Souřadnicový systém: JTSK		

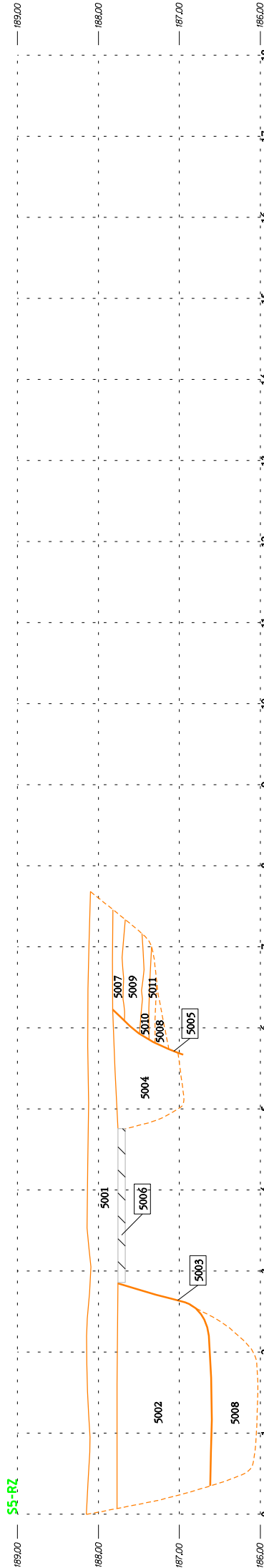
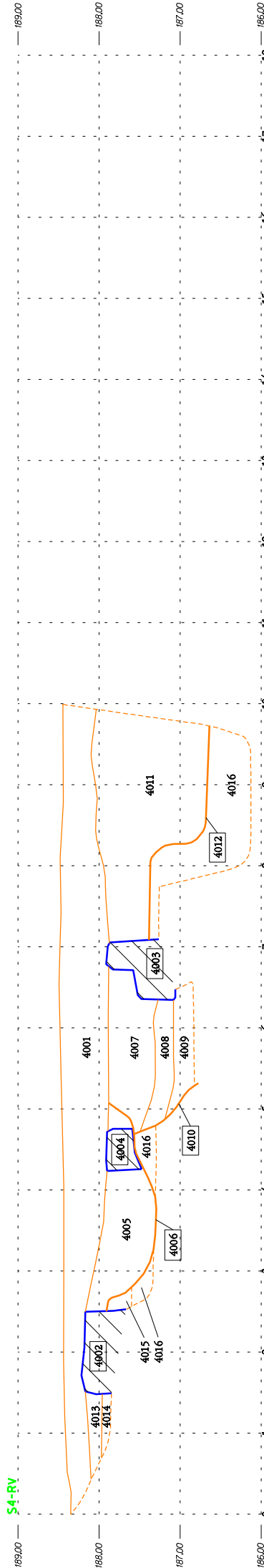

P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice			
Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Plán:		
Měřit. kresili:	Poledne,Kamysz	S2-RZ		
Niveloval:	Poledne,Kamysz	Měřitko: 1:50		
Popis:		Datum : 5.2.-8.2.2019		
Digitalizoval:	Růžička	Výškový systém: ČSNS/Bpv		
Poznámka :		Souřadnicový systém: JTSK		

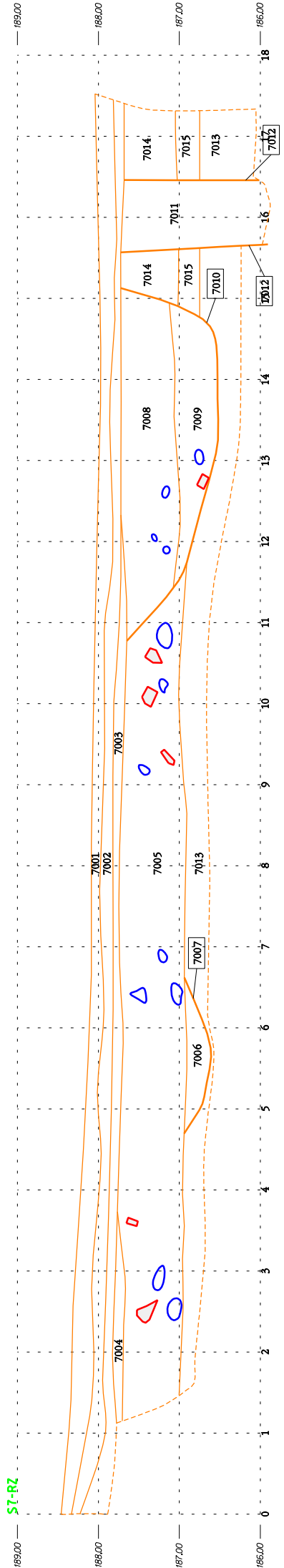
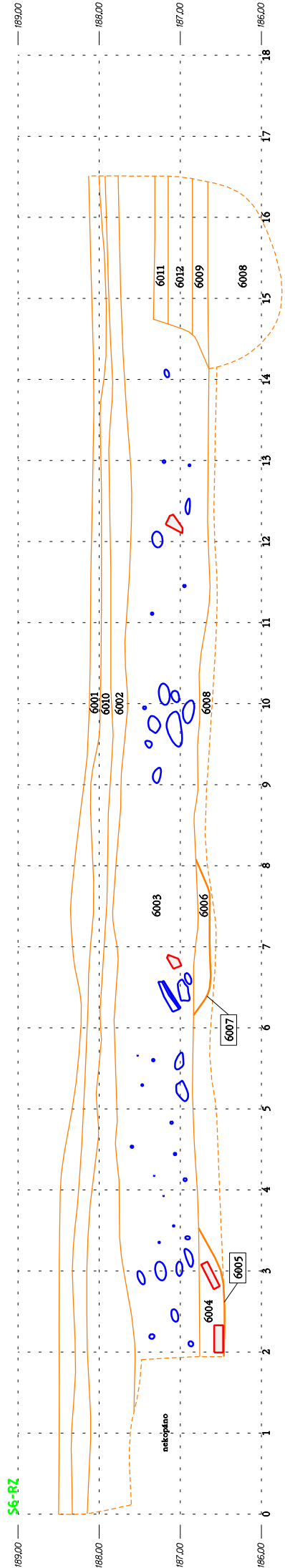
P001/19	Procha: Archaia Praha z.ú.	Pfán:	S3-RZ/1
	MFFII, kreslí: Poledne,Kamysz	Měřiko:	1:50
	Nivelač: Poledne,Kamysz	Datum :	52.8.2.01919
	Popis: Růžicka	Výškový systém: ČSN19/Bpv	Souřadnicový systém: TSK
	Podpis: Digitalizoval:		
	Poznámka:		

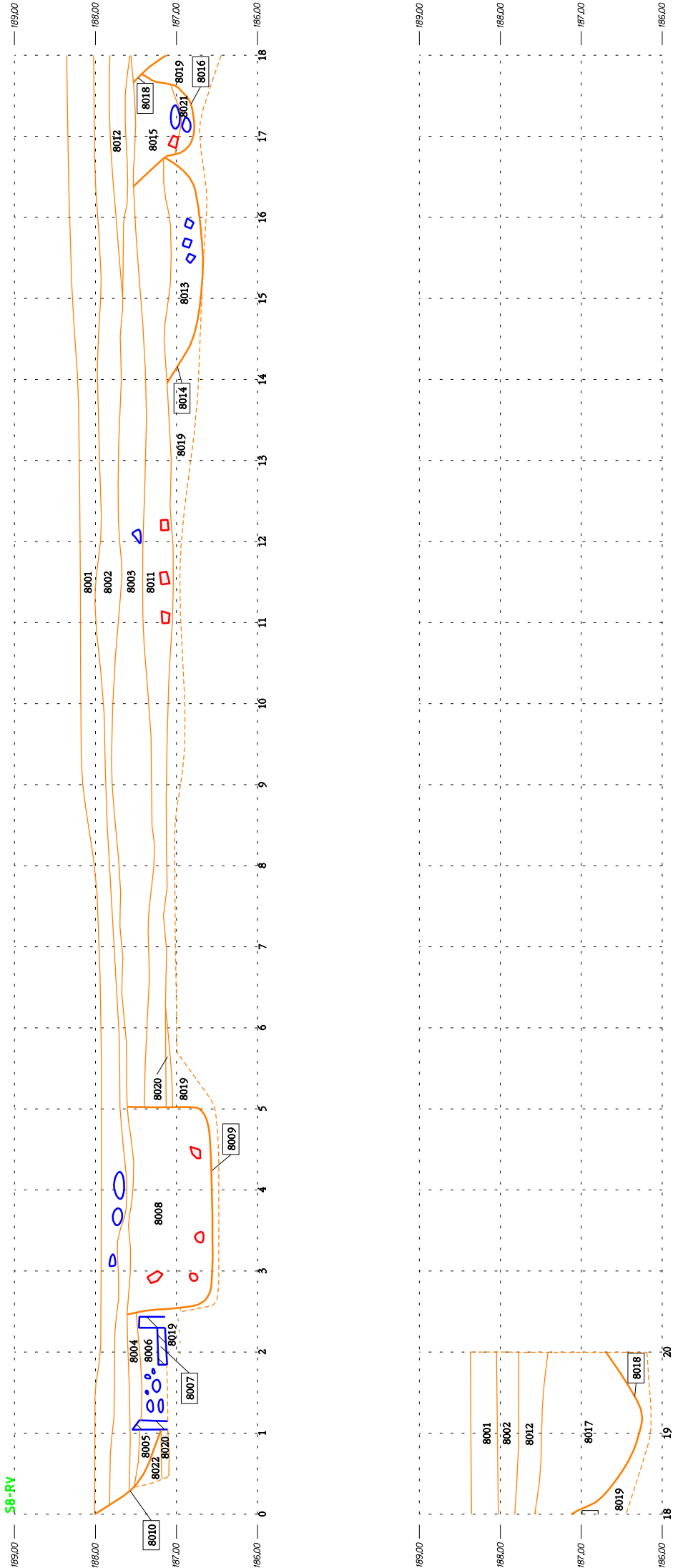
P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice		
	Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Plán:
	Měřil, kreslil:	Poedne Kamysz	S3-RZ/2
	Niveloval:	Poedne Kamysz	Měřito:
	Popis:		Datum :
Digitalizoval:		Růžička	Výškový systém: ČSN/Bpv
Poznámka :			Souřadnicový systém: JTSK

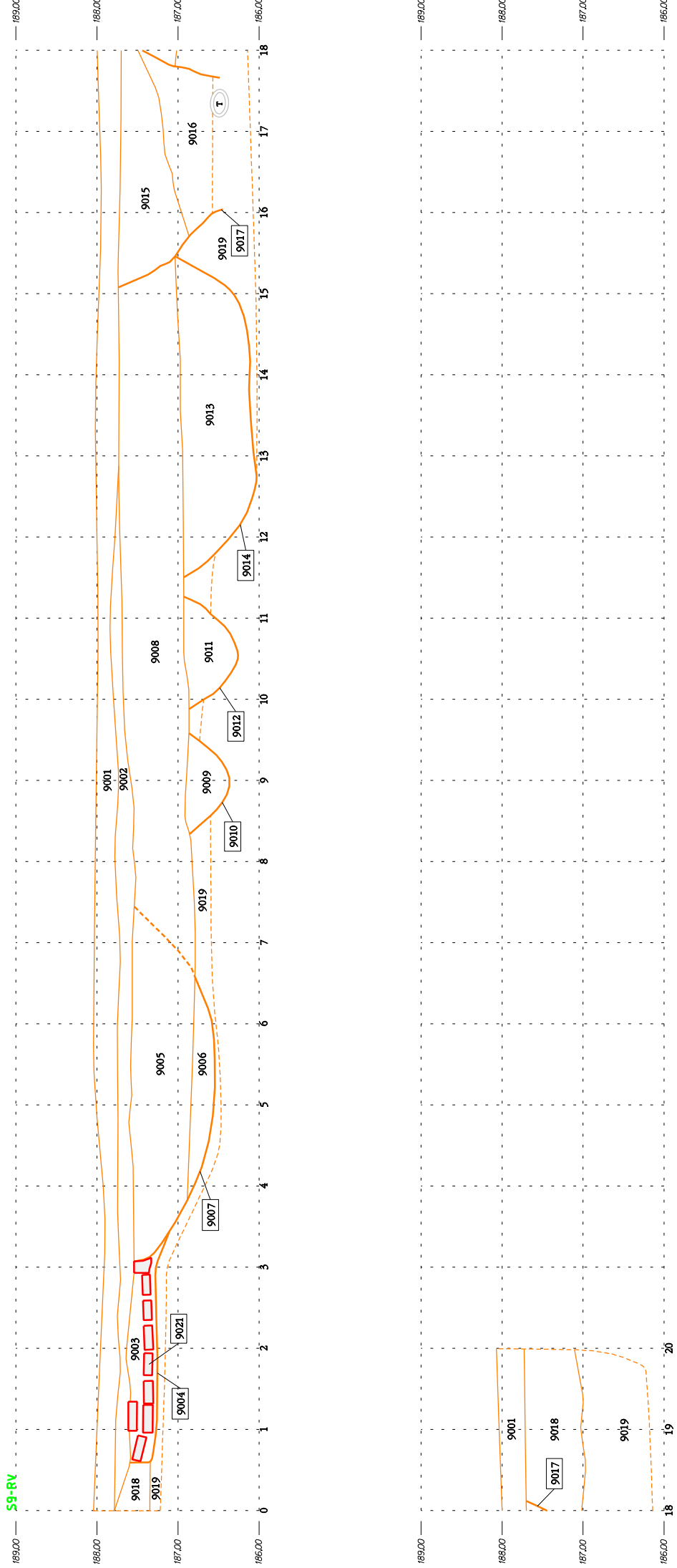
P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice			
Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Plán:		
Měřit. kresili:	Poedne,Kamysz	S4-RV,S5-RZ		
Niveloval:	Poedne,Kamysz	Měřitko:		
Popis:		Datum :		
Digitlizoval:	Růžička	Výškový systém: ČSNS/Bpv		
Poznámka :		Souřadnicový systém: JTSK		

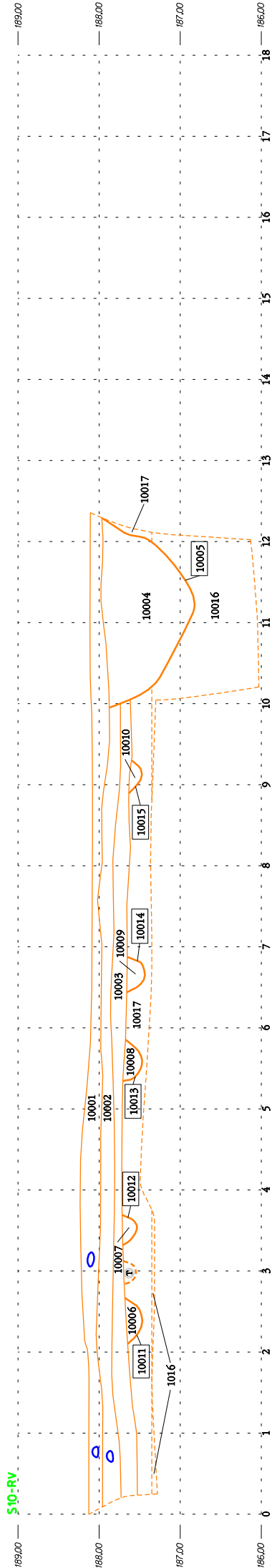
P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice					
Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Plán:		S6-RZ,S7-RZ		
Měřit. kresili:	Poedne,Kamysz					
Niveloval:	Poedne,Kamysz	Měřitko:		1:50		
Popis:	Datum : 5.2.-2.2.2019					
Digitalizoval:	Růžička					
Poznámka :	Výškový systém: ČSN/Bpv					
	Souřadnicový systém: JTSK					

P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice			
Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Plán:		
Měřit. kresli:	Poedne,Kamysz	SB- RV		
Niveloval:	Poedne,Kamysz	Měřitko:	1:50	
Popis:		Datum :	5.2.-8.2.2019	
Digitalizoval:	Růžička	Výškový systém: ČSN/89v		
Poznámka :		Souřadnicový systém: JTSK		

P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice				
Plocha:	Archaia Praha z.ú.	Poleďne,Kamysz	Plán:	S9-RV	
Měřit. kresili:		Poleďne,Kamysz	Měřitko:	1:50	
Niveloval:			Datum :	5.2.-8.2.2019	
Popis:	Digitalizoval:	Růžička	Výškový systém:	ČSN/89v	
Poznámka :			Souřadnicový systém:	JTSK	

P001/19	Zjišťovací archeologický výzkum Komunardů ppč.708/4, Praha 7 - Holešovice				
Plocha:	Archaia Praha z.ú.		Plán:	S10-RV	
Měřil, kreslil:	Poledne,Kamysz				
Niveloval:	Poledne,Kamysz		Měřtko:	1:50	
Popis:			Datum :	5.2.-8.2.2019	
Digitalizoval:	Růžička		Výškový systém:	ČSN/Bpv	
Poznámka :			Souřadnicový systém:	JTSK	

Obr. 29: 1 – Celkový pohled na severní část zkoumané plochy při ulici U Uranie od severozápadu z nároží ulic U Uranie a Komunardů. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 29: 2 – Celkový pohled na jižní část plochy výzkumu při ulici Komunardů od severu z rohu ulic U Uranie a Komunardů. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 30: 1 – Celkový pohled na sondy 1 (vlevo) a 2 (vpravo u ohradní zdi) v jihozápadní části zkoumané plochy podél ohradní zdi při ulici Komunardů. Pohled od severu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 30: 2 – Sonda 1. Jižní část zjišťovacího řezu se začištěným sníženým povrchem holocenní půdy č.s.j. 1013. Vpravo dole recentní narušení zahloubeným objektem, jámou vyplněnou struskou, škvárou a popelem č.s.j. výkopu 1011. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 31

Obr. 31: 1 – Sonda 1, západní vertikální řez S1-RZ. Detail recentního výkopu č.s.j. 1011 (vpravo) zahloubeného do sníženého povrchu holocenní půdy č.s.j. 1013 (vlevo) na desátém délkovém metru západního dokumentovaného řezu S1-RZ od jeho jižního okraje. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 31: 2 – Sonda 1. Celkový pohled na sondu od severu v průběhu ručního začišťování povrchu holocenního půdního horizontu č.s.j. 1013. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 32: 1 – Celkový pohled od jihovýchodu na sondu 1 po dokončení výzkumu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 32: 2 – Sonda 2, jižní část. Jižní část sondy se začištěním povrchem holocenní půdy č.s.j. 2011. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 33

Obr. 33: 1 – Sonda 2. Celkový pohled na sondu po dokončení výzkumu a začišťení povrchu snížené světle hnědé holocenní půdy č.s.j. 2011. Pohled od severu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 33: 2 – Sonda 3. Celkový pohled na situování dlouhého zjišťovacího bagrovaného řezu – sondy od severu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 34

Obr. 34: 1 – Sonda 3. Střední část dlouhého bagrovaného řezu – sondy v průběhu zajišťování povrchu holocenní půdy č.s.j. 3020. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 34: 2 – Sonda 3. Severní část zjišťovacího bagrovaného řezu – sondy se zajištěným povrchem holocenní půdy č.s.j. 3020. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 35

Obr. 35: 1 – Sonda 3. Severní část bagrovaného zjišťovacího řezu – sondy v průběhu začišťování povrchu holocenní půdy č.s.j. 3020. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 35: 2 – Sonda 4. Celkový pohled na sondu od jihu. V popředí zdivo č.s.j. 4004 a snížený povrch holocenní půdy č.s.j. 4015. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 36: 1 – Sonda 4. Detail východního dokumentovaného vertikálního řezu S4-RV s recentním výkopem č.s.j. 4012 v jižní části sondy. Pohled od západu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 36: 2 – Sonda 4. Pohled od severozápadu na jižní část dokumentovaného východního vertikálního řezu S4-RV sondou v místech jejího prohloubení. Vlevo dole stavební konstrukce – zdivo č.s.j. 4003). Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 37

Obr. 37: 1 – Sonda 5. Severní část sondy v průběhu ručního začišťování sníženého povrchu holocenní půdy č.s.j. 5011. Pohled od jihu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 37: 2 – Sonda 5. Jižní část západního vertikálního řezu S5-RZ v jižní části sondy s recentním výkopem č.s.j. 5003 a písčitými náplavami č.s.j. 5008. Pohled od východu. Foto Jan Poledne, únor 2019.

Obr. 38: 1 – Sonda 5. Detail severní části východního (nedokumentovaného) vertikálního řezu sondou. Ve spodní části řezu vrstva holocenní půdy č.s.j. 5011 nasedající na světlejší náplavové písky č.s.j. 5008. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 38: 2 – Sonda 5. Detail severní části západního dokumentovaného vertikálního řezu S5-RZ sondou. Ve spodní části řezu vrstva holocenní půdy č.s.j. 5011 nasedající na světlejší náplavové písky č.s.j. 5008. Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 39

Obr. 39: 1 – Sonda 6. Celkový pohled na sondu po dokončení výzkumu od jihu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 39: 2 – Sonda 6. Detail severní části západního dokumentovaného vertikálního řezu S6-RZ s recentními vrstvami č.s.j. 6010, 6002 a 6003. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 40: 1 – Sonda 6. Střední část sondy a západního dokumentovaného vertikálního řezu S6-RZ s recentními vrstvami č.s.j. 6010, 6002 a 6003. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 40: 2 – Sonda 6. Detail severního okraje západního vertikálního dokumentovaného řezu S6-RZ v místě prohloubení s povrchem nahnědlé holocenní půdy č.s.j. 6009 nasedající na pískové náplavy č.s.j. 6008. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 41

Obr. 41: 1 – Sonda 7. Celkový pohled na sondu po dokončení výzkumu a začištění povrchu světle žlutých písčitých náplav č.s.j 7013. Pohled od jihu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 41: 2 – Celkový pohled na sondu 7 po dokončení výzkumu a začištění povrchu světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 7013. Pohled od severu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 42: 1 – Sonda 7. Detail severní části západního dokumentovaného vertikálního řezu S7-RZ. Vlevo výplň č.s.j. 7011 recentního výkopu č.s.j. 7012. Vpravo recentní šedá vrstva č.s.j. 7014 nasedající na holocenní půdu č.s.j. 7015. Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 42: 2 – Celkový pohled na sondu 8 po dokončení výzkumu a začistění sondy na povrch světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 8019. Pohled od jihu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 43: 1 – Sonda 8. Detail severního konce západního nedokumentovaného vertikálního řezu po dokončení výzkumu a začištění povrchu světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 8019 s pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 8020. Pohled od východu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 43: 2 – Sonda 8. Detail východního dokumentovaného vertikálního řezu S8-RV mezi pátým až šestým délkovým metrem od severního okraje sondy s nevýrazným zbytkem holocenní půdy č.s.j. 8020 na povrchu světle žlutavých písčitých náplav č.s.j. 8019. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 44: 1 – Sonda 9. Severní okraj východního dokumentovaného řezu S9-RV se stavební konstrukcí recentní cihlové jámy č.s.j. 9021 (vpravo). Pohled od západu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 44: 2 – Sonda 9. Detail severního okraje východního dokumentovaného vertikálního řezu S9-RV se stavební konstrukcí recentní jámy č.s.j. 9021. Pohled od západu z nadhledu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 45: 1 – Sonda 9. Detail severního okraje východního dokumentovaného řezu S9-RV sondou s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 9019, na který nasedají pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 9020 a zdivo recentní cihlové jámky č.s.j. 9021. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 45: 2 – Sonda 10. Celkový pohled na sondu od jihu v průběhu výzkumu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 46: 1 – Sonda 10. Detail střední části východního dokumentovaného vertikálního řezu S10-RV sondou s mírně zahloubeným výkopem č.s.j. 1008 (pozůstatek orby). Pohled od západu. Foto Marek Kamysz, únor 2019.

Obr. 46: 2 – Detail severního okraje východního dokumentovaného vertikálního řezu S10-RV sondou s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 10016, na který nasedají pozůstatky půdy č.s.j. 10017. Pohled od západu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 47: 1 – Detail severního okraje západního nedokumentovaného vertikálního řezu sondou 10 s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 10016, na který nasedají pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 10017. Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

Obr. 47: 2 – Detail střední části západního nedokumentovaného vertikálního řezu sondou 10 s povrchem světle žlutých písčitých náplav č.s.j. 10016, na který nasedají pozůstatky holocenní půdy č.s.j. 10017. Detail mírně zahloubeného výkopu č.s.j. 10009 (pozůstatek orby). Pohled od východu. Foto Vojtěch Kašpar, únor 2019.

**Předpokládané náklady na záchranný archeologický výzkum prováděný formou odborného dohledu
a následný záchranný archeologický výzkum pozitivního archeologického nálezu malého rozsahu
Praha 7 – Holešovice, Komunardů, U Uranie parc. č. 708/4
novostavba sídla Nejvyššího kontrolního úřadu**

	Počet návštěv	Počet pracovníků	Hod. sazba	Počet hod	Celkem
návštěva na stavbě, dohled v průběhu skrývky či hloubení stavební jámy	10	1 archeolog	540,00 Kč	8	43 200,00 Kč
práce v terénu a dokumentace zjištěných archeologických situací	5	1 vedoucí archeolog	540,00 Kč	8	21 600,00 Kč
	5	1 asistent arch. výzkumu	360,00 Kč	8	14 400,00 Kč
	5	1 specialista arch. výzkumu	260,00 Kč	8	10 400,00 Kč
		1 pracovník arch. výzkumu	190,00 Kč		0,00 Kč
keramická laboratoř	1	1 vedoucí laborant	320,00 Kč	8	2 560,00 Kč
	1	1 specialista arch. výzkumu	260,00 Kč	8	2 080,00 Kč
	2	1 pracovník arch. výzkumu	190,00 Kč	8	3 040,00 Kč
geodetické zaměření					20 000,00 Kč
vyhodnocení archeologického výzkumu v případě pozitivního archeologického nálezu, rešerše v archeo. archivech, vypracování závěrečné nálezové zprávy	-	1 archeolog	540,00 Kč	40	21 600,00 Kč
vyhodnocení archeologického výzkumu v případě negativního archeologického nálezu, vypracování nálezové zprávy	-	1 archeolog	540,00 Kč	8	4 320,00 Kč
evidence pam. péče	-		360,00 Kč	2	720,00 Kč
administrativa	-		360,00 Kč	4	1 440,00 Kč
vypracování hlášení AÚ AV ČR	-	1 archeolog	540,00 Kč	2	1 080,00 Kč

Zhotovitel si vyhrazuje právo přesunu jednotlivých položek mezi sebou
v průběhu prací při respektování maximální nepřekročitelné ceny.

celkem 146 440,00 Kč
+ 20 % DPH
celkem s DPH 175 728,00 Kč

Celková cena bude upravena podle skutečně realizovaných návštěv na stavbě.

V případě negativního archeologického zjištění maximální cena nepřesáhne 50.760,- Kč + 21 % DPH.

Šedě vyznačené položky budou čerpány pouze v případě pozitivního archeologického zjištění.